Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski.
za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 596 Wydanie P Poznań, czwartek dnia 24 grudnia 1936 Rok 31

Poznań, 23 grudnia.

Zwolennicy „ghetta" włościańskiego

Opinja nasza zaalarmowana jest stwierdzonem przeludnieniem wsi polskiej. Dokonywane w dość dowolny sposób, obliczenia wykazują, że połowa niemal ludności rolniczej, albo zbliżona do niej liczba, jest zbędna w tej gałęzi produkcji. Dotyczy to przedewszystkiem Małopolski (wraz z woj. kieleckiem i lubelskiem). Podawane ilości owej zbędnej ludności rolniczej są niewątpliwie grubo przesadzone.

Jednakże położenie jest istotnie bardzo ciężkie. Wprawdzie nadmiar rąk do pracy na wsi w województwach południowych datuje się od dziesiątków lat i po wskrzeszeniu państwa polskiego do czasu wybuchu kryzysu wzrost przeludnienia nie dał się naogół silniej odczuwać; ale od czasu kryzysu sytuacja uległa zmianie. Nędza, która zapanowała na wsi wskutek ogromnego spadku cen produktów rolniczych, wyjaskrawiła zjawisko przeludnienia, któremu zaczęto tę nędzę przypisywać.

Na przyszłość zarysowały się groźne perspektywy, wynikające z dwóch faktów: zahamowania emigracji, pochłaniającej dość znaczny odsetek przyrostu ludności, zarówno wychodźtwa osadniczego, zamorskiego, jak i sezonowego, zarobkowego, oraz zahamowanie odpływu ludności wiejskiej do miast i okolic przemysłowych. Bezrobotni w przemyśle, którzy nie zerwali jeszcze łączności ze wsią, zaczęli nawet powracać do stron rodzinnych.

Włościanie, pozbawieni gotówki, nie są w możności wyposażyć swe dorosłe dzieci w formie pieniężnej. Występuje już potęgujące się rozdrabnianie gospodarstw przez dzielenie ich między wszystkich współspadkobierców. Zaradzić temu ujemnemu procesowi, zdaniem mojem, nie zdoła wysuwany projekt zakazu dzielenia gospodarstw włościańskich.

Doświadczenie poucza, że zakaz taki, który istnieje w b. Kongresówce w stosunku do t. zw. gruntów „ukazowych", czyli ziemi wydzielonej włościanom przy ich uwłaszczeniu, był stale obchodzony tam, gdzie nie było dostatecznego odpływu ludności ze wsi. Natomiast staje się rzeczą bardzo pilną zorganizowanie dogodnego i dostępnego kredytu na spłaty rodzinne dla ludności włościańskiej oraz zmiany w prawodawstwie cywilnem, zapewniające pewne przywileje w oszacowaniu wartości gospodarstw przy działach spadkowych i przypadającej części spadku na rzecz pozostającego na roli.

Ale z tą spłatą gotówkową współspadkobierców łączy się kwestja, co mają zrobić z sobą bezrolni współspadkobiercy. Odpowiedź zdawałoby się prosta: iść za przykładem Wielkopolski — tworzyć polski stan mieszczański.

Dotychczas bezrolna ludność wiejska z innych dzielnic, jeżeli nie emigrowała, zapełniała szeregi proletarjatu przemysłowego. Nie mając przygotowania fachowego, dostarczała naogół niewykwalifikowanych wyrobników, a więc głównego kontyngentu bezrobotnych. Znacznie zamożniejsze włościaństwo ziem zachodnich mogło dać swym synom praktyczne wykształcenie rzemieślnicze lub kupieckie. Dzieci ubogich małorolnych z innych dzielnic powinny się spotkać z opieką przy kształceniu się fachowem państwa, samorządów i instytucyj społecznych.

W wielu okolicach Polski bez takiej pomocy, przeciwnie przy przeciwdziałaniu czynników decydujących, zaczęli młodzi synowie chłopscy brać się do drobnego handlu i rzemiosła, rozporządzając mizernemi zasobami gotówki. Ale obecnie Żydzi zaczęli głosić tezę w swojej prasie, że chłop do handlu zupełnie się nie nadaje, chłop powinien pozostać chłopem, siedzieć na roli. Ktoś zauważył, że Żydzi propagują hasło „ghetta" chłopskiego. I rzecz znamienna, że w tym samym kierunku rozwija agitację lewica, wysuwając postulat natychmiastowej, radykalnej reformy rolnej.

Wprawdzie przy pomocy prostych działań arytmetycznych wielokrotnie udowodniono, że zlikwidowanie całej większej własności rolnej, po zapewnieniu ziemi bezrolnej służbie folwarcznej, doraźnie nawet nie zdołałoby zmniejszyć istniejącego nadmiernego rozdrobnienia gospodarstw włościańskich, a na przyszłość zagadnienie przeludnienia wsi pozostałoby nierozwiązalne.

Pomijam tutaj wszelkie argumenty przeciw tak pojętej likwidacji, powołujące się na potrzeby obrony kraju, zaopatrzenie miast, na wagę podniesienia produkcji rolnej i na szerzenie kultury rolnej. Bo uderza w tej wzmożonej agitacji za radykalną reformą zbieżność polityki „frontu ludowego" z interesami żydostwa: włościanie nie powinni pchać się do miast i miasteczek, wypierać Żydów z handlu i rzemiosła, otwierać sklepików po wsiach i rozstawiać straganów po targach i jarmarkach, nie powinni zajmować się skupem produktów rolnych po wsiach; ich zainteresowania gospodarcze i społeczne, ich energję należy odwrócić od tych spraw i skierować pożądania na ziemię folwarczną; włościanie mają pozostać na wsi, mamieni widmem otrzymania gospodarstwa z topniejącego małego zapasu, trawieni niebezpieczną gorączką niezaspokojonego głodu ziemi; będą dzielić na coraz mniejsze działki gospodarstwa między dzieci, skazując je na nędzę, aż wyjście znajdzie się w przewrocie na wzór bolszewickich „kołchozów", o których delikatnie mówi się w programach lewicowych, jako o — spółdzielczej formie gospodarki włościańskiej.

Na tę taktykę „frontu ludowego" należy zwrócić baczną uwagę.

BOHDAN WASIUTYŃSKI.

Przed uznaniem przez Ligę podboju Abisynji

Francja i Anglja zamieniają poselstwa w Adis Abebie na konsulaty — Belgja uczyni to niebawem — Prawdopodobnie 18 stycznia Liga uzna obecny stan faktyczny

Paryż (PAT). Prasa przyjęła z dużem zadowoleniem wiadomość o jednoczesnem notyfikowaniu przez Paryż i Londyn Rzymowi decyzji obu rządów o zastąpieniu poselstw w Adis Abebie konsulatami, wyrażając nadzieję, że otwiera się droga do zbliżenia francusko-włoskiego.

Paryż. (PAT). „Le Temps" zastrzega się, że przekształcenie poselstw w Adis Abebie na konsulaty nie oznacza uznania de iure podboju Abisynji przez Włochy, jednak stwierdza, że Francja i Włochy uznają stan faktyczny, którego nikt w tej chwili nie może zmienić.

„Jakkolwiek daleko idzie przywiązanie do ducha instytucji genewskiej — pisze „Le Temps" — to jednak nie można zapoznawać wytworzonej rzeczywistości, zwłaszcza, kiedy się ma obowiązek prowadzenia pracy na rzecz dobrych stosunków między narodami celem utrzymania pokoju".

Pismo stwierdza następnie dobitnie, że rząd abisyński nie istnieje już od czasu, kiedy negus opuścił Adis Abebę, i że ostatecznie okazało się, iż nawet rząd w Gore, który chciano przedstawić jako pewną władzę legalną, nie istnieje również. Czas więc zlikwidować incydent abisyński i powrócić do polityki realnej.

Uznanie podboju Abisynji de iure będzie mogło nastąpić dopiero wówczas, kiedy Liga Narodów stwierdzi, że kraj ten nie posiada żadnych warunków po temu, aby zajmować miejsce w szeregu genewskim, jako państwo o pełni praw. Wkrótce prawdopodobnie nadarzy się odpowiednia okazja.

Bruksela (PAT). Jak słychać, rząd belgijski po zasięgnięciu opinji swoich ambasad w Paryżu i Londynie w najbliższym czasie przemianuje poselstwo w Adis Abebie na konsulat generalny.

Rzym. (PAT). Paryski korespondent „Giornale d'Italia" pisze, że uchwała przekształcenia poselstwa francuskiego na konsulat generalny w Adis Abebie zapadła przed tygodniem, przyczem min. Delbos zamierzał zakomunikować ją Włochom z własnej inicjatywy, nie czekając na podobny krok ze strony Anglji. Jednak należało uzyskać zgodę premjera Bluma, który czekał na W. Brytanję.

Zkolei korespondent wyraża opinję, że decyzje Anglji i Francji uważać należy za uznanie stanu faktycznego, co stanowi najważniejszy i zasadniczy krok naprzód ku współpracy europejskiej. Dalszym etapem będzie zapewne sesja Rady Ligi w dniu 18 stycznia, po której zwołane zostanie Zgromadzenie nadzwyczajne celem stwierdzenia, że dawna Abisynja jako państwo niepodległe przestała istnieć.

Sprawa nieinterwencji w Hiszpanji

Londyn (PAT). Na posiedzeniu podkomitetu nieinterwencji, przewodniczący lord Plymouth zaproponował, aby ustalić, że najpóźniej do 4 stycznia wszystkie rządy, reprezentowane w komitecie, wydadzą stosowne postanowienia, zabraniające ochotnikom pochodzącym z danego kraju udziału w walkach w Hiszpanji.

Propozycja angielska spotkała się z pewną krytyką delegata sowieckiego Majskiego, który oświadczył, że nawet gdyby komitet powziął tego rodzaju uchwały, będą one jednostronne, ponieważ ani Niemcy, ani Włochy nie wykonają ich. Wobec tego proponuje, aby ustalić neutralną kontrolę, by istotnie ochotnicy nie byli wysyłani do Hiszpanji.

Delegat niemiecki charge d'affaires Woerman wysunął projekt ustanowienia dwóch specjalnych podkomisyj, z których jedna miałaby badać sprawę ochotników, a druga pomocy finansowej dla Hiszpanji, przyczem komisja finansowa miałaby również obejmować sprawę traktatów handlowych poszczególnych państw.

Mimo sprzeciwu delegata sowieckiego, podkomitet przyjął propozycję niemiecką, przyczem działalność tych podkomisyj ukończona byłaby w ciągu 10 dni. Sprawa zdecydowana zostanie ostatecznie na środowem posiedzeniu plenarnem komitetu.

Kilkadziesiąt ofiar wybuchu w kopalni

Meksyk (PAT). W kopalni węgla Nueva Rosita nastąpił wybuch. 28 górników zostało zabitych.

Dzięki szybkiej akcji ratunkowej zdołano wydobyć 23 górników, którzy byli już zatruci gazami, lecz zdołano przywrócić ich do przytomności. Około 10 górników znajduje się jeszcze wewnątrz kopalni, istnieje jednak nadzieja uratowania ich.

Nowy Jork (PAT). Według wiadomości, otrzymanych z Piedros Negras, w katastrofie w kopalni Nueva Rosita zginęło 41 górników, a 23 odniosło rany.

Kopalnia znajduje się w pobliżu miasteczka Rosita w odległości 90 mil od Piedros Negras.

Nadużycia w poselstwie

Warszawa (Tel. wł.) Wizytator chińskich placówek dyplomatycznych bawił kilka dni w Warszawie i zawiesił w urzędowaniu dotychczasowego posła chińskiego wskutek nadużyć, które wykryto w działalności jego podwładnych. (w)

Pracowite dni izby deputowanych

Obszerne debaty nad ustawą amnestyjną — Karol Maurras nie będzie zwolniony — Kompromisowy projekt w sprawie przymusowego rozjemstwa

Paryż. (PAT). Izba deputowanych prowadziła obszerną debatę o ustawie amnestyjnej, którą stronnictwa większości uważają za wykonanie swych zobowiązań wyborczych.

Najostrzejszą dyskusję wywołał artykuł pierwszy, wyliczający przestępstwa, które podlegają amnestji. Prawica wysunęła m. in. żądanie, by włączyć pogróżki i nawoływania do zabójstwa, co zostało przez lewicę przyjęte okrzykami, że chodzi o uwolnienie z więzienia naczelnego redaktora „Action Francaise", Maurrasa. Wniosek prawicy odrzucono.

Tak samo odrzucono jej żądania, by z pomiędzy przestępstw, podlegających amnestji, usunąć dezercję wojskową, oszczerstwa oraz najścia na mieszkanie. Ten ostatni punkt ma o tyle znaczenie polityczne, że praktyka sądowa Francji w kilku wypadkach okupacji fabryk wydała orzeczenia, nakazujące usunąć robotników na podstawie paragrafu, mówiącego o najściu na mieszkanie. Wniosek o skreślenie tych przestępstw odrzucono.

Paryż. (PAT). Komisja pracy izby deputowanych, zwołana dla rozważenia odesłanego przez senat zmienionego projektu ustawy o przymusowem rozjemstwie, otrzymała od premjera Bluma list, w którym powiedziano, że nie zamierza popierać nowego tekstu w izbie, natomiast godzi się na poprawki, złożone przez senatorów Jacquier i Dumont.

Poprawki te polegają na zastąpieniu projektu przez nowelę, której mocą zostaje przedłużone na 6 miesięcy upoważnienie rządu do stosowania procedury pojednawczej i rozjemstwa przymusowego w zatargach pomiędzy kapitałem a pracą zgodnie z par. 15 rozdz. 2 ustawy walutowej z 1 października 1936 r. Przewidują one również, że procedura ta ma być stosowana przy wszystkich zatargach, wynikających ze stosowania umów zbiorowych.

Komisja przyjęła propozycję premjera.

Paryż. (PAT). Sprawa ustawy o arbitrażu przymusowym zostanie zakończona kompromisem, który osiągnięty będzie jeszcze przed Bożem Narodzeniem.

Przy epilogu tej sprawy nastąpi dość oryginalne odwrócenie stanowiska. Tekst ustawy z poprawkami senatu podejmie obecnie cała opozycja, do której przyłączy się prawdopodobnie część posłów radykalnych, natomiast większość izby głosować będzie za popieranym przez rząd wnioskiem senatorów Dumonta i Jacquiera, który zastępuje całą ustawę pełnomocnictwami dla rządu, upoważniającemi rząd do regulowania wszystkich zatargów o pracę w drodze dekretów.

Kompromis wyraża się w tem, że senatorowie-wnioskodawcy proponowali udzielenie rządowi tych pełnomocnictw na okres roczny, natomiast izba ogranicza termin do 6 miesięcy z tem, że przed tym okresem rząd może wnieść nowy projekt ustawy o arbitrażu przymusowym.

Położenie strajkowe bez zmian

Paryż (PAT). Delegacja robotników metalurgicznych opuściła gabinet premjera Bluma około północy.

Sekretarz związku syndykatów metalurgicznych oświadczył, że pismo wysłane do premjera przez pracodawców uniemożliwia dalsze prowadzenie układów. Delegacja robotnicza uda się prawdopodobnie w ciągu dnia dzisiejszego do min. wojny, gdzie zaproponuje min. Daladierowi wydanie zarządzeń, których dotychczas rząd nie przewidywał.

Min. Dormoy wydał komunikat prasowy, w którym zawiadamia, że prefekt departamentu Nord otrzymał polecenie zwołania izby przemysłu metalurgicznego, któraby z uwagi na poważne położenie możliwie szybko udzieliła odpowiedzi na propozycje rządu.

Zagadkowe aresztowania w Paryżu

Paryż (PAT) Sprawa aresztowania w dniu 12 grudnia jednej ze stenotypistek min. spraw zagr. p. Linder, oraz rzekomego obywatela litewskiego Rosenfelda budzi szerokie zainteresowanie w Paryżu.

Informacje o tem aresztowaniu wywołały już kilka komunikatów i zaprzeczeń oficjalnych. M. in. ambasada hiszpańska ogłosiła sprostowanie, że nigdy nie pozostawała w kontakcie z Rosenfeldem i nie dokonywała przez niego żadnych zakupów wojennych. Konsulat litewski stwierdza, że nie miał w swoich aktach żadnych danych, aby Rosenfeld posiadał paszport litewski.

„Journal" na podstawie dochodzeń przeprowadzonych przez swego współpracownika twierdzi, że pani Linder została zaangażowana na stenotypistkę do min. spraw zagr. i początkowo na kierowniczkę działu tajnych dokumentów przez znanego w swoim czasie dyplomatę francuskiego p. Filipa Berthelota i że ma być jego siostrzenicą. „Journal" twierdzi poza tem, że w całej sprawie zawikłana jest jeszcze trzecia osoba, znana w kołach towarzyskich Paryża, którą dziennik oznacza tylko pierwszą literą jej nazwiska — „L". — Kilka pism podkreśla, że działalność handlowa Rosenfelda opierała się w znacznej mierze na transakcjach i dostawach dla Rosji sowieckiej.

Dochodzenie — jak obecnie prasa donosi — idzie nie w kierunku sprawy o wykradanie tajnych dokumentów z ministerstwa, lecz o wystawienie fałszywych zaświadczeń, które miały ułatwić Rosenfeldowi uzyskanie obywatelstwa francuskiego.

Ważne rozmowy Ribbentropa z Edenem

Londyn (PAT). Z wiarygodnego źródła korespondent P. A. T. dowiaduje się niektórych szczegółów o rozmowach amb. Ribbentropa z min. Edenem.

Ribbentrop wskazać miał na fakt, że w szeregu swych ostatnich przemówień obciążał on Niemcy i Włochy na równi z Sowietami odpowiedzialnością za to, co się rozgrywa w Hiszpanji, eliminując równocześnie całkowicie Francję z tej odpowiedzialności. Zwrócić miał również uwagę na to, że miarodajne czynniki polityki niemieckiej z ostatnich mów min. Edena odnosiły wrażenie tak daleko posuniętej zgodności poglądów pomiędzy W. Brytanją i Francją, jakgdyby między temi dwoma mocarstwami faktycznie istniał stan sojuszu.

Na tem tle wywiązać się miała obszerniejsza dyskusja, która w sposób zasadniczy poruszyła stosunki brytyjsko-francuskie oraz stanowisko W. Brytanji wobec faktu francusko-sowieckiego. Z tej wymiany poglądów wyłonić się miały pewne sugestje, które, o ileby zostały zrealizowane, mogłyby w znaczny sposób ułatwić dojście do porozumienia w sprawie konferencji locarneńskiej.

Stanowisko Niemiec, sprecyzowane przez amb. Ribbentropa zawierać ma stanowczą zmianę dotychczasowego ustosunkowania się Niemiec do sprawy paktu francusko-sowieckiego. Jak wiadomo, dotychczas Niemcy zajmowały w tej sprawie stanowisko nieprzejednane. Obecnie wyłonić się miała możliwość milczącego pogodzenia się z faktem istnienia układu francusko-sowieckiego, o ile poczyniona zostanie pewna poprawka, dotycząca ustalenia pojęcia napastnika. Na tej drodze powstaje możliwość pewnego porozumienia niemiecko-brytyjskiego, które, o ileby zostało zaakceptowane również przez Francję, otworzyłoby widoki dla konferencji lokarneńskiej.

Znamienny jest w związku z tem artykuł wstępny „Times", a zwłaszcza stanowisko, zajęte przez najmiarodajniejszy dziennik angielski, w sprawie paktu francusko-sowieckiego.

„Times" oświadcza, że zdaniem opinji angielskiej, ogólne porozumienie w sprawie bezpieczeństwa mogłoby złagodzić ujemne skutki paktu francusko-sowieckiego, a nawet doprowadzić do jego anulowania. Tymczasem przemówienia na ostatnim kongresie norymberskim, będące wynikiem podporządkowania polityki zagranicznej względom wewnętrznym, uniemożliwiły Francji i Sowietom wycofanie się z paktu, a więc w konsekwencji przyczyniły się w drodze gwałtownego publicznego potępienia do podkreślenia doniosłości paktu francusko-sowieckiego.

W sprawie kolonij pismo stwierdza, że zagadnienie to może być rozwiązane tylko w drodze powszechnego porozumienia i kończy stwierdzeniem, że porozumienie pomiędzy Niemcami, Francją i W. Brytanją stanowi niezbędne minimum dla zachowania pokoju w Europie.

Pod Madrytem

Avila (PAT) Ag. Havasa donosi: Wczoraj po południu przybył tu gen. Franco, po przeprowadzeniu narady z generałami Mola i Saliquet odjechał wieczorem do Salamanki.

Rozeszły się pogłoski, że milicjanci rządowi, którzy ostatnio przeszli na stronę powstańców na odcinku Toledo, oświadczyli, iż są wysłani przez gen. Mangada i że ma on zamiar poddać się dowództwu powstańczemu wraz z podległemi na madryckim froncie oddziałami.

Wiadomości

Odpowiedzialne czynniki Rzeszy, propagujące usilnie tworzenie parków narodowych, zamierzają zapełnić je liczną zwierzyną, tak, by odpowiadały dawnemu wyglądowi krain niemieckich. W znanej Schorheide osadzono już, jak wiadomo, żubry i dzikie konie.

*

W dzielnicy Hessen w Berlinie na peryferjach położono kamień węgielny pod drugą „wioskę zagród dziedzicznych". Wioska ta na ogólnym obszarze 650 mórg, obejmować będzie 12 do 15 zagród dziedzicznych po 50 mórg przeciętnie. Wioska ta otrzyma nazwę „Waldrode".

Profesor z nieprawdziwego zdarzenia

Katowice. (AJS). Odpowiadał przed sądem okręgowym 35-letni Józef Henryk Służewski za część swych oszustw na terenie Śląska.

Oskarżony był o uzyskanie stanowiska profesora w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych na podstawie sfałszowanych dokumentów, gdzie, jak wiadomo, pełnił funkcję w czasie od 11. 10. 35 do 31. 3. br., oraz za sprzeniewierzenie 92.50 zł na szkodę słuchaczy kursów w Śląskim Instytucie Rzemieślniczo-Przemysłowym

Służewski podrobił tłumaczenie świadectwa dyplomowego politechniki w Liege, dokonane rzekomo w konsulacie generalnym R. P. w Antwerpji. Następnie z dokumentem tym przybył do Katowic, gdzie u miejscowego notarjusza uzyskał zalegalizowanie tłumaczenia. Za ten występek sąd okręgowy w Warszawie skazał go. Poza tem sfałszował dyplom inżynierski politechniki we Lwowie, również i za to odpowiadał już przed sądem okręgowym i skazany został na karę więzienia.

Oba te dokumenty Służewski przedłożył w wydziale oświecenia publicznego w śląskim urzędzie woj. Miały one służyć do uzyskania posady w Śląskich Techn. Zakł. Nauk. Potrzebne mu były jeszcze inne dokumenty, których jednak nie posiadał. Sporządził sobie przeto list Państwowych Zakładów Tele i Radjotechnicznych, gdzie był akwizytorem, i napisał tam, że żądane dokumenty złożył w tych zakładach i że przesłano je do centrali w Warszawie. Przedstawił jeszcze „sfabrykowane" przez siebie świadectwo Państwowych Zakładów Tele-i Radjotechnicznych, poświadczające, że był referentem technicznym placówki w Katowicach i że jest wybitną siłą fachową.

Służewskiego skazano na półtora roku więzienia.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 23. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 4% premj. dol. 46,— w płaceniu; pozatem poszukiwano 5% poż. konwers. — większe sztuki — po 50,50 — bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% złotowe listy zast. po 45,—, natomiast obracano 4% listy zast. konwert. po 39,—.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 106,—.

Komunikat.

Następne zebranie giełdowe odbędzie się dnia 28. bm.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

4% poż. premj. dol., serja III 46,— P.
4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 45,— P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 39,— +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 106,— P.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 23. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny transakcyjne:	
Żyto 60 tonn par. Poznań	21.35
Żyto 165 tonn par. Poznań	21.25
Żyto 75 tonn par. Poznań	21.15
Ceny orjentacyjne:	
Żyto (Usposobienie spokojne)	20.25— 20.50
Pszenica (Usposob. spokojne)	24.75— 25.00
Jęczmień browarowy	23.50— 25.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 630—640 g/l.	20.00— 20.25
Jęczmień 667—676 g/l.	21.00— 21.25
Jęczmień 700—715 g/l.	22.25— 23.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	16.00— 16.50
Usposobienie stałe.	
Mąka	
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	29.75— 30.00
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	29.25— 29.50
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	27.50— 28.00
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	20.25— 20.75
żytnia pośl. pon. 65% wł. w.	18.50— 19.00
Usposobienie spokojne.	
pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w.	40.75— 41.75
pszenna gat. IA 0-45% wł. w.	39.75— 40.25
pszenna gat. IB 0-55% wł. w.	38.25— 38.75
pszenna gat. IC 0-60% wł. w.	37.75— 38.25
pszenna gat. ID 0-65% wł. w.	36.75— 37.25
pszenna gat IIA 20-55% wł. w.	35.75— 36.25
pszenna gat. IIB 20-65% wł. w.	35.00— 35.50
pszenna gat. IID 45-65% wł. w.	32.00— 33.00
pszenna gat. IIF 55-65% wł. w.	28.00— 29.00
pszenna gat. IIIA 65-70% wł. w.	21.50— 22.50
pszenna gat. IIIB 70-75% wł. w.	18.50— 19.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	13.50— 14.00
Otręby pszenne grube stand.	13.75— 14.25
Otręby pszenne średnie stand.	12.75— 13.50
Otręby jęczmienne	14.00— 15.25
Rzepak zimowy	45.00— 46.00
Siemię lniane	42.00— 45.00
Gorczyca	30.00— 33.00
Groch Wiktoria	20.00— 24.00
Groch Folgera	22.00— 24.00
Mak niebieski	60.00— 64.00
Koniczyna czerwona surowa	90.00—110.00
Koniczyna czerw. 95—97% czyst.	110.00—120.00
Koniczyna biała	90.00—[illegible].00
Ziemniaki fabryczne za kilo %	20½
Makuch lniany w taflach	20.75— 21.00
Makuch rzepak. w taflach	16.50— 16.75
Makuch słon. w taflach 42—43%	22.00— 23.00
Słoma pszenna luzem	2.30— 2.55
„ pszenna prasowana	2.80— 3.05
„ żytnia luzem	2.40— 2.65
„ żytnia prasowana	3.15— 3.40
„ owsiana luzem	2.65— 2.90
„ owsiana prasowana	3.15— 3.40
„ jęczmienna luzem	2.30— 2.55
„ jęczmienna prasowana	2.80— 3.05
Siano zwykłe luzem	4.50— 5.00
„ zwykłe prasowane	5.15— 5.65
„ nadnoteckie luzem	5.40— 5.90
„ nadnoteckie prasowane	6.40— 6.90
Ogólne usposobienie spokojne.	

Ogólny obrót: 2207,8 tonn, w tem żyta 951 tonn, pszenicy 100 tonn, jęczmienia 265 tonn, owsa 55 tonn.

Uwaga! W dniu 24 grudnia br. będzie Giełda nieczynna.

Szpieg czy obywatel

Przed kilku dniami zamieściliśmy artykuł, omawiający charakter niemieckiego wydawnictwa „Ilustrirte Zeitung" z Lipska p. t. „Die Deutsche Wehrmacht". Wykazaliśmy wtedy wielkie znaczenie propagandowe wydawnictwa i zwróciliśmy uwagę, że niebezpieczeństwu tego rodzaju wydawnictw przeciwstawić się może tylko własna propaganda.

Sprawy wojskowe podlegają przepisom o ochronie tajemnic wojskowych. Jest rzeczą zrozumiałą, że ze względu na działalność agentów i szpiegów państw obcych odpowiednie władze w kraju stosować muszą rygorystyczne przepisy, ochraniające tajemnice wojskowe. Nasuwa się jednak pytanie, gdzie leży granica ochrony tajemnic wojskowych.

Polacy są narodem na świecie, który najbardziej bodaj entuzjazmuje się wojskiem. Dowodzą tego nietylko nasze świetne tradycje rycerskie, ale wykazuje to przedewszystkiem niesłychana ofiarność na rzecz naszej armji, czy to w postaci Funduszu Obrony Narodowej, czy Funduszu Obrony Morskiej, czy wreszcie całego szeregu innych składek.

Nasz entuzjazm ma jednak specyficzne warunki. Polacy entuzjazmują się defensywnie, to znaczy, traktują naszą armję tylko jako czynnik zapewniający bezpieczeństwo krajowi. W przeciwieństwie do entuzjazmu polskiego, entuzjazm w Niemczech ma charakter wybitnie ofensywny. Tam armja jest tym czynnikiem, który przywrócić ma Rzeszy utracone kolonje i prowincje i pomścić klęskę wojny światowej. Ta chęć rewanżu jest czynnikiem, dominującym w entuzjazmie mas do armji Trzeciej Rzeszy.

Dziś nie ulega wątpliwości, że ten kolosalny entuzjazm do armji niemieckiej spowodowany jest wspaniałą propagandą, która wykorzystuje wszystkie możliwości, ażeby z armji zrobić wybraną cząstką narodu niemieckiego, narzucając jej specjalną rolę. To też w wyniku tej propagandy oglądamy rzeczy niespotykane w innych krajach. 70 procent ludności męskiej jest nietylko wyszkolonych wojskowo, jest nietylko owianych duchem rewanżu za poniesione klęski, ale ma ambicje służenia w armji, uważając to za najwyższy zaszczyt.

W Polsce niestety warunki przedstawiają się dużo gorzej. Brak nam całkowicie wydawnictw propagandowych o naszej armji, a skrępowana istniejącemi przepisami o ochronie tajemnic wojskowych prasa nie może rozbudzić takiego entuzjazmu, jakiegoby sobie życzyć należało. I stąd trzeźwemu obserwatorowi nasuwać się muszą smutne refleksje. Brak szerszego kontaktu z armją, chociażby tylko w formie defilad czy rewij, szerzy wśród mas defetyzm. Zewsząd słyszy się pytania, czy armja polska jest należycie technicznie wyposażona, czy ma odpowiednią ilość samolotów bombardujących, czołgów, czy samochodów pancernych, czy mamy dywizje zmotoryzowane i czy w wypadku wojny sprostać będziemy mogli armjom o nowoczesnem zupełnie uzbrojeniu.

Nie ulega wątpliwości, że armja polska jest należycie wyposażona w niezbędny, nowoczesny sprzęt. Wiedzą o tem jednak tylko koła fachowe wojskowe i nieliczne koła oficerów rezerwy, dopuszczonych na ćwiczeniach do takich czy innych tajemnic. Ogół jednak niedopuszczony pełen jest niepokoju.

Dla szczerego obywatela jest rzeczą zupełnie obojętną, czy klucz samolotów bombardujących, lecący podczas rewji, składa się z maszyn „Junkersa — Ju 52" czy „Savoia Marchetti". Przeciętnego obywatela nie interesuje to, czy te samoloty są zaopatrzone w szybkostrzelne działa, i w taką czy inną ilość karabinów maszynowych. Dla niego istotna jest świadomośc. że Polska posiada liczne i wspaniale wyposażone lotnictwo, które każdej chwili gotowe jest odeprzeć atak eskadr nieprzyjacielskich.

Tej świadomości niestety przeciętny obywatel nie posiada. Nieliczne przeloty naszych eskadr myśliwskich czy przejazdy szybkobieżnych tankietek nie mogą usunąć tego uczucia niepokoju. I tu otwiera się wdzięczne pole pracy dla wszelkiej propagandy naszej siły zbrojnej.

Rycina w wydawnictwie „Die „Deutsche Wehrmacht" — akwarela Rudolfa Lipusa. Klucz nowoczesnych bombowców przedstawia taką siłę ognia, że nieprzyjacielskie eskadry myśliwskie nie mają doń dostępu

Przecież niekażdy obywatel jest szpiegiem. Wręcz odwrotnie, każdy jest owiany szczerem umiłowaniem naszej armji, czego mieliśmy niezliczone dowody, obserwując choćby powitanie powracających z manewrów pułków. I dlatego nie należy przed tym obywatelem okrywać tajemnicą rzeczy, które przecież w wielu wypadkach mogłyby być ujawnione. Zrozumieli to Niemcy, którzy zamieszczając mnóstwo różnych zdjęć wojskowych w wyżej wspomnianem wydawnictwie „Die Deutsche Wehrmacht" w niczem nie naruszyli przepisów o ochronie tajemnic wojskowych.

A dlaczego my mamy pozostawać w tyle? Dlaczego, przestrzegając istotne przepisy o ochronie tajemnic wojskowych, nie uznajemy propagandowych wydawnictw o naszej armji.

Najwyższy czas o tem pomyśleć.

Kto szuka podarku gwiazdkowego
Niech spieszy do Kałamajskiego

Najtaniej: Pończochy, Trykoty, Bielizna, Gorsety, Szale, Rękawiczki, Zemperki, Berety, Torebki, Chustki do nosa, Krawaty, Szelki, Robótki i inne podarki gwiazdkowe

P 8806/7-49.117/223

Sojusze obronne Małej Ententy

Wizyta rumuńskiego ministra spraw zagranicznych W. Antonescu w Paryżu jest żywo omawiana przez prasę francuską, podnoszącą zażyłość stosunków francusko - rumuńskich. Przy tej sposobności dano wyraz francuskim pragnieniom wzmocnienia militarnej spoistości Małej Ententy na podstawie silniejszej aniżeli dotychczasowe porozumienia.

Chodzi o wyraźne układy wojskowe, gwarantujące wzajemną pomoc na wypadek naruszenia pokoju w zagłębiu Dunaju. Według doniesień z Pragi, gdzie zagadnienie to jest szczególnie żywo omawiane z uwagi na nienajlepsze stosunki Czechosłowacji z Trzecią Rzeszą, Francja, w wypadku zawarcia układu wojskowego o wzajemnej pomocy przez państwa M. Ententy byłaby również gotowa rozszerzyć swoje zobowiązania.

Gdyby zawarte zostały układy wojskowe dwustronne między Czechosłowacją a Rumunją i Jugosławją, oraz między Czechosłowacją a Jugosławją na wzór układu wojskowego, istniejącego już obecnie między Francją a Czechosłowacją, Mała Ententa przybrałaby charakter obronnego związku państw, co oczywiście podniosłoby jej siły materjalne i moralne.

Na mocy takiej umowy dwa pozostałe państwa, musiałyby bezzwłocznie przyjść z pomocą zaatakowanemu państwu trzeciemu.

Sojusz wojskowy państw Małej Ententy oparty o takiż sojusz z Francją nadałby Małej Entencie charakter potęgi wojskowej w Europie środkowowschodniej.

Królowa W. Brytanji, Elżbieta, żona Jerzego VI po dłuższej chorobie opuściła po raz pierwszy dom.

Z życia

(—) Nasz warszawski korespondent, omawiając budżet na r. 1937/38, podkreślił, iż podwyżka wydatków państwa w kwocie 72 milj. zł przeznaczona jest na długi, emeryturę, oświatę, zaległości oddłużeniowe i t. p., wojsko natomiast pozostaje przy tangencie dotychczasowej. Wicepremjer Kwiatkowski w przemówieniu sejmowem zajął się również tym tematem, przyrzekając, że wojsko z sum pozabudżetowych otrzyma wyrównanie swoich potrzeb.

Opinja publiczna Polski cała ma wyczucie, iż niema obecnie zagadnienia pilniejszego nad wypełnienie braków w naszem dozbrojeniu. Dlatego opinja publiczna uważnie rejestruje wydatki mniej pilne i mniej ważne i ostro je krytykuje.

Gdy gazety całej Polski podały mowy budżetowe premjera i wicepremjera, analizujące dokonane już prace i stawiające program na rok następny, tego samego dnia jeden z dwu czołowych organów rządu „Kurjer Poranny", podał, zapewne bez złośliwej intencji, komunikat o oddłużeniu miasta Kielc przez rządową Centralną Komisję Oddłużeniowo - Oszczędnościową. Szczegółowy wykaz odpisów długów Kielc jest tak dla „gospodarki planowej" rządu charakterystyczny, że zacytujemy go niemal w całości.

Kielcom podarowano (odpisano):

a) rządową pożyczkę na budowę szkół — 78.233 zł,

b) rządową pożyczkę na zatrudnienie bezrobotnych — 73.500 zł,

c) pożyczki z Urzędu wojewódzkiego razem na — 27.000 zł,

d) pożyczki Banku Gosp. Krajowego dla „Ulena" — 2.496.842 zł,

e) należności Lasów państwowych — 12.291 zł,

f) zaległe składki do Funduszu Pracy — 2.816 zł,

g) saldo rozrachunku ze Skarbem — 320.378 zł,

h) koszty leczenia w szpitalach państwowych — 20.994 zł,

i) koszty leczenia w szpitalach komunalnych — 12.434 zł,

j) pożyczki w B. G. K. na budowę domów — 136.004 zł,

k) dwie pożyczki z Polskiego Banku Komunalnego — 17.500 zł,

l) pożyczkę z Komunal. Funduszu Poż.-zapomogowego — 10.000 zł,

m) wierzytelność Państw. Zakładu Hygieny — 351 zł.

Razem — 3.178.343 zł 36 groszy.

Kielcom pozostało jeszcze około 3 milj. złotych długu. Centralna Komisja O. - O. obniżyła procent od pożyczek z Funduszu Pracy do ½%, zawiesiła spłatę ich na lat 5, a samą spłatę rozłożyła na lat 40. Pobrane, a nieodprowadzone składki do Państw. Zakładu Ubezpieczeń Wzaj., spłaci gmina w ciągu 25 lat — przez 5 lat obowiązywać będzie zupełne moratorjum — z 2% odsetek.

Równocześnie z zatwierdzeniem tego planu oddłużenia Kielc rząd przyznał miastu nowe pożyczki z Funduszu Pracy, a Bank Gosp. Krajowego pokrywa dalsze raty „ulenowskie". Miasto zatem gospodaruje w znacznej mierze na koszt i odpowiedzialność rządu. Niemal cały dług w kwocie 6 milj. zł przejmuje rząd i jego banki.

Nie zazdrościmy Kielcom sukcesu — życzymy im jak najlepiej — ale, znając szczegóły oddłużenia Kielc i wielu innych samorządów, nie będziemy się dziwić, że — w następstwie brakuje rządowi pieniędzy na najważniejsze cele o znaczeniu państwowem.

Narodowcy do Berezy

Z Białegostoku donosi „Gazeta Polska", że do miejsca odosobnienia w Berezie Kartuskiej wysłani zostali: Marjan Jursz, prezes zarządu powiatowego Str. Narodowego w Wysokim-Mazowiecku, i Albin Organiński, kierownik obwodu Str. Narodowego w Czyżewie.

Należy przypuszczać, że aresztowania te dokonane zostały w związku ze stanowczą akcją bojkotową, przeprowadzoną przez ludność powiatu Wysoko-Mazowieckiego w stosunku do handlarzy Żydów na targu w Czyżewie.

W DOMU I W SPORCIE
KREM NIVEA
PIELĘGNUJE SKÓRĘ

z NIVEĄ wykorzystamy najlepiej dobroczynne działanie słońca!

62

Krem Nivea od . zł. 0,40 - 2,60
Olejek Nivea od zł. 1,— - 3,50

NIVEA
mydło dla dzieci
ulubione mydło naszej dziatwy!
Nivea mydło dla dzieci zawiera Euceryt podobnie jak Krem Nivea i dlatego nadaje się szczególnie do pielęgnowania wrażliwego ciałka dziecięcego.
Kawałek zł 1,20 — 3 kawałki w kartonie zł. 3.30

P 8698-N 9906

Testament i konstytucja

Były premjer, a obecny senator p. Janusz Jędrzejewicz, tak zakończył swoje przemówienie, wygłoszone w komisji spraw zagranicznych Senatu podczas dyskusji nad exposé min. Becka:

„Jako były pana współpracownik w rządzie, który był rządem marszałka Piłsudskiego, muszę podzielić się z panem i obecnymi tu kolegami głęboką moją radością, że przecież są dziedziny pracy publicznej, w których wskazanie marszałka realizuje się w całej pełni, w których linja nie uległa żadnej zmianie. Przeciwnie, nienaruszona i pewna prowadzi nasz kraj ku lepszym przeznaczeniom bez uchyleń, bez załamań, w głębokiej jednolitości celów i metod, ustalonych przez twórcę naszej niepodległości."

Z tego, nader znamiennego oświadczenia politycznego wynika, że zdaniem p. Jędrzejewicza istnieją także takie dziedziny pracy publicznej, w których wskazania marsz. Piłsudskiego nie są w całej pełni realizowane i w których linja uległa zmianom.

Jakie to są dziedziny, tego p. Jędrzejewicz nie powiedział. Rozumując logicznie, możemy wnioskować, że znajdują się one poza terenem polityki zagranicznej, a zatem w strefie polityki wewnętrznej. Dalsze wnioski byłyby już tylko domysłami, więc nie posuniemy się narazie dalej, choć moglibyśmy to uczynić z dużem prawdopodobieństwem.

Możemy jednak do mowy sen. Jędrzejewicza nawiązać poprzedzające ją przemówienie sen. Rostworowskiego, wygłoszone na plenum Senatu. Leader konserwatystów „sanacyjnych" wystąpił pod adresem rządu z zarzutem, że niektóre dekrety, wydane na podstawie pełnomocnictw, są niezgodne z konstytucją kwietniową, którą nazwał „najautentyczniejszym testamentem marszałka Piłsudskiego". Wprawdzie premjer Składkowski odpierał ten zarzut i zyskał za to oklaski izby, a nawet gratulacje samego sen. Rostworowskiego, ale „Czas" podtrzymał i rozwinął zarzuty tego ostatniego, szczególnie w odniesieniu do dekretów o prawie karno - skarbowem i o gospodarce lasów państwowych.

Referent wniosku, zmierzającego do zmiany dekretu leśnego, poseł Dudziński w referacie, wygłoszonym na posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej, twierdził kategorycznie, że postanowienie tego dekretu, odnoszące się do zatwierdzenia planów finansowo - gospodarczych dyrekcji lasów państwowych i zaciąganych przez to przedsiębiorstwo pożyczek, naruszają konstytucję.

Wreszcie dodać jeszcze należy, że milczenie głównego twórcy konstytucji kwietniowej płk. Sławka tłumaczone jest w kołach politycznych jego ogólnem niezadowoleniem z metody wprowadzenia w życie tej konstytucji.

Reasumując powyższe, nie wyczerpujące zagadnienia dane faktyczne, ustalamy, że pewne grupy obozu „sanacyjnego" wysuwają zastrzeżenia co do wykonywania testamentu Piłsudskiego, a w szczególności konstytucji kwietniowej. Są to grupy dość dalekie od obecnego rządu, a więc: pułkownicy i konserwatyści. Ścisła współpraca polityczna tych grup jest notorycznym faktem. Najodważniejszy z publicystów „sanacyjnych" p. Mackiewicz nietylko walczy z „Naprawą" (za jeden z fragmentów tej walki został niedawno skazany na areszt), ale wyraźnie wskazuje na płk. Sławka, jako najodpowiedniejszego kandydata na szefa rządu.

Rzecz oczywista, że żadna z grup „sanacyjnych" nie przyznaje się i nie przyzna nigdy do świadomego czy nieświadomego odstępstwa od testamentu politycznego Piłsudskiego, a w szczególności do nieszanowania konstytucji kwietniowej. Dalsza zatem walka będzie miała charakter sporu interpretacyjnego. Obie strony będą forsowały swój punkt widzenia, zapewniając o swej całkowitej wierności.

M. K.

Wystawa sztuki polskiej

Budapeszt (PAT) Odbyło się w gmachu węgierskiego muzeum sztuk pięknych otwarcie wystawy sztuki polskiej.

Wystawa zawiera wiele zabytków polskich, będących własnością muzeum, m. in. bitwę pod Warną Matejki, cykl Grottgera „Polonia", oraz wypożyczony przez krakowskie Muzeum Narodowe zbiór szkiców Matejki.

Rocznica Powstania Wielkopolskiego

W dniu 27 grudnia 1936 roku o godzinie 12 w południe w sali kina „Słońce" odbędzie się

uroczysta akademja

ku uczczeniu 18 rocznicy wyzwolenia Wielkopolski w roku 1918-19, którą urządza Towarzystwo Uczestników Powstania Wielkopolskiego roku 1918-19 im. Ignacego Paderewskiego. stoł m. Poznania.

Program:

1. Improwizacja organowa (odegra p. prof. Sauer). 2. Słowo wstępne wygłosi prezes Jan Koch. 3. „Gaude Mater Polonia" — Gorczyńskiego. 4. Hymn zmartwychwstałej Polski na cześć twórców i obrońców wolnej i niepodległej Polski — Chmielewskiego — odśpiewa męski chór Seraficki kościoła OO. Franciszkanów pod dyrekcją prof. J. Chmielewskiego, przy organach prof. Sauer. 5. Przemówienie ks. prałata J. Prądzyńskiego n. t. „Podstawy ideowe i moralne powstania wielkopolskiego". 6. Narodzenie Pana — Chmielewskiego — akomp. organów i dzwonów. Boże Narodzenie — Nowowiejskiego — słowa Marji Paruszewskiej odśpiewa chór, akomp. org. 7. Deklamacja pani Aleksandry Rydlewskiej. 8. Pośpieszcie pastuszkowie — Flasaz. 9. Bracia, patrzcie jeno! — Flasza, — odśpiewa chór — z towarzyszeniem organów. — 10. Na zakończenie wspólny śpiew „Boże coś Polskę" z towarzyszeniem organów.

Komunikat obywatelski, któremu przewodniczy gen. Taczak, wzywa do uroczystości w dniu 27 grudnia b. r., na które się składają: o godz. 9 nabożeństwo w kościele farnym, z którego organizacje powstańcze udadzą się przed pomnik Wdzięczności; po południu zaś o godz. 15.30 zbiórka organizacyj powstańczych ze sztandarami na placu Wolności, gdzie nastąpi raport, przegląd oddziałów, zapalenie ogniska itd.

Uprasza się o wywieszenie w dniu 27 b. m. sztandarów narodowych.

Sprawy pozornie dalekie

Rozczarowani anarchiści

Paryski „Bulletin d'Information" przynosi b. ciekawą wiadomość z Barcelony, jak wiadomo — opanowanej przez anarcho-komunę. Oto — rzecz niebywała! — z chwilą zetknięcia się z rzeczywistością, t. j. z chwilą przejęcia zarządu nad rozlicznemi przedsiębiorstwami przemysłowemi, pogląd zapaleńców rewolucyjnych na rolę prywatnej gospodarki kapitalistycznej uległ znamiennej ewolucji. Oficjalny organ anarchistów barcelońskich „Solidaridad Obrera" przyznaje teraz, że prywatni przedsiębiorcy nie zasługują na „ryczałtowe" potępienie:

„Pracownicy — pisze naczelny organ rewolucji katalońskiej — popełniają wszyscy ten sam błąd, gdy sądzą, że burżuazja „tuczy się" ich trudem. Tak było niegdyś. Możliwe, że jeszcze teraz niektórzy kupcy bogacą się szybko i łatwo, lecz naogół, po wojnie światowej, dochody burżuazji uległy znacznej redukcji. Wpłynęły na to 3 czynniki: konkurencja, dewaluacja i rosnące wymagania pracowników.

„Położenie wielu przedsiębiorstw kapitalistycznych w chwili wybuchu rewolucji — pisze „Solidaridad Obrera" — było takie, że zmiana własności wydarła niejednemu z fabrykantów westchnienie ulgi. W wielu wypadkach wywłaszczenie przez nas fabryki, warsztatu lub innego przedsiębiorstwa, było witane z widocznem zadowoleniem (!) przez kapitalistę. Czuł się on bowiem zwolniony ze stanu ciągłej opresji moralnej i materjalnej, z pod grozy bankructwa, którego termin odsuwał doraźnie tylko przy pomocy bardzo uciążliwych pożyczek.

„To też, ku naszemu zdumieniu, niektórzy przedsiębiorcy oświadczyli, że wolą pracować w ramach ustroju kolektywistycznego, niż być, jak dotąd, w stanie ciągłego napięcia nerwowego i niepokoju, czy starczy im na wypłatę zarobków i na wykupienie weksli w terminach..."

Powyższe słowa uznania dla przedsiębiorcy jako takiego są niespodziewanem, przez swą szczerość, cennem potwierdzeniem słuszności poglądów tych, co walczą o swobodę inicjatywy prywatnej, o wolność dla przedsiębiorcy.

Arabski antysemityzm a import z Polski

W Palestynie obok kupców żydowskich zajmują się eksportem pomarańcz również i Arabowie. Ci postanowili ostatnio importować komplety skrzynkowe, potrzebne do eksportu pomarańcz bezpośrednio, z pominięciem firm eksportowych żydowskich, które do tej pory miały niejako wyłączność na import kompletów skrzynkowych. W przyszłości handel z arabską Palestyną będzie musiał iść przez ręce czysto polskie! Z Palestyną!

Mądry kartel

Kartel producentów miedzi postanowił zwiększyć produkcję miedzi, obniżając w tym cel swoje ceny. Wyrazem owej zdrowej polityki jest deklaracja, złożona przez p. Charlesa Beatty, prezesa Unji Rodezyjskich Producentów Miedzi, w której m. in. czytamy:

„Należące do porozumienia miedziowego strony wyrażają przekonanie, że wyśrubowane ceny są szkodliwe zarówno dla producentów jak i dla konsumentów. Z tego względu związano się układem o wysoce elastycznej strukturze, by zależnie od popytu móc produkcję zwiększać lub ograniczać. Uważając cenę Ł. 40 za tonnę miedzi za w obecnych warunkach najzupełniej godziwą, dalecy są jej producenci od wszelkiego dążenia do jej wzrostu".

Mało takich kartelowców się znajdzie...

Z kraju

ILE ŁOSI ŻYJE W POLSCE

Łosie, których z odzyskaniem niepodległości w Polsce znajdowało się zaledwie kilkanaście sztuk, wystraszonych przez wojnę i kłusowników, dzięki racjonalnej gospodarce rozmnożyły się tak dalece, że ministerstwo rolnictwa zezwala obecnie na odstrzały pojedyńczych sztuk. „Sekcja Ochrony i Hodowli Łosia" istniejąca przy Polskim Związku Stowarzyszeń Łowieckich, ustaliła na podstawie otrzymanych wykazów przez zainteresowane instytucje i osoby, poniższy stan łosi na ziemiach całej Polski.

Ogółem w lasach prywatnych znajdują się 792 łosie. W 1933 roku wszystkich łosi w Polsce było 626 sztuk. W r. 1934 — 730, w r. 1935 — 991 w 1936 r. — 1.037 łosi. Zestawienie to wykazuje stały wzrost ilości łosi, a więc tem samem sprawa uratowania łosia, któremu już groziła zagłada, została pomyślnie rozwiązana.

STAN ZATRUDNIENIA W TARTAKACH PAŃSTWOWYCH

Zarząd administracji lasów państwowych uruchomił trzy dalsze tartaki, mianowicie w Zagożdonie w dyrekcji radomskiej, w Łysem, dyr. siedleckiej i w Żalilach dyr. siedleckiej. W miarę rozwoju kampanji we wszystkich tartatach, fabrykach dykt i na kolejkach leśnych znajdzie zatrudnienie około 15 tysięcy robotników.

KSIĄŻĘ MONACO NA POLOWANIU W POLSCE

W ordynacji nieświeskiej przebywa obecnie na polowaniu książę Monaco, Ludwik II Grimaldi. W ubiegłym roku bawił tu również jako gość. Książę Monaco, główny akcjonarjusz sławnego kasyna gry w Monte Carlo, uchodzi za jednego z najbogatszych ludzi na świecie.

KRWAWA TRAGEDJA W LUBLINIE

Listonosz Aleksander Nosek w Lublinie ubiegał się o względy 26-letniej Heleny Jarzyny, zatrudnionej w zakładzie SS. Szarytek, która jednak z nim ostatecznie zerwała. Odpalony konkurent przypuszczał, że stało się to za przyczyną przełożonej szpitala S. Zuzanny Oleszkiewicz i poprosił o rozmowę z nią, w toku której nagle dobył rewolweru i na miejscu położył ją trupem. Następnie pobiegł do pracowni, gdzie była jego narzeczona i zastrzelił ją również, a po drodze ranił jeszcze ciężko niejaką Paulinę Przybysz. Noska aresztowano.

KOLEJKA LINOWA W KRYNICY

Jak donoszą, biuro projektów i studjów ministerstwa komunikacji wygotowało projekt wstępny budowy kolejki linowej w Krynicy. W odróżnieniu od Zakopanego, kolejka linowa w Krynicy będzie terenowa, a nie wisząca. Dolny punkt wyjścia projektowanej kolejki znajdować się będzie na skraju parku zdrojowego u wylotu toru saneczkowego, tuż przy głównej alei Krynicy. Górny koniec znajdować się będzie na szczycie Góry Parkowej na wysokości 30 m. nad poziomem morza. Całkowita długość w linji poziomej wyniesie 640 m., wzniesienie pionowe 160 m. Koszt budowy wyniesie około 400.000 zł.

POLICJANT W WALCE Z BANDYTĄ

We wsi Siedliszcze pod Kowlem policjant Józef Marczewski napotkał na nocnym obchodzie jakiegoś podejrzanego mężczyznę, więc zamierzał go wylegitymować. Wówczas nieznajomy dobył rewolweru i postrzelił policjanta w klatkę piersiową. Ranny oddał za uciekającym również kilka strzałów, ale chybił. Po kilku godzinach Marczewski zmarł w szpitalu wskutek otrzymanej rany. Zabójca jego narazie uszedł niepoznany.

PRZED BUDOWĄ HYDROELEKTROWNI W WILNIE

Zarząd miasta Wilna ogłosił przetarg na wiercenie 20 studzien głębokości 20 mtr. każda nad brzegami i na dnie Wilji w pobliżu Szyłan. Wiercenia te pozostają w związku ze studjami, dotyczącemi, budowy na Wilji okręgowej hydroelektrowni. Wiercenia mają ustalić najdogodniejsze miejsce dla wzniesienia zapory wodnej. Prace mają być rozpoczęte w styczniu i zakończone w lutym 1937 r.

PAMIĘTAJCIE ZAOPATRZYĆ SIĘ W PAPIEROSY NA ŚWIĘTA

ng 21 088

Kryzys przeładunkowy Gdyni

Wojowniczość koncesjonowanych Żydów

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego")

Gdynia, 19 grudnia.

Umysły sfer portowych Gdyni i czynników odpowiedzialnych za naszą politykę morską zaprząta sprawa organizacji przeładunkowej portu gdyńskiego. Jest to sprawa najściślej związana z zagadnieniem konkurencyjności naszego portu. Należy się jej kilka uwag, bo zajmować się nią musi także terytorjalny samorząd gospodarczy, jako przedstawicielstwo zainteresowanych sprawą kół gospodarczych zaplecza.

Czem jest organizacja przeładunkowa? Nie istniało to zagadnienie w Gdyni, jak długo na obroty jej składały się głównie transporty masowe, całookrętowe. Transporty te nie przechodziły przez magazyny portowe, ich opracowanie było rzeczą prostą, załatwianą przez samego ekspedytora. Skoro jednak zaznaczył się większy napływ do Gdyni ładunków drobnicowych, wystąpiły na widownię transporty bardziej skomplikowane. Powstał problem magazynowania towarów. Zaczęły przychodzić statki, posiadające w swoich ładowniach po kilkadziesiąt partyj towarów, przeznaczonych dla różnych odbiorców.

Wyłoniła się kwestja kolejności wyładowywania. Życie wskazało z miejsca na konieczność ujęcia prac przeładunkowych w całym porcie w ręce jednej organizacji. Niemożliwością stało się tolerowanie kosztownego przedłużania postoju okrętów w porcie, powodowane tylko tem, że dla każdej z poszczególnych części towaru zjawiał się przy statku osobny aparat przeładunkowy.

Na okres przejściowy zagadnienie załatwiono w ten sposób, że stworzenie organizacji przeładunkowej, zajmującej się także magazynowaniem towarów, powierzono największym firmom ekspedycyjnym. Firmy te, posiadające magazyny własne, przejęły także w dzierżawę składy urzędu morskiego.

Nikt w Gdyni nie podaje w wątpliwość konieczności istnienia jednolitej organizacji przeładunkowej. Powstały natomiast duże różnice w poglądach na rzecz zasadniczo drugorzędną, na to, kto ma być właścicielem firmy przeładunkowej. W łonie Związku Gdyńskich Ekspedytorów Portowych doszło do rozłamu. Po jednej stronie stanęły wielkie firmy polskie, pretendujące do stworzenia organizacji przeładunkowej. Po drugiej stanęły firmy mniejsze, w przewadze żydowskie.

Firmy żydowskie z szczególną zawziętością prowadzą propagandę przeciwko firmom polskim, jako zamierzającym poderwać ich byt prawem wyłączności przeładunkowej. Jeśli tak jest, to jest to następstwem dotychczasowej polityki rządu, która szafowaniem koncesyj celnych, umożliwiających wykonywanie zawodu ekspedytora morskiego, wpuściła do Gdyni całą plejadę żydowskiego „proletarjatu" ekspedytorskiego.

Taka polityka jest oczywiście w najjaskrawszej sprzeczności z interesem polskim. Jeśli dziedzina ekspedycji morskiej w zdecydowanej przewadze znalazła się w ręku polskim, to jest rzeczą niedopuszczalną, aby pozycja ta była osłabiana koncesjonowaniem Żydów. Polskość ekspedycji morskiej powinna być bezcennym argumentem w ręku naszej polityki gospodarczej. Należy zabiegać energicznie, aby ta polska ekspedycja morska zyskała taką prężność, by mogła zająć się opracowywaniem naszych transportów w portach zagranicznych. To przecież może stworzyć jedną z podstaw do uzdrowienia struktury naszej wymiany towarowej z zagranicą. A takiej roli po Żydach nie może się spodziewać najbardziej przekonany filosemita.

Polskiej ekspedycji morskiej musi bronić nasza polityka koncesyjna. Wystarczy kierować się tylko sprawiedliwością. Nie potrzeba wcale paragrafu aryjskiego, bo chodzi tylko o niewpuszczenie Żydów do dziedziny, w której dopiero niedawno zaczęli się pojawiać w Gdyni. Innego natomiast potraktowania wymaga sprawa omawiana, — sprawa organizacji przeładunkowej. Oczywiście, że organizacja ta może być tylko polska Cały spór o jej właściciela toczy się w gronie niewłaściwem i jest przez Żydów wyzyskiwany dla osłabienia ekspedycji polskiej.

W porcie takim, jakim jest dziś Gdynia, potrzeba specjalizacji wyższego szczebla. Niema żadnych podstaw, któreby ekspedytorów przeznaczały do stworzenia organizacji przeładunkowej. Wzgląd na konkurencyjność portu nakazuje możliwie największą redukcję wszelkich czynników, któreby podrażały całość kosztów transportu. Oddawanie zbędnego całkiem monopolu przeładunkowego poważnym ekspedytorem, mogłoby tylko zahamować normalny rozwój ekspedycji, a po stronie właścicieli spowodować osłabienie ich działalności, której szerokie pole mają w swoim zawodzie czysto ekspedytorskim. Każdy monopol przynosi zresztą normalnie złe następstwa.

Reasumując stwierdzamy: Zagadnienie stworzenia organizacji przeładunkowej portu gdyńskiego nie jest sprawą interesującą tylko ekspedytorów. Jak w każdym wielkim porcie, trzeba to zagadnienie wyodrębnić. Polska polityka morska, solidnie broniąc ekspedycji polskiej, powinna jednak pozostać nieczułą na sugestję stron wojujących o organizację przeładunkową. Konkurencyjność portu wymaga oparcia organizacji przeładunkowej o podstawy właściwe dla instytucji użyteczności publicznej, bo tak jest wszędzie i taka jest jej rola.

E. P.

Zaburzenia żołądkowe i kiszkowe, napady bólów brzucha, zastoina brzuszna, ogólne podrażnienie, nerwowość, zawroty głowy, niepokojące sny, ogólne złe samopoczucie podlegają szybkiemu zanikowi przez stosowanie codziennie jednej szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa.**

Tg 2091

KRÓLEWSKIE ZAŚLUBINY

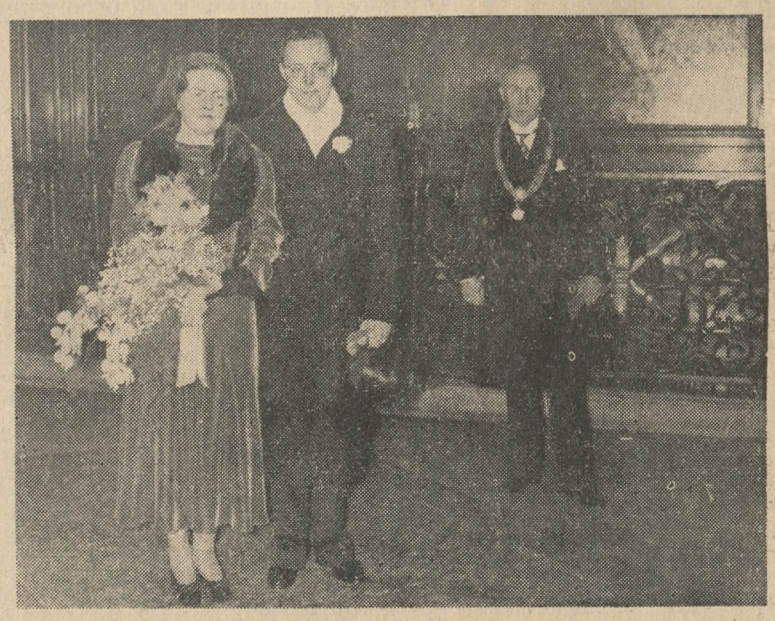

Księżniczka holenderska Juljana wraz z księciem Bernardem sur Lippe-Biesterfeld na ratuszu w Hadze, gdzie wpisali się do księgi stanu cywilnego

Bijcie Polaków

by im zabrakło tchu do życia

Wyszły w tłumaczeniu polskiem listy, jakie w latach 1861—62 zamieszczał w paryskiej „La Presse" Wacław Szymanowski, wybitny literat i publicysta warszawski, późniejszy redaktor naczelny „Kurjera Warszawskiego". W. Szymanowski, zwolennik polityki Andrzeja Zamoyskiego, dawał w tych listach opinji europejskiej „obraz położenia Królestwa Polskiego i polityki rosyjskiej wobec Polaków". Pisząc o nich obecnie w „Kurjerze Warszawskim" prof. Tokarz przypomina, jakie to wówczas — przed powstaniem styczniowem — wpływy działały w Petersburgu przeciw ustępstwom na rzecz Królestwa.

„Działały przeciwko nam stale i konsekwentnie w Petersburgu wpływy pruskie. Szymanowski wyczuwał to z całą wnikliwością, choć na pewno nie zdawał sobie sprawy z doniosłości tego wpływu. „Bijcie Polaków tak — pisał do siostry w maju r. 1861 Bismarck, naówczas poseł pruski w Petersburgu —aby im zabrakło tchu do życia. Mam całkowite współczucie dla ich położenia, ale my nie mamy, o ile sami chcemy istnieć, innego wyjścia, jak tylko wygubienie ich; wilk nie jest winien temu, że jest takim, jakim go stworzył Bóg, a tymczasem zabijają go, jak tylko mogą dosięgnąć".

Nie przebierał też w środkach w Petersburgu: przesyłał Aleksandrowi „spreparowane" specjalnie listy dygnitarzy z Berlina, konsula pruskiego z Warszawy, zwalczające nowy, kompromisowy wobec Polaków kurs polityki rosyjskiej. „Istotnie, byłoby do życzenia — czytamy w „poprawionym" przez Bismarcka na użytek cesarza raporcie konsula pruskiego Theremina z dn. 3 listopada 1861 r. — ażeby dało się wyzyskać talent Wielopolskiego. Ale jako naczelnik rządu cywilnego jest on niebezpieczny. Dąży do autonomji i jest kandydatem tych Anglików, którzy pracują nad osłabieniem Rosji i już dziś triumfują z jego wyboru."

Tak w każdym ważnym momencie naszych dziejów porozbiorowych działały Prusy w Petersburgu przeciw Polsce. Niedawno wydane listy księżnej Radziwiłłowej z Berlina do gen. Robilanta przypomniały, jak w r. 1906 wielki książę Michał opowiadał zięciowi J Potockiemu, że ces. Wilhelm II występował wobec niego w imię wspólnych interesów niemiecko - rosyjskich przeciw branej wówczas pod uwagę autonomji Królestwa. Od Fryderyka II poprzez Bismarcka do Wilhelma II polityka pruska wobec narodu polskiego była niezmienna. Walczyła z nim we wszystkich zaborach.

Oficjalna wizyta?

Warszawa (Tel. wł.) Prasa warszawska podaje doniesienia z Wiednia, jakoby Prezydent R. P. Mościcki na wiosnę miał się udać z oficjalną wizytą do Rumunji.

Co jest „drukiem"?

Z kół jednej z najpoważniejszych organizacyj społecznych otrzymaliśmy poniższe uwagi:

Do katalogu kryzysów przybywa nam jeszcze jeden — kryzys logiki czyli załamania się zdrowego rozumowania.

Do tego stwierdzenia zmusza interpretacja ordynacji pocztowej, która od pewnego czasu jest stosowana na terenie Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów w Poznaniu, a w szczególności w urzędach pocztowych w Poznaniu, — i to w przedmiocie wysyłki druków. Oto kilka znamiennych i niezrozumiałych faktów.

Ordynacja pocztowa obowiązuje już od przeszło 5 lat. Nie potrzeba było wielkiej filozofji, by na podstawie par. 74 i nast. i zresztą zgodnie z praktyką, przyjętą we wszystkich państwach europejskich, ustalić pojęcie druku pocztowego w zrozumieniu ordynacji, i to w formie, zrozumiałej zarówno dla wyższych funkcjonarjuszy pocztowych i władz nadzorczych, jak i dla prostego szarego pracownika w ekspedycji i listonosza.

Naraz po pięciu latach urzędy pocztowe zwracają wysyłki druków instytucjom — wstępem do tego były wypadki karnych dopłat — ponieważ te druki nie są drukami.

A więc okólnik organizacyj do swoich komórek, wykonany mechanicznie, o treści ogólnej dla 800 i więcej placówek, nie jest drukiem. Okólnik inny, wzywający m. i. ogólnemi i powszechnemi dla organizacji wiadomościami, do zgłoszenia się na ochotnika do „Obrony Narodowej" w myśl ostatniego zarządzenia ministra spraw wojsk. — też został zakwalifikowany jako nie-druk.

Sprawozdania roczne, drukowane, niewypełnione — dalej drukowany referat organizacyjny, wezwania do opłacenia składek, abonamentu — wszystko drukowane wzgl. przepisowo powielone, nie są przyjmowane przez urzędy pocztowe, ponieważ nie odpowiadają wymogom ustawy.

I na co powołują się funkcjonarjusze?

Powołują się na art. 75 ust. 1, który wyłącza druki, zawierające „notatki o charakterze korespondencji bieżącej i osobistej".

Tymczasem tych notatek nie było w okólniku. A powtóre urzędnicy sami nie wiedzą, jak interpretować terminy „osobisty" i „bieżący".

Wszędzie zamieszanie — w organizacjach, w stowarzyszeniach i instytucjach, no i bardzo wielkie zamieszanie na poczcie. — Prawdziwe przekleństwo biurokracji.

Bo przy takiem zastosowaniu ordynacji i przy tej interpretacji dochodzi się do absurdu, a to przecież nie jest celem ustawy. Ustawa ma porządkować życie społeczne i państwowe, a nie wnosić zamęt do niego.

Przy minimalnej konsekwencji musiałaby poczta nie uznać za druki zaproszeń drukowanych, życzeń, podziękowań, bo te przecież mają charakter osobisty. A jednak ordynacja przewiduje je w innych artykułach, a już sam fakt, że według tychże rozporządzeń ordynacji wystarczy jako minimalna ilość druków 20 wysyłek, świadczy o tem, że w myśl ustawodawcy nie można tak bardzo zacieśniać pojęcia druku oraz pojęcia wysyłki o charakterze powszechnym.

Dziwna rzecz, że podczas, gdy nasze urzędy w Poznaniu tak „urzęduja", z innych okręgów dyrekcji poczt, nawet z Warszawy, nadchodzą druki, które w interpretacji wykonawców poznańskich nie zakwalifikowanoby jako druki.

Czas najwyższy, by ustalono wreszcie w całym kraju obowiązującą interpretację pojęcia „druk" i by ją stosowano jednolicie!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek | Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Wigilja, Adama i Ewy | Narodzenie P. J.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Jodysławy | Grzmisławy

Słońca: wschód 8.02, zachód 15.43
Długość dnia 7 godzin 41 minut
Księżyca: wschód 12.32, zachód 3.31
Faza: 4 dzień przed pełnią

Grudzień **24** Czwartek

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 55-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

woda w WARCIE poziom: + 0,87 mtr. temper.: + 1,6 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; — Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; — Apt. przy pl. Sapieżyńskim 1; — Apt. przy Chwaliszewie 76; — **Jeżyce:** Apt. pod Gwiazdą ul. Kraszewskiego 12; — **Łazarz:** Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47; — **Wilda:** Apt. pod Koroną, Górna Wilda 61; — **Dębiec:** Apt. przy ul. Dębieckiej 6; — **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19; — **Starołęka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 23 grudnia 1926 r.

Związek Lotników Polskich w Poznaniu przystąpił do utworzenia sekcji treningowej dla pilotów rezerwy. — Teatr Nowy wystawił Szekspira „Sen nocy letniej".

OSOBISTE

— * **Odznaczenie belgijskie dla prezesa chóru K. P. W. „Hasło".** Z okazji dwukrotnego pobytu chóru męskiego K. P. W. „Hasło" z Poznania w stolicy Belgji król Leopold III nadał prezesowi „Hasła" kpt. Józefowi Zwaryczowi w Poznaniu order oficerski króla Leopolda II.

OBCHODY

— * **Uroczyste otwarcie strzelania o godność zwycięzców 27 Grudnia** odbędzie się w sobotę, 26 bm. (drugie święto Bożego Narodzenia) o godz. 12 na strzelnicy w Szelągu. Proklamacja zwycięzców nastąpi w tym samym dniu o godz. 18 w sali brackiej.

Do strzelania wystawia się następujące tarcze: Tarcz zwycięzców 27 Grudnia: warunek: 3 strzały z wolnej ręki, bezpłatnie. Nagrody do tej tarczy przewidziane są statutem. Konkurencja płytkowa-premjowa z oparcia: serja 3 strzały 50 gr. Dowolna ilość seryj. 3 premje przedmiotowe. Konkurencja płytkowa-wolnoręczna — pieniężna: Serja 3 strzały 50 gr. — Ilość seryj nieograniczona.

— * **15-lecie istnienia Tow. Powstańców i Wojaków im. Fr. Ratajczaka** obchodzi Towarzystwo w dniu 26 bm. Program uroczystości: Godz. 8,30: zbiórka Towarzystw ze sztandarami na placu Kolegjackim (Nowy Rynek). Godz. 8,45: wymarsz do kościoła farnego. Godz. 9,00: msza św. Po mszy św. wymarsz do sali obrad p. St. Heyduckiego, ul. Masztalarska 8. Godzina 11.00: Uroczyste otwarcie obchodu. Godz. 19.00: zabawa taneczna w sali p. Heyduckiego, ul. Masztalarska 8 a.

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych (pl. Wolności 18).** Wystawa gwiazdkowa, obejmująca dzieła 45 artystów, prawie wszystkich z Poznania. W pierwsze święto Bożego Narodzenia wystawa zamknięta. W drugie i trzecie święto salon otwarty od godz. 12—15. (o.)

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **W czasie odwilży zamyka się Park Wilsona.** Dyrekcja Ogrodów Miejskich komunikuje nam, że zamyka Park Wilsona w okresach odwilży, ponieważ wobec rozmiękczenia chodników publiczność korzysta z trawników, które ulegają poważnemu zniszczeniu, omijając w ten sposób rozmokłe i niemożliwe do przebycia promenady.

Ze swej strony uważamy, że racjonalniejsze byłoby zastanowienie się nad sposobami odprowadzenia wody z chodników parku, który przez cały okrągły rok winien być do użytku publiczności.

— * **Tramwaj do „Abisynji" będzie w dniu 1 stycznia 1937 roku.** Jak się dowiadujemy, tramwaj do osiedla grunwaldzkiego, t. zw. „Abisynji" ma kursować z dniem 1 stycznia 1937 r.

Obiecane na grudzień przedłużenie linji nr. 4 do dworca kolejowego w Dębcu nie nastąpi w tym terminie. Prace nad przebudową mostu trwają nadal. Zdaje się, że tramwaj do dworca w Dębcu ruszy dopiero na wiosnę przyszłego roku. (sk.)

— * **Nieuzasadnione pogłoski o wywiadowniach handlowych.** W związku z notatkami prasy zamiejscowej, iż w połowie stycznia 1937 roku ulec mają likwidacji wywiadownie handlowe, działające na terenie Polski, zwracają nam uwagę koła zainteresowane, iż poważne wywiadownie handlowe, działające na terenie Wielkopolski i Pomorza, złożyły w bieżącym roku kaucje, żądane przez ministerstwo przemysłu i handlu i otrzymały odpowiednie koncesje na wykonywanie swoich czynności. Wątpić należy, czy w kilka miesięcy po uregulowaniu spraw koncesyjnych dla wywiadowni handlowych, ministerstwo zamierzało likwidować te placówki, nieodzowne dla życia gospodarczego.

— * **Z obrad prezesów P. C. K.** W dniu 17 grudnia br. odbył się w świetlicy P. C. K. w Poznaniu zjazd prezesów oddziałów Okręgu Wielkopolskiego P. C. K. — W zjeździe wzięło udział 32 prezesów na ogólną liczbę 37. Podczas obrad poruszono bardzo wiele spraw aktualnych, a między innemi sprawę budowy szkoły pielęgniarstwa w Poznaniu.

— * **Zegar przy ul. Różanej będzie odnowiony.** Jak się dowiadujemy, zegar na budynku szkolnym przy ul. Różanej będzie odnowiony w najbliższym czasie. — Sprawa ta nie jest taka łatwa, jakby się to zdawać mogło, bo konieczne jest ustawienie rusztowania oraz tydzień dobrej pogody na wykonanie tej pracy.

— * **Czuł, że zawinił.** Wczoraj w południe o godz. 12,30 przechodzący obok urzędu pocztowego nr. 1 byli świadkami, jak pewien jegomość podbiegł do ucznia jednej ze szkół powszechnych, idącego w towarzystwie kolegów, i wytargał go za uszy. Chłopak spuścił tylko głowę i nie rzekłszy ani słowa odszedł z kolegami.

Jak się okazało, powodem tej natychmiastowej reakcji w stosunku do ucznia był fakt, że chłopak, przechodząc koło kiosku gazetowego, wyrwał z rąk czytającej sprzedawczyni gazetę. Za ten karygodny postępek został on bezzwłocznie skarcony przez przygodnego świadka tej sceny.

Nie rozstrzygając kwestji, czy słuszny lub nie był taki sposób reakcji w stosunku do chłopca, stwierdzić należy, że publiczność sama zaczyna reagować na objawy niewłaściwego zachowania się młodzieży na ulicy. (sk.)

— * **Żydowska wytwórnia obuwia.** — Jak nam donoszą, przy ul. Wielkie Garbary 50, w domu p. Maksa Reinkego, mieści się w tylnym budynku, do którego jest wejście także z ul. Mostowej, „Wielkopolska Wytwórnia Obuwia Domowego". Kto myślałby, że to chrześcijańska pracownia, ten myliłby się bardzo. Nazewnątrz domu niema żadnej wywieszki, jest ona natomiast na samej wytwórni. Jako właściciel figuruje tam Salomon Pflanzgraben, co wskazuje aż nadto wyraźnie, że wytwórnia jest w żydowskich rękach. Rozwija się ona dobrze, skoro zatrudnia kilku Żydów i kilka Żydówek. W kartach reklamowych wytwórni nie podano oczywiście nazwiska właściciela, to bowiem odstraszyłoby klientów. Ciekawe, że w spisie lokatorów zamiast żydowskiej pracowni widnieje jeszcze nadal świetlica związku weteranów, której tam już niema. Żyd Pflanzgraben, chcąc sobie zapewnić chrześcijańską klientelę, posługuje się w Poznaniu chrześcijańskim przedstawicielem, który nieuświadomionych wprowadza oczywiście w błąd. (sk.)

Z TARGU

Dnia 23 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono (w złotych za pół kg wzgl. za sztukę):

Nabiał: masło wiejskie 1.40—1.50, masło mlecz. 1.60—1.80 twaróg 0.25—0.30, śmietana (litr) 1.20—1.40 mleko (litr) 0.17—0.20, jaja mendel 1.60—1.70, z wapna 1.15—1.20.

Drób i dziczyzna: kura 1.80—2.80, kaczka 1.80—3.20 gęś 3.50—6.00, gołębie (para) 0.80—1.20 para kurcząt 2.40—3.20, para kuropatew 1.20—1.60, zając 2.10—2.20, bażant 1.80—2.25, żant 1.80—2.25, królik 0.90—1.00, perlica 1.40 do 2.00, indyk 5.00—8.00 zł.

Ryby (za pół kg ryby śnięte o 10—20 groszy mniej): karp 1.10—1.20, szczupak 1.60—1.70, lin 1.30—1.40, okoń 0.90—1.00, karaś 0.70—1.00, białe ryby 0.40—0.50. Z morskich ryb: dorsz dzielony 50—60 gr, śledzie zielone 35—60 gr.

Jarzyny (w groszach): ziemniaki 3—4, szpinak 15—20, buraki 5—10, pietruszka (pęczek) 10, seler (sztuka) 5—10, marchew 5—10, kapusta biała 10—15 włoska 15—20, modra 15—20 brukselka 20—25, zielona sałata 10, rzodkiewki 10—15.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zemsta zawiedzionego.** Na ulicy Matejki w pobliżu domu pod nr. 4 doszło dziś do zajścia, spowodowanego zemstą zawiedzionego amanta. 26-letni Leon Słabolepszy z Poznania (ul. Szwajcarska nr. 19) oblał kwasem solnym 24-letnią Bronisławę Andrzejewską, mieszkającą przy ul. Starołęckiej 31. Po dokonaniu tego czynu Słabolepszy napił się kwasu solnego, w celu samobójczym. Poszkodowanym udzieliło pomocy pogotowie ratunkowe (66-66). Słabolepszego przewieziono do szpitala miejskiego, zaś Andrzejewska po stwierdzeniu poparzeń na twarzy i przeprowadzeniu zabiegów lekarskich na stacji ratunkowej pogotowia, udała się do pracy. Jest ona zatrudniona na posłudze. Dzięki temu, że Andrzejewska odwróciła się i zdołała zamknąć oczy, nie odniosła ona groźniejszych obrażeń. (kl.)

— * **Ciężki stan zdrowia kaprala Łapczyńskiego.** Kapral Bronisław Łapczyński z pułku strzelców konnych, rodem z Wronek, który wczoraj spadł z konia przy zderzeniu z samochodem i odniósł wstrząs mózgu, znajduje się w szpitalu wojskowym i do chwili obecnej — przeszło 24 godziny — nie odzyskał przytomności. Stan jego jest bardzo ciężki. (lg.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Systematyczne kradzieże mięsa.** Policja poznańska przytrzymała 29-letniego robotnika Gustawa Gierczyńskiego (ul. Krańcowa 63) i 22-letniego Edmunda Speitela, (ul. Żydowska 19). Jarczyński i Speitel od dłuższego czasu dopuszczać się mieli systematycznych kradzieży mięsa i wyrobów mięsnych na szkodę oddziału poznańskiego firmy „Bacon Eksport" w Gnieźnie, mieszczącym się przy ul. Żydowskiej 12. Ogólne straty, spowodowane kradzieżami, dochodzić mają sumy tysiąca złotych. Policja odstawiła Gierczyńskiego i Speitela, karanych zresztą już kilkakrotnie za różne kradzieże do dyspozycji władz sądowych. (kl.)

— * **Ujęcie podczas patrolu.** Podczas patrolu policyjnego na Wałach Królowej Jadwigi zatrzymano 29-letniego piekarza Walentego Kosmalskiego, rodem z Noskowa, mieszkającego w Poznaniu przy ul. Krętej 3 i 20-letniego pomocnika tokarskiego Władysława Szyniszewskiego (ul. Wenecjańska 11-12). Ujęcie nastąpiło w chwili przenoszenia różnych skradzionych przedmiotów oraz obuwia do jednego z pasorów. Szyniszewskiego i Kosmalskiego osadzono w areszcie. Dalsze dochodzenia, przeprowadza wydział śledczy. (kl.)

Godziny handlowe
w okresie przedświątecznym
Dziś 23 poraz ostatni do godz. 21
W czwartek, dnia 24 b. m. do godz. 18-tej.

Pociąg rozbił wóz z mąką

Bezrobotnym z Głównej spadło jak z nieba — w sam raz na gwiazdkę — około 2500 kg żytniej mąki

Niezwykły wypadek wydarzył się dzisiaj o godz. 6,55 na pograniczu miasta Poznania, na przejeździe kolejowym przy szosie, wiodącej do Czerwonaka, gdzie jest rozgałęzienie do Kozichgłów.

Pociąg osobowy, jadący z Wągrówca do Poznania najechał z całym impetem na wóz, naładowany około 50 centnarami żytniej mąki ze Skoków, przeznaczoną dla Poznania. Mąka pochodziła z młyna parowego Romana Tomaszewskiego. Do Poznania wiózł ją na swoim wozie i swojemi końmi gospodarz ze Skoków, Stanisław Rożak.

Jak zdołaliśmy stwierdzić na miejscu, strażnik kolejowy Broda, sądząc, że pociąg jest jeszcze daleko, przepuścił wóz przez tor. Omyłka ta mogła się zdarzyć, gdyż szosa i tor kolejowy biegną równolegle, a przy panującej dziś rano mgle można było przypuszczać, że ukazujące się światła pochodzą z samochodu, znajdującego się jeszcze na szosie.

W chwili, gdy wóz z mąką znalazł się na torze, dróżnik z przerażeniem zauważył, że to nie samochód, ale pociąg i z całą siłą zaczął krzyczeć na woźnicę, by uchodził z życiem.

Rożak, słysząc ostrzeżenie to w ostatniej chwili, zeskoczył z wozu i w ten sposób uniknął niechybnej śmierci.

Pociąg wpadł na wóz, rozbijając go w drzazgi.

Na miejscu pozostały strzępy worków i góra mąki, którą w mig rozebrali mieszkańcy pobliskiego osiedla dla bezrobotnych. Jeden z koni wozu został na miejscu zabity, a drugi wyszedł z wypadku bez szwanku.

Lokomotywa pociągu z Wągrówca wjechała na dworzec główny w Poznaniu cała obielona mąką. Podróżni na dworcu przypuszczali zrazu, że gdzieś pod Poznaniem szalała burza śnieżna, która w ten sposób obieliła parowóz.

Przed południem na miejscu wypadku obecna była komisja, składająca się z przedstawicieli dyrekcji kolejowej i policji. (jr)

W Wigilję,
w czwartek, dnia 24 grudnia 1936 r.
zamykamy biura o godz. 13
ekspedycję gazet o godz. 16
Administracja
„Kurjera Poznańskiego"

W sprawach
PROPAGANDOWYCH
i projektów reklamowych
prosimy komunikować się z
WYDZIAŁEM PROPAGANDY
„Kurjera Poznańskiego", św. Marcin 70
I. piętro od godziny 16—18
Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24 35-25, 40-72.

Ogień strawił placówkę przemysłową

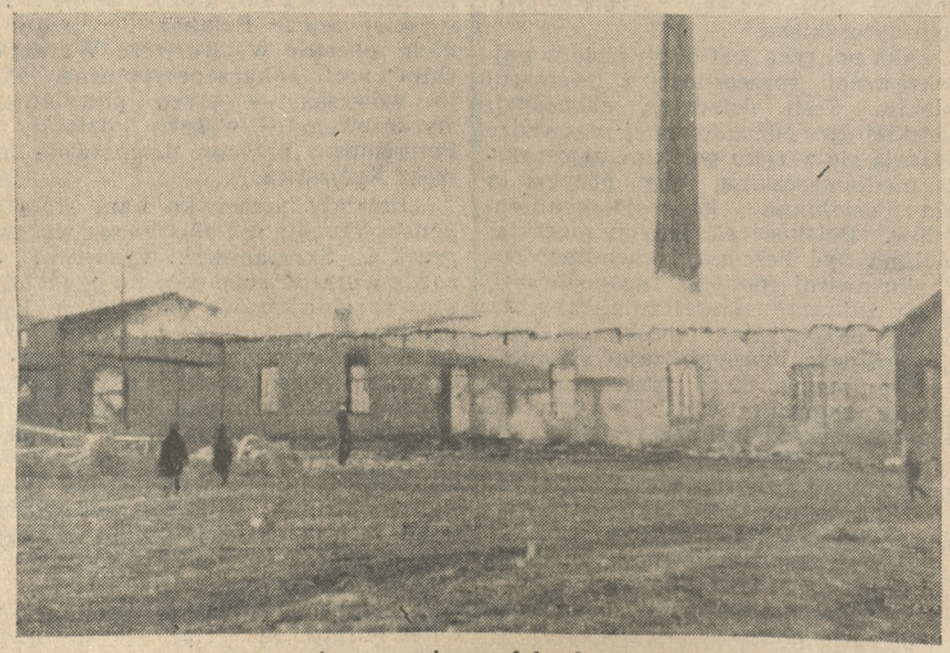

Tak wygląda po wczorajszym pożarze fabryka przetworów lnianych p. Nowakowskiego w Lesznie. Fabryka była ubezpieczona w Tow. „Piast" w Poznaniu na 77.000 zł.

Kronika towarzyska

Klub Sportowy „Britania" Poznań, organizuje w **1-sze święto Bożego Narodzenia** dnia 25 grudnia 1936 r. **„Wielką Zabawę Taneczną"** w sali Domu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka. Doborowa orkiestra 7 p. Strzelców Konnych, początek o godz. 18, wstęp 1 zł włącznie z podatkiem.
zg 14943/4

Wielka Zabawa Sokolic odbędzie się w pierwsze święto Bożego Narodzenia, dnia 25 grudnia w salach Ogrodu Zoologicznego przy ul. Zwierzynieckiej. Różne niespodzianki. Orkiestra doborowa. Strzelanie dla pań i panów o cenne nagrody. Początek o godz. 19-ej. Wstęp dla pań i panów 1.00 zł. O liczny udział prosi Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań XV.
zg 14953/4

Z WIELKOPOLSKI

— * **KĘPNO.** Wieczór Sylwestrowy urządza w sali sokolni komitet dla spraw bezrobocia, z którego czysty zysk przeznacza się na bezrobotnych.

— Tow. Pań św. Wincentego a Paulo urządziło wspólnie z zarządem Opieki Rodz. szkoły nr. 2 ,gwiazdkę dla biednych dzieci obu szkół. Wszystkie dzieci w liczbie 266 poczęstowano kawą, płackiem, piernikami a ponadto obdarowano odzieżą. Fundusze na ten cel, zebrały panie z Tow. św. Winc. Również w dużej mierze przyczynił się zarząd Opieki Rodz., składając do dyspozycji tow. 150 zł. W czasie uroczystości i posiłku dzieci, odśpiewano przy zapalonej choince kilka kolend.

— Tow Gimn. Sokół urządza w drugie święto Boż. Nar. wieczór kolend. Na program składa się słowo wstępne, które wygłosi prezes p. Jan Tomczak, odczyt p. E. Weigta n. t. „Piękno kolend polskich" oraz odśpiewanie kolend przez mieszany chór z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej (km)

— * **KOŚCIAN.** Nauczycielstwo powiatu kościańskiego zorganizowane w Stow. Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powsz. zwołało walne zebranie, któremu przewodniczył senjor koła p. Łukaszewski. Po złożeniu sprawozdań z rocznej działalności wybrano ponownie ustępujący zarząd na dalszą 3-letnią kadencję.

— Tow. śpiewu „Lutnia" wystawia w drugie święto Bożego Narodzenia misterjum ludowe pt. „Boże Narodzenie" Michała Świerzyńskiego oparte na kolendach, pieśniach i tańcach ludu polskiego.

— Cech krawiecki w Kościanie organizuje zbiorowy kurs nowoczesnego kroju męskiego i damskiego dla mistrzów i czeladników. Kurs rozpocznie się 7 stycznia pod kierown. instruktora p. W. Samarzewskiego z Chorzowa. Zgłoszenia przyjmuje oraz informacyj udziela st. cechu p. Trzybiński. (kk)

— KSM ż. i m urządzają w dniu 27 bm. o godz. 17 w sali p. Lurca swój doroczny wieczór wigilijny z nader urozmaiconym programem.

— Komitet obywatelski do walki z bezrobociem w Kościanie zorganizował wystawę obrazów salonu artystów malarzy polskich z Krakowa, która mieści się w państw. gimnazjum. Wystawa, która wzbudza prawdziwy zachwyt, trwać będzie do 27 bm. i obejmuje dzieła najwybitniejszych mistrzów jak prof. Axentowicza Teodora. Boznańskiej Olgi, Fałata Juljana. Kossaków. Malczewskiego Jacka, Pautscha Fryderyka. Wyczółkowskiego Leona. Weissa Wojciecha i wielu innych.

— Roczne walne zebranie klubu sportowego „Unja" odbędzie się w dniu 3 stycznia o godz. 16.30 w Strzelnicy.

— Czytelnia przy bibljotece T. C. L. otwarta jest we wtorki i czwartki każdego tygodnia od godz. 17—19.

— Tow. mandolinistów „Lira" urządza nowy kurs dla początkujących gry na mandolinie i gitarze. — Zgłoszenia kandydatów już od 10 lat przyjmuje się na lekcjach w Bursie Rzemieślniczej. Lekcja nowego kursu odbędzie się w dniu 29 bm. o godz. 18.

— Z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia komitet lokalny do walki z bezrobociem wydał bezrobotnym węgle, tłuszcz oraz artykuły żywnościowe. (kk)

— * **KRZYWIŃ.** Zebranie „Sokoła" odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. Nędzewicza. Sprawozdanie kasowe z „Wieczorku" zdał skarbnik p. Rataj. Walne zebranie ustalono odbyć 8 stycznia. W obchodzie 18 rocznicy powstania wielkopolskiego postanowiono wziąć gremjalny udział z sztandarem. Odczyt o gimnastyce wygłosił p. K. Pawłowski.

— W drugie święto Bożego Narodzenia urządza KSM ż. w sali p. Biskupskiej „Wesoły wieczór". W programie 1 aktowa komedjo-opera pt. „Szkoda wąsów" oraz różne wesołe skecze, monologi i tańce.

— W dniu 27 bm. w 18 rocznicę powstania wielkopolskiego odbędzie się uroczysty obchód z nast. programem: o godz. 10 uroczyste nabożeństwo, po którem na cmentarzu zostanie złożony wieniec u stóp pomnika poległych, poczem krótkie przemówienie na rynku i zakończenie obchodu. (kp)

— * **LESZNO.** W niedzielę odbyło się zebranie wszystkich stanów w Hotelu Polskim celem założenia komitetu budowy kościoła pod wezwaniem św. Szczepana. Posiedzenie zagaił ks. prob. dr. Abt i uzasadnia potrzebę wybudowania jeszcze jednego kościoła, gdyż parafja leszczyńska jest jedną z największych w archidiecezji i liczy 22 tysiące dusz, a posiada tylko jeden kościół. Następnie przemawiał p. Ponikowski z Drobnina. Wybrano komitet z którego wyłoniono poszczególne sekcje. Prezesem komitetu jest ks. prob. dr. Abt, zastępcą — burmistrz p. Kowalski J., sekr. p. mec. Krause, skarbn. p. Trendowicz. Do honorowego przewodnictwa komitetu weszli pp.: starosta Świątkowski i Donimierski z Gołanic. Sekcja propagandowa pp.: dr. Świderski, dyr. Perzyński, dyr. Orłowska, prof. Machnikowski, prof. Szczygłowski, Józef Rzepka, red. Urbanowicz, red. Walczak, Adam Misiak, Tadeusz Semrau. Sekcja finansowa pp.: plk. Wiecierzyński, ks. prob. Łukowiak, sen. Górecki, radca Metelski not. dr. Wyrzykowski, radca Nowakowski, sen. Żakowski, dyr. Zielnik, dyr. Prauziński, dyr. May R. Łaska. Sekcja budow. pp.: Przymuszała, inż. Przygodzki, bud. Graff, M. Raszewski, Nowacki, inż. Długosiewicz. Sekcja podwód pp.: Haertle, Gościniak, mjr. Cendrowski, Aust, Daum, Malepszy z Grunowa. Sekcje rzem.-przem. pp.: Siwek, Rygus, Skrzypczak, Dolecki, Kapnierski, Kaczmarek, Jeziersi, prof. Bnikiewicz. Sekcja robotnicza

STAN POGODY W POZNANIU

23 grudnia 1936

Temperatura 7 godz. + 0,6

Ciśnienie
7 godz. 758,3 mm. umiarkow.

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno, mgła

Wiatr
7 godz. kierunek zachodni, szybk. 6 m/sek.

Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) ślad, rodzaj opadu: dżdża.

Temperatura w dniu 22 grudnia br. była:
najwyższa + 3,4 o godz. 15
najniższa — 3,9 o godz. 9

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Pochmurno i mglisto.

Gwiazdka miejskiego komitetu dla bezrobotnych

Dziś rano rozpoczęło się wydawanie zasiłku gwiazdkowego dla 15 tysięcy bezrobotnych w Poznaniu

Dziś rano o godz. 9 Miejski Komitet Obywatelski do walki z bezrobociem w Poznaniu przystąpił do wydawania zasiłków gwiazdkowych dla mieszkających w Poznaniu bezrobotnych.

Żywność podzielono na 7.000 porcyj na ogółem 15.000 osób. Na zasiłki gwiazdkowe zakupiono 6.500 kilo wieprzowiny i 1.700 kg boczku wędzonego, 10 tys. strucli pszennych wagi jednego kilograma, 5.500 kg grochu, 5.500 kg mąki pszennej, 3.500 kg cukru i 81.800 porcyj mieszanki kawowej. Żywność zakupiono kosztem 26 tysięcy złotych. Paczki gwiazdkowe są czterech wielkości, zależnie od wielkości rodziny.

Gwiazdkę dla bezrobotnych złożono w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich, przed którą bezrobotni zaczęli się gromadzić od samego rana.

Wydanie „gwiazdki" poprzedziło przemówienie komisarycznego prezydenta miasta Więckowskiego, jako przewodniczącego miejskiego komitetu bezrobocia. Następnie ks. proboszcz Nowakowski poświęcił złożone zapasy żywności i przemówił jako proboszcz parafji.

Po podzieleniu się opłatkiem z bezrobotnymi nastąpił rozdział gwiazdki.

Z ramienia komitetu obecni byli m. in. wiceprezesi komitetu pp.: ks. prałat Steinmetz, prezesowa Kałamajska, drowa Mrozikowa, dyr. Adamkowa, z ramienia władz: starosta grodzki Podhorodeński, dyr. lokalnego Funduszu Pracy płk. Sikorski. (kl)

pp.: Rzeźniczak Bartlewicz, Tyczyński, Gryczka, Ginderka, Bartkowiak, Szymankiewicz, Michalak Głowacz. Sekcja prawnicza pp.: sędzia Kamiński sędzia krakowski dr. Gutsche, mec. Grzesiński, mec. Dąbrowski, dr. Wojdan. (lh)

— * **LUBOŃ.** T. C. L. urządziło w sali Sokoła wieczornicę, połączoną z odegraniem jednoaktówki p. t. „Werbel domowy". Czysty zysk przeznaczono na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci w Luboniu.

— Na biednych tut. parafji złożyło T. C. L. Caritasowi 100 zł, Lubońska Fabr. Drożdży 50 zł Fabr Lubań - Wronki towar. Wytw. Chem. „Blask" Starołęka 100 kaw. mydła. (pl.)

— * **MOGILNO.** Posiedzenie rady miejskiej, które odbyło się w ub tygodniu zagaił wiceburmistrz p Giezek Roman, który też na wstępie dokonał wprowadzenia w urząd radnego p. Wł. Ramischa w miejsce zmarłego śp. Władysława Skibińskiego. Następnie sprawozdanie rachunkowe na rok 1935-36 przyjęto do wiadomości i z wykonania budżetu udzielono zarządowi miejskiemu pokwitowania W celu ustalenia majątku miejskiego będącego w administracji Ochot. Straży Pożarnej wybrano komisję, którą tworzą pp.: dyr Andrzejewski, Ign. Szymkowiak i Wł. Ramisch Potem odczytano protokóły z rewizji kasy miejskiej Łąki miejskiej „Wolnica" uchwalono nie sprzedać, a zamienić takową na parcele budowlaną W dalszym ciągu powzięto uchwały o poborze dodatków miejskich i tak: do podatku od gruntów na rok 1937 — 90 proc., od opłat do patentów akcyzowych 80 proc., do podatku od nieruchomości dodatek 13 proc., od pod. dochodowego 3 proc., 4½ proc., i 5 proc., od przemysłu i handlu 10 proc. Uchwalono zatrudnić w pierwszym rzędzie bezrobotnych powstańców w miarę możności 2 dni w tygodniu.

— W tryby manežu dostał się 15-letni chłopiec Jan Rybka podczas popędzania koni. Nieszczęśliwy chłopiec doznał złamania nogi i silnego potłuczenia. Musiano go odstawić do szpitala w Strzelnie.

—* **MOSINA.** J. Em. Ks. Kardynał Prymas Hlond mianował ks. prob. Haendschkego wizytatorem nauki religji w szkołach na okręg mosiński.

— W ub. tygodniu bawił w Mosinie jako gość ks. proboszcza J. Eksc. Ks. Biskup Dymek w towarzystwie ks. kan. Szreybrowskiego. ks. kancl. Jedwabskiego i ks. dyr. Staniszewskiego. Dostojny Gość żywo interesował się potrzebami i sprawami tut. prafji.

— Porządek nabożeństw w czasie świąt Bożego Narodzenia jest następujący: w wigilję wieczorem o godzinie 23.15 uroczysta jutrznia, o godz. 23.45 — kazanie i pasterka o godz. 24. Na pasterce odśpiewa chór kościelny pod dyr. p. Sterczyńskiego mszę pasterkę Hermana z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej. W pierwsze święto msze św. o godz 7.30. 8 (cicha), 9.30 (z kazaniem), 11 — suma z kazaniem. W 2 i 3 święto — jak w każdą niedzielę. (ms)

— * **NAKŁO.** W ub. tygodniu zasnął w Panu śp. Wacław Cieślawski. Zmarły brał czynny udział w powstaniu. Za czasów zaborczych pracował gorliwie w licznych towarzystwach, dokumentując wszędzie swą polskość. W odrodzonej Polsce nie poprzestał pracować społecznie. Od r. 1929-1934 r. piastuje godnie urząd wiceburmistrza grodu nakielskiego. Był on członkiem honorowym licznych organizacyj katolickich i narodowych. Był wicedyrektorem Spółdz. Banku Kredyt. Pogrzeb odbył się w sobotę. Kondukt żałobny prowadził ks. prob. Geppert w asyście 4 księży. Udział wzięły korporacje miejskie z burmistrzem na czele oraz liczne organizacje społeczne i katolickie.

— W restauracji p Seydaka złodzieje skradli tytoń, papierosy i wódkę ogólnej wartości 200 zł.

— Z garbarni p. Wilka skradli złodzieje kilka skór wartości 150 zł.

— Z mieszkania pp. Molingockich przy ul. Potulickiej skradli złodzieje ubrania, tekę i biżuterję wartości około 1 000 zł.

— Nieszczęśliwemu wypadkowi przy młóceniu w Mroczy uległa 65-letnia Ziółkowska, która została wciągnięta przez wał manežu. Wał złamał jej obie nogi. Po przewiezieniu do szpitala nieszczęśliwa zmarła.

— W ub. tygodniu odbył się tu jarmark bez Żydów. (nc)

— * **OBORNIKI.** Harcerki gimn. urządzają 3 stycznia w auli gimn. wielki kiermasz z artystycznemi występami.

— Pow. Tow. Kółek Rolniczych zwołało na 31 b. m. w sali p. Krożyńskiego wielki zjazd osadników.

— „Złota niedziela" nie odznaczyła się zbyt ożywionym ruchem w sklepach. (st. o)

— * **OSTRÓW.** Ostatni z publicznych wykładów adwentowych z cyklu „U podstaw wiary" wygłosił ks. prob. Stefaniak z Rososzycy. Mówca omówił problem cudów, ich możliwość i rzeczywistość i podzielił się z słuchaczami wrażeniami odniesionemi w Lourdes. Wykład poprzedziła egzegeza ustępu Ewangelji św. Jana o wskrzeszeniu Łazarza, która poprowadził ks. Rywolt. Na zakończenie przemówił ks. dziek. Plotka i podziękował prelegentom i publiczności.

— Kradzieży z włamaniem dokonano nocą w składzie p. Opłoczyńskiego przy ul. Kaliskiej. Niewykryci dotąd sprawcy skradli wielką ilość torebek damskich, teczek i innych artykułów skórzanych, wartości około 2 000 zł.

— Teatr Miejski daje w pierwsze święto wodewil Danielewskiego „Karnawałowe zaloty"; w drugie święto wystąpi tu „Wesoła lwowska fala". W oba dni świąteczne początek o godz. 20,30.

— Nieruchomość przy ul. Kaliskiej 21, dotychczasową własność p. Skuteckiego, nabył drogą subhasty p. Markiewicz z Ostrowa.

— Walne zebranie Stow. Ochotn. Straży Pożarnej odbędzie się 6 stycznia o godz. 14 w świetlicy strażackiej

— Muzeum T. C. L. otwarte jest dla publiczności w II i III święto od godz. 11 do 13.

— Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ dziś gospodarz Kowalczyk z Kwiatkowa. Na drodze do Ostrowa spłoszyły mu się konie, przyczem gospodarz spadł z wozu. Nadjeżdżający drugi wóz przejechał nieszczęśliwego. P. K. przewieziono do tut. szpitala.

— Klamczyński Wincenty z Ostrowa za fałszywe zeznanie i podrobienie dokumentu skazany został za każde przestępstwo po 6 miesięcy więzienia (os)

— * **OSTRZESZÓW.** Akcja pomocy zimowej bezrobotnym rozwija się pomyślnie przy poparciu społeczeństwa i zabiegach miejskiego Komitetu z burm. Żmudzińskim na czele.

— W ramach wykładów adwentowych zorganizowanych przez ks. proboszcza ostrzeszowskiego, wygłosił dr. Wojtkowski z Poznania referat n. t. „Kwestja żydowska w Polsce".

— 25-lecie istnienia swego warsztatu siodlarsko-tapicerskiego obchodził p. Andrzej Caliński z Ostrzeszowa. (zo.)

— * **PLESZEW.** Odbyło się tu posiedzenie plesz. Koła Stow. Nar. Naucz. Szk. Powsz., na którem referat wygłosił p. J. Kosiński n. t.: „Zasady katolickiej pedagogiki".

— * **RAWICZ.** W ub. niedzielę wygłosił ks. prof. Szkudlarski staraniem parafjalnej Akcji Katolickiej na sali tut. strzelnicy referat o marjawityźmie. Referat ten, świetnie opracowany, wysłuchała licznie zebrana publiczność z wielkiem zainteresowaniem.

— Marcin Kucharski, woźnica, zatrudniony w przedsiębiorstwie przewozowem Stelmaszyka w Kobylinie, zmylił w okolicy Gierłachowa koło Bojanowa z powodu wieczornego zmierzchu drogę, wpadając z wozem i końmi do rowu. — Wypadkiem tym tak się przejął prawdopodobnie, że obciął lejce, wieszając się na nich na poręczy siedzenia wywróconego wozu. Nazajutrz dopiero zauważyli okoliczni wieśniacy wisielca i powiadomili właściwe władze. Na miejsce wypadku udała się komisja sądowo-lekarska. (rs)

— * **STRZELNO.** Spokojna wieś Stodoły pod Strzelnem była w sobotę widownią krwawej tragedji rodzinnej która za tło miała sprawy majątkowe. U gospodarza Stanisława Rakowskiego, 86-letniego starca, przebywali trzej dorośli synowie: 46-letni Józef, 32-letni Czesław, kaleka bez ręki, oraz umysłowo chory Wincenty. Między braćmi wybuchały często spory, przyczem najstarszy Józef maltretował w okropny sposób swych braci zmuszając ich do ucieczki z domu. W sobotę Czesław Rakowski wyrzucał swemu bratu, że się nie żeni i z ewentl. posagu żony nie spłaca rodzeństwa, a temsamem umożliwi im opuszczenie domu rodzicielskiego. Rozgniewany Józef Rakowski schwycił za fuzję i zaczął szukać nabojów Przerażony Czesł. uciekł z pokoju. Pobiegł za nim Józef, strzelając trzykrotnie. Czesław Rakowski został ugodzony trzecim strzałem. Do ofiary napaści wezwano lekarza dr Fiebiga z Strzelna, który udzielił mu pierwszej pomocy lekarskiej i odstawił go w stanie poważnym do szpitala. Sprawca napaści Józef Rakowski, po dokonaniu krwawego czynu zbiegł, jednak później oddał się w ręce policji, która osadziła go w areszcie. (sn)

— * **SZAMOTUŁY.** Żeńskie tow. gimn. „Sokół" urządza tradycyjny opłatek 3 stycznia o godz. 16 w sali Hotelu Eldorado, poczem wieczorek taneczny do północy

— Zebranie propagandowo-organizacyjne młodych ogrodników z całego powiatu odbyło się pod przewodnictwem absolwenta szkoły ogrodniczej w Koźminie p. Alfonsa Scholla. Po przemówieniu wstępnem przewodniczącego, referat organizacyjno-zawodowy wygłosił delegat C. Z. Z. O. p. Górecki z Poznania. Po odczytaniu statutu, ukonstytuowano nowe koło, którego zarząd tworzą pp.: Alfons Scholl, Szamotuły — prezes, Leon Sitek, Peckowo — sekretarz, Feliks Mierzat, Szamotuły — skarbnik. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Józef Stachowiak, Antoni Poprawski i Jan Preis. (sc)

— * **ŚRODA.** Ku czci śp. prof. Zielińskiego pochodzącego ze Środy, Liga Morska i Kolonjalna w Warszawie, ufundowała stypendjum jego imienia dla ucznia szkoły morskiej w Gdyni.

— Wskutek pogłosek, iż targ tygodniowy będzie przełożony na środę, zaznaczyć należy, że odbędzie się on jak zwykle w czwartek (w dzień wigilijny).

Najwyższy czas

odnowić prenumeratę za „Kurjer Poznański" za styczeń lub odrazu za cały I kwartał 1937 — jak kto woli i może. Listowi i poczta przyjmują przedpłatę do 25. bm. Kto zamówi później, narazić się może na utratę pierwszych gazet w styczniu. Prosimy o łaskawe powiadomienie o tem sąsiadów i znajomych i o zachęcenie ich do zaabonowania pisma naszego. Na życzenie posyłamy bezpłatne egzemplarze okazowe.

Przy zamawianiu gazety wprost w administracji, prosimy o nadesłanie pieniędzy także przed 25. bm. przekazem rozrachunkowym lub na konto w P. K. O. nr. 200.149.

— Nosaciznę u koni stwierdzono w majętnościach: Wyszakowo, Drzązgowo i Ignacewo oraz w zagrodach pp.: Szymkowiaka — Lubowieczek, Schöna w Gliwce Duchownej i Piątka w Bylinie — pow. średzkim. (ak.)

— * **ŻNIN.** Placówka S. N. w Łabiszynie wystawia w drugie święto sztukę sceniczną p. t. „Zemsta cygana".

— W niedzielę Tow. Czyt. Ludowych urządziło wspaniałą akademję ku czci Henryka Sienkiewicza.

— W czasie od 1 do 5 stycznia odbędzie się kurs bibljotekarski T. C. L.

— W dniu 27 bm. odbędzie się w Damasławku obwodowe zebranie S. N. Uprasza się o zabranie legitymacji.

— P. Lipoński otworzył w tych dniach przy ul. Poznańskiej drogerję.

— Podczas ścinania drzewa w lesie p. Superczyński z Oćwieki ciął siekierą z wielką siłą we własną nogę.

— Niemiec Wilhelm Thonn, zamieszkały w Międzylesiu zamierzał w okolicy Wolska przekroczyć granicę państwa polskiego bez właściwych dokumentów. Thonn został ujęty i odstawiony do dyspozycji prokuratora w Bydgoszczy. Wyrokiem sądu T. został skazany na 6 mies. więzienia i 100 zł grzywny.

Z POMORZA

— * **BRODNICA.** W ostatnich tygodniach grasowała w tut. i sąsiednich powiatach nieuchwytna szajka koniokradów. Po dokonanej ostatnio u rolnika Rocławskiego we Wrockach kradzieży pary koni, wozu i uprzęży, wykryto sprawców i osadzono we więzieniu. Szajka złodziejska, składająca się z 14 osobników, w czem kilku paserów, pochodzi z pow. rypińskiego, sierpieckiego i lipnowskiego. Na czele koniokradów stał niejaki Bleich z Lipna, który też dokonywał fałszowania dokumentów tożsamości kradzionych koni. Głównym faktorem przy sprzedaży był Rafael Herszkiewicz — Żyd z Lipna. Skradzione konie zostały częściowo nabywcom odebrane i oddane poszkodowanym na Pomorzu rolnikom. (gn)

— * **ŁASIN.** Przodownik P. P. Leon Dobrzyński, przeniesiony z Gdyni do Łasina, pow. grudziądzkiego, uległ podczas przeprowadzki samochodem ciężarowym tragicznemu wypadkowi. Wskutek zderzenia się samochodu z powózką, D. spadł na bruk, przyczem odniósł tak ciężkie okaleczenia, że niebawem nastąpiła śmierć. (gn)

— * **RADZYN.** Wystrzałem z rewolweru śmiertelnie raniony został dzierżawca Zygm. Lesiński w Łopatkach. Sprawcą był rolnik Gajewski, z którym L. miał zatargi na tle dzierżawy. (gn)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * **GDYNIA.** Statki „Arkadia" i „Heinrich Prausdorf" zderzyły się w basenie portowym przy falochronie śląskim. Oba okręty odniosły drobne uszkodzenia, które jednak nie stanowiły żadnych przeszkód, aby statki mogły wyruszyć w dalszą drogę.

— Dyrektor urzędu morskiego dokonał dekoracji złotym krzyżem zasługi kapitanów statków szwedzkich, p. Gunnara Erika Idfeldta, prowadzącego statek pasażerski „Marieholm", i p. Ernsta Jarnö ze statku „Vestervik". Odznaczeni kapitanowie już od szeregu lat prowadzą okręty, zawijające do Gdyni.

— W czasie dobijania do nadbrzeża statku „Elze Hugo Stinnes" robotnik firmy kaperskiej „Cuma" Wawrzyniec Krawczyk doznał niebezpiecznego złamania nogi.

— Ze statku „Lwów" wyładowano cztery rasowe klacze, sprowadzone bezpośrednio z Anglji, które przeznaczone są dla jednej ze stajen zarodowych w woj. Lubelskiem. (p)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Towarzystwo pomocy dla inteligencji: Tadeusz Kajkowski, lekarz-dentysta, św. Marcin 9, 20.—, razem 20.— zł.

Na „Caritas", okr. pozn.: K. W., Poznań, na pomoc zimową dla bezrobotnych 6.—, J. R. 5.—, razem z poprzednio pokwitowanemi 26,— złotych.

Na SS. Karmelitanki Bose: Dnia 22 grudnia rb. wypłaciliśmy SS. Karmelitankom 22,— zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 22 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Handlowiec Marjan Pielichowski i Marjanna Knakówna; rob. Piotr Pawlicki i hafciarka Marjanna Brenneck; mur. Zdzisław Groszczyk i Walentyna Szajkówna; pomocnik gastronom. Edw. Napierała i Walerja Sobkowiakówna; owd. rob. Ant. Kowalczak i rob. Józefa Niewiedziałówna w Chełmnie, gm. Pniewy, pow. szamot.; absolwent U. P. Antoni Polony i Zofja Kucharska.

Zgony.

W dniu 22 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Franciszka Hederych, rencista kolejowy, 75 lat; Teodor Kościelniak, formiarz, 62 lat; Wacław Dreas, mistrz rzeźnicki, 49 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CO NOWEGO W PLASTYCE I W ZDOBNICTWIE?

GOŚĆ Z KRAKOWA W „SALONIE 35"

W „Salonie 35" zmieniono nieco następstwo wystaw. Zamiast zapowiedzianego pokazu zbiorowego prac T. Potworowskiego mamy obecnie gości z Krakowa. Emil Krcha nadesłał większą kolekcję płócien olejnych i akwarel. Artysta ten znany nam już jest z wystaw „Zwornika", którego jest członkiem, a także z wystawy zbiorowej, urządzonej przed dwoma laty w I. K. S.

Naogół malarstwo jego nie uległo wyraźniejszej zmianie. Te same przyciemnione kolory (np. „Dziewczyna z chlebem") i to samo akcentowanie jaśniejszych walorów barw w stosunku do innych części obrazu, utrzymanych w tonach szarawych. Niemniej jednak zauważyć możemy pewną ewolucję, dotyczącą właśnie kolorytu. Artysta pragnie go ożywić i wprowadzić więcej jaśniejszych tonów w dotychczasowy zespół ciemnych kolorów.

*

Dokonywa się to — jak często w takich wypadkach — przy pomocy akwareli, której technika ma właśnie to do siebie, że prawie zmusza malarza do używania barw jasnych, prześwietlonych. Krcha malował ostatnio wiele akwarel, używając dodatkowo gwaszu. Podobnie, jak w malarstwie olejnem, tak i w akwarelowem stara się znaleźć swój osobisty punkt wyjścia. Odnajdujemy go w niektórych więcej udanych, jak np. „Dziewczynka I i III", lub w „Panu przy stole", czy wreszcie w „Pejzażu z Krzemieńca III" i w „Dziewczynce z kwiatami". Inne natomiast są jeszcze próbami niezupełnie wypracowanemi, niezdecydowanemi w ogólnem ujęciu; tu i tam pewne niedociągnięcia rysunkowe lub odcienie pewnych kolorów (zielenie i czerwienie) niewystarczająco wyszczególnione. Jest to zupełnie zrozumiałe, że wśród większej kolekcji prac zawsze znajdą się lepsze i słabsze. W ujmowaniu motywu krajobrazowego trzeba podkreślić pewną inwencję i pomysłowość w rozplanowaniu architektury na tle zieleni i wzgórz.

Rezultaty tych akwarelowych studjów odnajdujemy już w „Dziewczynce z pomidorami", która posiada bardziej jasną i ożywioną kolorystykę.

Jedną z najlepszych prac w całej kolekcji jest „Pejzaż z Krzemieńca II" (olejny), nacechowany głębią i soczystością kolorytu; zwłaszcza piękne jest zestawienie czerwieni dachów z błękitem nieba i zielenią drzew. Wystawa świadczy o poważnem ustosunkowaniu się do zagadnień plastycznych. Artysta z wytrwałością i konsekwencją podąża swojemi drogami do rozwiązywania pewnych zagadnień formalno-kolorystycznych.

*

P. Rumińska Natalja w „Pejzażu zimowym" przypomina jeszcze zlekka manierę Kamockiego. Odmienne natomiast są inne jej płótna. Stosuje w nich rodzaj techniki pointylistycznej, mozaikę barwnych kleksów i uderzeń pendzla, z których wydostaje zajmujące nastroje kolorostyczne, jak np. „Pejzaż z Krakowa". W „Studjum portretowem" uderzenia pendzla są delikatniejsze, a modelunek postaci plastyczny. Eug. Geppert wystawił 3 krajobrazy, malowane gwaszem.

Jan Mroziński

JAK PRAWNUCZKA DZIEDZICZY PO PRABABCE...

Na wyborny pomysł wpadły najnowsze „Arkady", zestawiając ze sobą żurnale mód damskich z r. 1936 i z r. 1835. Okazuje się, że stary Ben Akiba mógłby i o najwspółcześniejszych kreacjach wielkiego krawiectwa paryskiego powiedzieć swoje: „Wszystko to już było..." Widzimy trzy figurynki żurnalowe z r. 1835 i obok nich również trzy z r. 1936 — podobne jak siostry, jeżeli nie rodzone, to stryjeczne w każdym razie, podobne w sylwecie, nawet w barwie. „Salopa z atłasu" z r. 1835 jest niezawodną prababką „sukni z zielonego jedwabiu" z r. 1936. Trochę więcej komplikuje się sprawa z dwoma płaszczami damskiemi najnowszego kroju, gdyż są one wprawdzie podobne jak dwie krople wody do swych poprzedników z przed stu lat, ale wtedy były to okrycia... męskie. Jeden jest dzisiaj płaszczykiem czy żakietem sportowym dla eleganckiej n. p. łyżwiarki, drugi, to dzisiaj płaszcz popołudniowy, sięgający prawie do kostek, a przed stu laty „kostjum wiedeński" dla wytwornych panów. Tak więc, biorąc ściśle, prawnuczki nie zadowoliły się dziedzictwem po prababkach, ale majątek pradziadków sobie zawłaszczyły.

Na tem się nie kończy owo dziedziczenie. Przeczytajmy przytoczony wyjątek z „korespondencji prababki", zamieszczony przed stu laty w „Magazynie mód" (noszącym zachęcający podtytuł „dziennik przyjemnych wiadomości") a dowiemy się, że moda, która dzisiaj powraca, była już powtórką jeszcze dawniejszej. „Wszystkie mody naszych brababek są teraz najświeższemi", donosi korespondentka paryska czytelniczkom „Magazynu mód" w w. 1835, i dodaje, że nosi się bardzo czarne wełniane suknie, które są bardzo proste, a tylko muszą być doskonale skrojone. Wszelako — dodaje korespondentka — „czarne suknie powszechnie noszone, mało przedstawiają rozmaitości..."

Otóż w obok zacytowanej korespondencji z Paryża, noszącej datę: grudzień 1936, czytamy jakby znów to samo: „Dobrze znane motywy ze starych żurnali wracają w zmienionej postaci i w nowem zastosowaniu... Panie, jedna w drugą w strojnej czerni... Rezultat: czarny uniform, bardzo szykowny pojedyńczo, ale nudny w masie..."

Tak w modzie, tej najzacieklejszej nowatorce, powraca dochodzi do swoich praw owo „koło wieczystego powrotu", o którym mówił mądry Lama w kiplingowskim „Kimie". Kto przerzuci inne karty najnowszych „Arkad", zobaczy, że na sukniach nie kończą się te ustawiczne nawroty. Pomimo „funkcjonalizmu", jaki panuje od paru dziesiątków lat n. p. w meblarstwie, do najwspółcześniejszych „kreacyj" w architekturze wnętrza zaczynają wracać formy dawnych mebli. Trochę przemienione, trochę czasem uproszczone, ale zachowujące w swych elementach zasadniczych całe piętno pochodzenia: to, że mają przodków.

„Arkady" w tym ostatnim tegorocznym numerze postanowiły jeszcze raz zaimponować czytelnikowi bogactwem materjału i wspaniałością szaty graficznej. Wyborne artykuły, ilustrowane pierwszorzędnie, wprowadzają nas w rozliczne dziedziny sztuki i przemysłu artystycznego, a wskazują zawsze drogę ku wysokiemu poziomowi i dobremu smakowi.

Kossak namaluje panoramę „Olszynki", która będzie pomieszczona w parku im. Paderewskiego w Warszawie. Do współpracy powoła kilku wybitnych malarzy. Malowanie potrwa około roku, panorama będzie taksamo wielką w rozmiarach, jak racławicka we Lwowie. Punktem centralnym obrazu będzie atak „czwartaków", idących na bagnety pod osobistem dowództwem Chłopickiego.

Prace Macieja Loreta. Osiadły na stałe w Rzymie p. Maciej Loret pracuje nieustannie nad różnemi zagadnieniami z zakresu historji sztuki. Wybitnie odznaczyła się jego praca „Malarze neapolitańscy w Rzymie w wieku XVIII". Tytuł oryginalny brzmi: „I pittori napoletani al Roma nel Settecento", gdyż Włosi rachują stulecia inaczej niż my, dla nas n. p. wiek XVII zaczyna się w r. 1600, Włosi zaś liczą go od r. 1700. Praca p. Loreta została umieszczona w przeglądzie „Capitolium" i ukazała się w osobnej odbitce, a zwróciła uwagę zarówno fachowej prasy włoskiej jak niemieckiej, znajdując poważne echo między historykami sztuki. Jest bogato ilustrowana pięknemi reprodukcjami. (tk)

„Boska Komedja" w bronzie. W Rzymie, w odnowionym starożytnym pałacu kurji senackiej, będzie wmurowanych 100 tablic bronzowych z wyrytemi strofami „Boskiej Komedji".

Jutro:

KOMPOZYTOR „MARJI":
ŻYCIE I DZIEŁO

przez

dr. Zygmunta Sitowskiego

Pisma nadesłane

„Ruch Literacki". Nr. 4. Treść: M. Giergielewicz: „Twórczość artystyczna w świetle nowych badań". — J. Dürr: „Wyspiański w mroku nowych nieporozumień". — B. Jamrosówna: „Technika postaci u Berenta". — A. Brückner: „Polskie studjum o bylinach". — J. Krzyżanowski: „Bohaterski" kontratak profesora Brücknera". — S. Kasztelowicz: „Śląski poemat Bonczyka". — A. Brückner: „Biały kruk". — A. Drogoszewski: „Nowa książka Chrzanowskiego". — J. Birkenmajer: „Polskie pieśni po łacinie". — T. Mikulski: „Wydawnictwa biljofilów toruńskich". — S. Zetowski: „Mickiewicz tłumaczem piosenki litewskiej". — Adr Red. Warszawa, Nowy Świat 23—25.

„Przegląd Pedagogiczny". Nr. 18. Treść: „Państwowa Rada Oświecenia Publicznego". — Doc. dr. J. Gołąbek: „Gdzie literatura?" — „Jak bronić woich praw". — Pt: „Nauczanie łaciny". — „O sharmonizowanie podręczników łaciny". — „Pomoc prawna dla członków T. N S W." — „Zwrot potrąceń". — Komunikaty. — Nowe wydawnictwa. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

ŻYCIE KULTURALNE

JESZCZE KSIĄŻKI POD CHOINKĘ

Już kilka tylko dni dzieli nas od świąt Bożego Narodzenia, od oczekiwanej z wielkiem utęsknieniem przez dzieci Gwiazdki. To też wszystkie księgarnie wydawnicze nagwałt przygotowują nowości pod choinkę, całe kolekcje pięknych, ciekawych, ładnie ilustrowanych książek dla młodzieży. Kto z rodziców nie zdecydował się jeszcze dotąd na wybór książek dla swych dzieci, ten w nowym znajdzie się kłopocie. Bo oto cała paczka nowych wydawnictw ukazała się na półkach księgarskich. Poprostu trudno się zdecydować, co będzie lepsze i odpowiedniejsze.

Instytut Wydawniczy „Bibljoteka Polska", przygotował kilka książeczek dla dzieci najmłodszych, które dopiero co poznają arkana sztuki czytania. „Przygody lalki Joasi", pióra Janiny Broniewskiej wprowadzają w czarodziejski świat ożywionego przez dziecinną fantazję sklepu z zabawkami. Między wierszami interesującej fabuły przemyca autorka pedagogiczne pouczenie. Książka ilustrowana jest ładnemi fotografjami, wykonanemi przez J. Rysia.

Ciekawy jest pomysł drugiej książeczki J. Broniewskiej pt. „Historja toczonego dziadka i malowanej babki". Drewniana figurynka przez dwadzieścia lat zamknięta w skrzyni, ze zdumieniem ogląda zmiany, które w tym czasie zaszły na świecie. Druga figurynka, która ten okres na wolności przetrwała, tłumaczy jej i opowiada dzieje tych wszystkich przemian. Historja ilustrowana jest bardzo ładnie przez R. Wyspiańskiego. Wreszcie w temże wydawnictwie „Bibljoteki Polskiej", ukazała się dla najmłodszych czytelników książeczka E. Szermentowskiego p. t. „Dwa klawisze", opowiadającą historję dwóch chłopców i dwu ich przyjaciół osiołka i pieska.

Księgarnia M. Arcta dla najmłodszych czytelników wydała kilka ładnych książeczek. J. Lubicz - Wolskiej „Kosmate rączki" z ilustracjami. Horowicza jest fantastyczną bajką, rozwiniętą na słowiańskiem tle. Przenosi ona w baśniową krainę dawnych czasów.

Autor dwu książeczek, J. Marcin jest jednocześnie ilustratorem swych bajek. W „Kopciuszku" i „Śpiącej królewnie", daje on dzieciom bardzo ciekawą lekturę, a mianowicie dawne bajki, zaktualizowane i przystosowane do pojęć dziecka współczesnego. Łatwiej jest zrozumieć małemu czytelnikowi, co to jest radjo, samochód, albo samolot, które często widuje, niż to, że herold ogłasza na ulicach rozporządzenie królewskie — możnaby przecież przez radjo, albo w gazetach—, albo że królewna jedzie na bal w złocistej karecie. To też w bajkach J. Marcina złe siostry Kopciuszka robią sobie wieczną ondulację, a krasnoludki czyszczą dywan elektrycznym odkurzaczem, aby Kopciuszek mógł prędzej pojechać samochodem na bal.

Dla starszych trochę dzieci Marja Buyno - Arctowa, jedna z najpopularniejszych pisarek dla młodzieży przygotowała powieść p. t. „Dziecko morza". Książka, o bardzo ciekawej treści, propaguje ideę polskiego morza. Trójka bohaterów niezwykłej emocjonującej historii broni tajemnicy ważnego wynalazku przed zakusami wrogów, dając przykład odwagi i poświęcenia. Książkę ilustrowała licznemi obrazkami W. Romeykówna.

Miłym gwiazdkowym upominkiem będzie też powieść A. Gawińskiego p. t. „Lolek Grenadjer", ukazująca się już w szóstem wydaniu. Bardzo taniemi, a miłemi prezentami są małe książeczki z serji „Zajmujące czytanki". Ukazało się aż kilka nowych tomików: L. Zyckiego - Małachowskiego pt. „W państwie podziemi", S. Kossuthówny pt. „Pod gwiaździstym sztandarem", A. Darowskiego pt. „Wielki spływ", Z. Bardówny pt. „Wielka gra", F. Burdecki pt. „Zbawczy telewizor" i S. Łoś pt. „Niespodziewany lot".

Bardzo ciekawą lekturą dla starszej młodzieży stanowi M. Saryusz - Stokowskiej „Białe złoto". Przedstawia w niej autorka cały proces przerobu bawełny, od plantacji aż do wykończenia tkaniny, z uwzględnieniem najnowszych wynalazków i udoskonaleń w tej dziedzinie. Książka bogato ilustrowana.

W nakładzie znów „Bibljoteki Polskiej" wyszły dla starszej młodzieży dwie książki. M. Znatowicz - Szczepańskiej „Wakacje w Jaszunach" jest opowiadaniem z pełnego wspomnień i tradycyj dworu kresowego. Powieść ma tło historyczne, na którem przesuwa się wiele znanych postaci. Ilustrował książkę S. Bobiński.

Powieść kpt. Michaela Cely, przełożona z angielskiego przez p. S. Heymanową, pt. „Czarne skrzydła", przyjmą z radością chłopcy, interesujący się lotnictwem. Obok bowiem powieściowej fabuły dużo miejsca zajmują tu fachowe szczegóły, wyjaśnienia konstrukcji i tajemnice pilotażu.

Dla różnego wieku czytelników, dla różnych zainteresowań wybrać można z gwiazdkowego plonu lekturę odpowiednią i przyjemną. (tk)

NAUKA

Doktorat z polonistyki. Wczoraj odbyła się na Uniwersytecie Poznańskim promocja p. Józefa Tumidajskiego. Młody polonista, wychowanek Seminarjum prof. dr Tadeusza Grabowskiego, przedstawił pracę na temat „Sztuka powieściopisarska Elizy Orzeszkowej" i na jej podstawie uzyskał tytuł doktorski. Promocja odbyła się w salach Rektoratu, promotorem był prof. dr. Tadeusz Grabowski. Po uroczystości grono przyjaciół i znajomych składało nowemu doktorowi serdeczne życzenia dalszej, tak dobrze rozpoczętej pracy naukowej.

SZKOLNICTWO

Cztery tomy „Świata i Życia". W tych dniach ukazał się dziesiąty zeszyt sławnego już wydawnictwa lwowskiego „Świat i Życie". Kończy on czwarty tom a zarazem pierwszą część tej niezbędnej dla każdego encyklopedji podręcznej. Tom piąty zawierać będzie krótkie wiadomości o ważniejszych miejscowościach geograficznych oraz wyjaśnienie nieco trudniejszych pojęć i terminów. Znajdą się tam również zwięzłe wzmianki biograficzne. W ostatnim zeszycie widzimy artykuły o wodociągach, wojsku, woli, wszechświecie (w opracowaniu E. Rybki), wychowaniu, wzroku, zaczynach, chorobach zakaźnych, ziemi, Związku Socjalistycznych Radzieckich Republik (w świetnej redakcji dr. J. Czekalskiego) wreszcie o zagadnieniach życia i śmierci. Artykuły geograficzne zasługują w „Świecie i Życiu" na szczególną uwagę: opracowują je m. in. specjaliści tej dziedziny, jak prof. Eugenjusz Romer i prof. Stanisław Pawłowski. Naturalnie czytać je należy z pomocą Atlasów geograficznych Romera. (j. mł.).

VARIA

Nowe anteny. W „Bibljotece Radjowej" ukazały się p. Z. Witkowskiego „Nowoczesne instalacje antenowe". Są to praktyczne wskazówki budowy anten, odgromników i uziemnień. Wskazówki są w istocie dokładne, a wiadomo, że dobra antena, to połowa odbioru. Niemniej trochę zbyt pobieżnie są potraktowane może anteny „wywieszkowe" typu najnowszego, niema zaś wzmianki o antenach wewnętrznych wstęgowych, które zaczynają wchodzić n. p. w Niemczech w duże użycie. Nowością zupełną są anteny podziemne, które autor szczegółowo opisuje i bardzo zaleca. Nakład T. Ulasińskiego w Warszawie.

LITERATURA

Umarła literatka turecka. Lelja Hanum, autorka paru poezyj i opisów z życia ludu tureckiego. Liczyła lat 87.

Na dalekiej północy. W arktycznym okręgu Kanady, wśród śniegów czuwa oddział policji, walczy z trudno uchwytnymi, a mającemi tutaj szerokie możliwości ukrycia się, bandytami. W walce tej wyróżnia się dzielny sierżant. Na przeszkodzie stają mu nietylko trudności terenowe, nietylko niebezpieczeństwo ze strony złoczyńców, ale też zawiść zazdrosnego zwierzchnika. Do rywalizacji zawodowej dołącza się współzawodnictwo o serce pięknej dziewczyny, którą obaj kochają. Taki jest węzeł intrygi wydanej świeżo — w serji Czerwonych Książek — przez księgarnię M. Arcta powieści, W. B. Wowery'ego pt. „Serce Północy". Akcja jest ciekawa, a toczy się na tle północnych okolic, ze znawstwem malowanych przez pisarza. Powieść przełożyła p. R. Czekańska-Heymanowa. (tk)

RUCH REGJONALNY

Lublin chce się uporządkować. Lubelska Rada Artystyczna urządza na wiosnę wystawę „Wizerunki Lublina i projekty uporządkowania miasta".

MUZYKA

Berlińska Filharmonja nad Bałtykiem będzie koncertowała w drugiej połowie stycznia, a mianowicie w Estonji, w Finlandji, na Łotwie i w Szwecji. Dyryguje Eugenjusz Jochum z Hamburga.

TEATR

Grabbe redivivus. Na 150-lecie berlińskiego teatru dramtycznego, dzisiaj Staatstheater, wystawiono Christiana Dietricha Grabbego poemat dramatyczny „Don Juan und Faust". Grabbe, zwany za życia „pijanym Szekspirem", w okresie realizmu i naturalizmu nie był grywany na scenach, nietylko ze względu na treść i nastrój, ale i na trudności techniczne, z któremi wogóle się nie liczył. Ustawiczne zmiany miejsca, przemarsze i walki całych armij, itd. uniemożliwiały inscenizację. Teraz dopiero, gdy nauczono się stylizować i uprascszać, dochodzi Grabbe ponownie do głosu, zwłaszcza, że w roku obecnym, jako w stulecie zgonu, hitleryzm propaguje usilnie jego kult i powoduje mnogie wznowienia.

„Tania sobota" w teatrach włoskich. We Włoszech wydano ustawę o bardzo tanich przedstawieniach sobotnich, na które otrzymywać będą bilety tylko urzędnicy poniżej 800 lirów pensji miesięcznej, woźni, robotnicy, emeryci i t. d.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O pomoc dla rozbudowy przemysłu

W swem przemówieniu programowem, wygłoszonem w Sejmie w dniu 1 bm., p. minister skarbu wypowiedział tezę, iż w okresie kryzysu nie można przeprowadzić redukcji podatków, gdyż naraziłoby to skarb państwa na postradanie równowagi budżetowej — i tak już nadwyrężonej wskutek zachwiania wypłacalności podatników. Chociaż z tem zdaniem, jako słusznem, należy naogół się zgodzić, to jednak równocześnie należy przestrzec przed niebezpieczeństwem, jakie dla kół gospodarczych tkwi w odsuwaniu reformy podatkowej do „lepszych czasów". Jakże bowiem łatwo będzie wówczas powiedzieć: „przecież nastała lepsza konjunktura, czegoż więc żalicie się na poziom podatków, które nawet w okresie kryzysu byliście zdolni płacić?"

Życie gospodarcze Polski weszło w fazę ożywienia. Nie należy jednak popełniać ponownie błędu, nieraz już powtarzanego i przypisywać nadmiernego znaczenia konjunkturze wyłącznie ilościowej. Niewątpliwie bowiem wskaźniki powrotu do rentowności, które są trudno uchwytne, pozostają w tyle za wskaźnikami wyłącznie ilościowemi. Sądzimy, że teraz właśnie nadszedł czas, by zrealizować obietnicę — powtarzaną już od 10 lat — redukcji obciążenia fiskalnego. Odraczana stale ze względu na trudności skarbowe, redukcja ta powinna być zapoczątkowana przynajmniej na jednym odcinku. A odcinkiem tym, najbardziej łaknącym reformy, — są inwestycje przemysłowe.

W biurach ministerjalnych powstała koncepcja, ażeby ograniczyć w przyszłości ulgi podatkowe, które jeszcze na lat 5 zagwarantowane były przez rząd dla budownictwa, a natomiast przyznać pewne ulgi dla inwestycyj przemysłowych. Jednak przemysł polski kategorycznie zaprotestował przeciwko temu, odrzucił tę pokusę. Nie chciał korzystać z przywilejów kosztem ograniczenia ruchu budowlanego. Nadto, ze strony kół gospodarczych projekt spotkał się z negatywnem stanowiskiem i z innych względów:

Stwierdzono mianowicie, że projektowane ulgi byłyby niedostateczne i dlatego nie osiągnęłyby zamierzonego celu. Wytknięto projektowi, iż dąży do objęcia zbyt wielu zagadnień, bo to i kwestji zagospodarzenia wybrzeża morskiego, i wyrównania różnic cywilizacyjnych między t. zw. Polską „A" i Polską „B", i rozbudowania przemysłów, cieszących się dobrą konjunkturą eksportową, i wzmożenia zdolności wytwórczej przemysłu wojennego, i pośredniego zwiększenia wpływów skarbu państwa... Za dużo naraz!

Jeśli koła gospodarcze ustosunkowały się negatywnie do wspomnianego projektu, to stało się to z racji licznych jego wad i usterek. Niemniej jednak prawie wszyscy działacze gospodarczy odnieśli się pozytywnie do samej idei ulg dla inwestycyj przemysłowych.

Ulgi te są rzeczywiście konieczne. Przemysł nasz wychodzi z kryzysu niezmiernie osłabiony, w fatalnych warunkach technicznych. Wiadomo powszechnie, iż nasze fabryki wymagają na gwałt remontów i nowych inwestycyj. Jest to zagadnienie ważne nietylko z gospodarczego punktu widzenia, ale i przez wzgląd na obronność kraju.

Tylu mamy w ministerstwie skarbu b. wojskowych, pułkowników i t. d., a ta prosta prawda, która dla każdego byłego wojskowego jest zrozumiała, jakoś bardzo opornie toruje sobie drogę poprzez zwoje mózgowe miarodajnych urzędników! Jak długo jeszcze trzeba będzie czekać na wprowadzenie ulg dla inwestycyj przemysłowych — nowych i odnawianych?

Baterie
Anodówki
Ogniwa mokre
Ogniwa suche

DAIMON

Wyroby **DAIMON** produkowane **w Starogardzie** (Pomorze) wyłącznie przez polskich robotników — przodują swoją jakością w kraju.

„DAIMON" Polska Fabryka Ogniw i Bateryj Sp. z o. o., Starogard
w Poznaniu, Plac Św. Krzyski 4, tel. 41-70

Ng 20783

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Potrącenia należności dostawców spirytusu i tytoniu.** Min. skarbu ponowiło zarządzenie, że dostawcom surówki do monopolu spirytusowego oraz surowca do monopolu tytoniowego nie wolno jest potrącać więcejj jak 25 proc. należności na pokrycie zaległości podatkowych. Pozostałe 75 procent należności nie może ulegać zajęciu. Dostawcom spirytusu i tytoniu nie wolno jest potrącać więcej, jak 25 proc. należności za dostawę także w tym wypadku, gdy egzekucja należności skarbowych zbiega się z egzekucją wierzytelności obcych np. samorządowych. Urzędy skarbowe obowiązane są wypłacać 75 proc. należności za dostawy, a egzekucję z tytułu wierzytelności skierować na inne objekty zobowiązanego. Okólnik wspomniany posiada duże znaczenie dla Wielkopolski, jeżeli zważy się, że gorzelnie w woj. poznańskiem dostarczają monopolowi spirytusowemu 30 proc. ogólnopolskiego kontyngentu. (az.)

Z KRAJU

(k) **Osłabienie dolara.** Na wczorajszych giełdach walutowych, zwłaszcza w późniejszych godzinach wystąpiła wyraźna słabsza tendencja dla dolara. Osłabienie dewizy na Nowy Jork tłumaczy się energicznemi posunięciami, jakie mają zamiar poczynić amerykańskie władze finansowe w celu przeciwdziałania napływowi kapitałów obcych. Dewiza na Amsterdam jest w dalszym ciągu mocna. Na giełdzie w Londynie po raz pierwszy od bardzo długiego okresu czasu zanotowano w terminowych notowaniach florena holenderskiego report zamiast deportu.

(k) **Układ płatniczy między Polską a Szwajcarją.** W dniu 20 grudnia zawarty został w Bernie układ płatniczy pomiędzy Polską a Szwajcarją. Na podstawie tego układu import ze Szwajcarji do Polski będzie mógł się odbywać tylko w drodze kompensat prywatnych. Poza eksportem, wynikającym z powyższych kompensat prywatnych, układ przewiduje eksport z Polski do Szwajcarji na pokrycie szeregu należności finansowych.

(k) **Bilans Banku Polskiego na drugą dekadę grudnia.** W ciągu drugiej dekady grudnia zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 7,5 milj. zł do 389,8 milj. zł, a stan pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrósł o 1,6 milj. zł do 28,0 milj. zł. Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 18,5 milj. zł do 791,5 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 2,0 milj. zł do 49,4 milj. zł. Pozycja „inne aktywa" wzrosła o 2,6 milj. zł do 187,7 milj. zł, pozycja zaś „inne pasywa" spadła o 2,6 milj. zł do 332,9 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania zwiększyły się o 15,3 milj. zł do 266,6 milj. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — zmniejszył się o 17,3 milj. zł do 992,4 milj. zł. Pokrycie złotem wynosi 33,63 proc.

(k) **Dalszy wzrost wkładów w Banku Gospodarstwa Krajowego.** Bilans Banku Gospodarstwa Krajowego na 1 grudnia r b. wykazuje dalszy poważny wzrost wkładów w tej instytucji. Wzrost ten wynosi w listopadzie r. b. prawie 24 milj zł, z czego 17 miln. zł przypada na wkłady terminowe. Na skutek powyższego wzrostu zmniejszyło się z jednej strony redyskonto o 6.7 miln. zł. a z drugiej strony wzrosły zasoby kasowe Banku łącznie z biletami skarbowemi o 14.5 miln. zł. Działalność kredytowa Banku wykazuje również wzrost. Zwiększyły się mianowicie kredyty krótkoterminowe o 3,5 miln. zł oraz długoterminowe kredyty gotówkowe o 4.6 miln. zł. Bardzo znacznie bo o przeszło 24 miln. zł. wzrosły pożyczki w listach zastawnych i obligacjach. Jest to następstwem dalszej konwersji gotówkowych pożyczek budowlanych na pożyczki emisyjne. Suma bilansowa Banku wzrosła w listopadzie o 39 miln. zł. dochodząc już do sumy blisko 2½ miljarda zł. a łącznie z gwarancjami i akceptacjami — do sumy 2 545 miln. zł.

(k) **Wielkopolska nie potrzebuje budowy nowych śpichrzów.** Uchwałą komitetu ekonomicznego ministrów przyznano 15 milj. zł na rozbudowę urządzeń technicznych, usprawniających przetwórstwo i obrót produktami rolnemi. Z kwoty tej przeznaczono 1.052 tys. zł na rozbudowę sieci śpichrzów zbiorczych na terenie całego kraju. Jak dowiadujemy się — z 22 mających być zbudowanych magazynów nie stanie żaden na terenie Wielkopolski, gdyż zainteresowane sfery tut. nie ubiegały się o to z uwagi na dostateczną ilość pomieszczeń zbiorczych i dobrze zorganizowany handel rolny. Natomiast budowa magazynów w innych dzielnicach Polski jest kwestją pierwszorzędnej wagi, gdyż brak ich utrudnia w poważnej mierze normalny obrót produktami rolnemi. (az)

Z ZAGRANICY

(z) **Szczegóły francusko - sowieckiego porozumienia handlowego.** Podpisany nowy układ handlowy francusko - sowiecki, jakkolwiek stanowi w zasadzie przedłużenie na r. 193 dotychczasowego układu, niemniej zawiera pewne nowe zmiany. Zmiany te zawierają postanowienia, mające na celu wzmożenie francusko - sowieckich obrotów handlowych i zapewnienie większej równowagi tych obrotów przedewszystkiem w drodze rozszerzenia zamówień sowieckich we Francji do wysokości importu francuskiego do Z. S. R. R., z tem tylko, że import nafty wyjęty będzie z tej kwoty, mającej służyć na pokrycie zamówień sowieckich.

Krótkie informacje gospodarcze

— Istniejąca przez pewien czas Liga Odrodzenia Gospodarczego Polski ostatnio została przekształcona na nową organizację p. n. Unja Czynnej Polityki Gospodarczej.

Na giełdzie pieniężnej w Warszawie dokonano w listopadzie 3.793 transakcyj na sumę 35.510.817 zł.

— Tegoroczna kampanja cukrownicza w cukrowni w Kościanie zakończyła się po przerobieniu 1.370.000 tonn buraków. Wyprodukowano 111.000 worków cukru.

— Obroty handlowe polsko-duńskie w ciągu 10 miesięcy r. b. kształtowały się dla Polski korzystniej, niż w tym samym okresie r. ub. Wartość towarów polskich, importowanych do Danji od stycznia do listopada r. b. wyraża się cyfrą 22.721 tys. koron duńskich, a w tym samym okresie r. ub. — 21.625 tys. koron duńskich. Eksport do Polski towarów duńskich wraz z reeksportem towarów kolonjalnych spadł o blisko 2 miljony koron duńskich w porównaniu z r. ub. i wartość jego za 10-miesięczny okres wynosi 6.400 tys. koron duńskich.

— Władze litewskie postanowiły rozbudować port w Kłajpedzie w celu dostosowania do wzmożonego ruchu statków, który w r. 1935 wynosił 1225 statków o pojemności 651.000 tonn wobec 694 statków o pojemności 267.000 tonn w r. 1934.

— Od paru miesięcy prowadzone już są w Rzymie rokowania między Włochami a Stanami Zjednoczonemi, mające na celu zawarcie nowych układów handlowych. Projekty nowych układów są w chwili obecnej w trakcie badań i uzgadnian.

— Rzym katalonski wydał zakaz eksportu do Niemiec, Włoch i Portugalji.

— Zbiory bawełny amerykańskiej powiększyły się o 7 000 bel, osiągając cyfrę 12 407 000 bel. Wobec tego zapasy bawełny łącznie z zapasami z ubiegłego sezonu wynosą w r. 1936/37 — 18,7 milj. bel

Chleb dla Polaków

W jednem z największych miast Polski potrzebne są hurtownie materjałów elektrotechnicznych, żelaza, owoców, szkła taflowego i szyb.

Potrzebny zbożowiec z kapitałem 10.000 zł do Kongresówki.

W mieście 30.000 mieszkańców potrzebny skład galanteryjny, kuśnierz, sklep z gotowemi ubraniami.

Poszukiwany wspólnik z kapitałem 20 tys. zł do założenia hurtowni kolonjalnej w b. Kongresówce.

W Małopolsce w mieście 20.000 mieszk. jest wolny lokal na sklep galanteryjno-manufakturowy. Niema tam polskiego sklepu tej branży.

W Wilnie jest do przejęcia skład winno - kolonjalny w centrum miasta.

W bogatem mieście 40.000 mieszk., Małopolska, miałaby zapewnione powodzenie elegancka kawiarnia, tamże brak zegarmistrza - jubilera.

W powiatowem mieście woj. Lubelskiego jest do przejęcia drukarnia. Potrzeba 4.000 zł.

Na Kresach w mieście 10.000 mieszk. potrzebny sklep z konfekcją damską i męską, galanterją oraz materjałami. Silne poparcie.

W Gdyni jest do przejęcia skład z kapeluszami damskiemi za cenę 6.500 zł wraz z urządzeniem. Żydzi chcą tę placówkę wykupić.

Poszukiwany fachowiec ogrodnik (ogród 3 morgi i 300 okien inspektowych).

Poszukiwany wspólnik z kapitałem 20 tys. zł do interesu zbożowego, istniejącego od 15 lat.

W szeregu miejscowości brak jest polskich piekarń, któreby miały zapewnione powodzenie, trzeba jednak mieć kapitał na budowę.

Jest do przejęcia młyn motorowy w okolicach Warszawy za 80.000 zł. Żydzi chcą kupić.

Poszukiwani lekarze - dentyści, zegarmistrze, czapnicy, cholewkarze, kupcy zbożowi i żeleźniacy z gotówką na założenie samodzielnych placówek.

Potrzebne bardzo są składy obuwia gotowego, mebli oraz sklepy ze skórami.

W powiatowem mieście woj. kieleckiego pierwszorzędną egzystencję miałby skład radja, naczyń kuchennych i żelaza, kamasznik, zegarmistrz - jubiler, stragan z ubraniami dla chłopców oraz handel zbożem.

Informacyj w powyższych sprawach udziela Związek Polski w Poznaniu, ulica Pocztowa 27 m. 1. Petentów, zgłaszających się po informacje listownie uprasza się o podanie ilości kapitału, jakim rozporządzają na usamodzielnienie się i załączenie znaczków pocztowych na odpowiedź. Posadami Związek nie rozporządza.

Czy bez Żydów?

Zrzeszenie przedsiębiorstw transportowych w Gdyni

Gdynia, 20. 12. W sobotę pod przewodnictwem inż. N. Korzona odbyło się w Gdyni zebranie konstytucyjne nowej organizacji sfer portowych p. n. Zrzeszenie Przedsiębiorstw Transportowych. Do nowej organizacji przystąpiły największe gdyńskie przedsiębiorstwa ekspedycyjne

Nowa organizacja będzie miała strukturę taką, że będzie się składać narazie z czterech sekcyj i to: węglowej, bawełnianej, drobnicowej i transportów masowych. Każda sekcja będzie delegowała dwóch członków do zarządu Nad całą organizacją będzie stał prezes, wybrany przez zebranie walne ogólne.

W ten sposób gdyńskie przedsiębiorstwa transportowe zrzeszają się w organizacji i strukturze właściwej dzisiejszym obrotom Gdyni, które są różnorodne i stąd wynika rozbieżność interesów poszczególnych przedsiębiorców, zależnie od rodzaju opracowywanych przez nich transportów.

Nowa organizacja powstaje z secesji od Związku Gdyńskich Eksporterów Portowych, w którym dzięki brakowi podziału na sekcje brało ostatnio górę koncesjonowane żydowskie ekspedytorstwo, nie mające większego znaczenia w porcie gdyńskim, a zmierzające do majoryzacji przedsiębiorców zasiedziałych.. Statut nowej organizacji nie zawiera wprawdzie paragrafu aryjskiego, tworzą go jednak firmy polskie. Tworzenie władz organizacji przez delegowanie do zarządu przedstawicieli poszczególnych sekcyj, uniemożliwi w obecnej sytuacji wszelkie zamiary majoryzacji ze strony drobnych przedsiębiorców żydowskich. (p)

Stocznia Gdyńska ruszy

„Wspólnota Interesów" właścicielem stoczni

Gdynia, 20. 12. Zarząd miasta Gdyni odstąpił akcje Stoczni Gdyńskiej górnośląskiej „Wspólnocie Interesów". Miasto Gdynia we władzach stoczni będzie miało swego reprezentata, gdyż tytułem prowizji założycielskiej w akcie notarjalnym o nowej spółce akcyjnej, zostaje Gdyni przyznana prowizja założycielska w wysokości 10 proc. akcyj.

W ten sposób została załatwioną sprawa stoczni. Teraz należy oczekiwać zahamowania likwidacji warsztatów stoczni i rozpoczęcia jej rozbudowy, do czego jest dobra konjunktura. Nie oceniając nowych nabywców stoczni, przyjęto w Gdyni wiadomość tę z pewną ulgą, gdyż warsztaty okrętowe poza znaczeniem gospodarczem, mają dla gdyńskiego ośrodka miejskiego duże znaczenie społeczne, mogą bowiem zatrudnić wiele [illegible] (p)

Najpiękniejsze kobiety świata na scenie

Jedną z największych sensacyj Nowego Jorku jest ogłoszenie bankructwa przez dyrektora słynnego teatru rewjowego „Vanitics" Earla Carollsa. Z pośród licznych teatrzyków rewjowych Broodway'u, teatr ten przeznaczony był dla osób najzamożniejszych, płacących słone sumy za bilety wstępu. Poza tem widz w teatrze Carollsa

mógł podziwiać występujące tam najpiękniejsze kobiety.

Przy wejściu do teatru widniał szyld z napisem: „Trough these portals pass the most beautiful girls in the world" („Temi drzwiami wychodzą najpiękniejsze kobiety świata"). Istotnie też tak było. Zaangażowane przez dyrektora Carollsa girlaski, były bodaj najpiękniejszemi kobietami świata. Sam dyrektor wyraził się, że girlsy jego mogłyby stanąć w jednym rzędzie z najpiękniejszemi w historji świata kobietami, jak z Kleopatrą, Lukrecją Borgją, Madame Pompadour i innemi. Nie było w tem żadnego amerykańskiego bluffu reklamowego, gdyż girlsy teatru „Vanitics" częstokroć fantastyczną robiły karjerę.

Dużo z nich wyszło zamąż za multimiljonerów

i otaczały się niezwykłym przepychem, mogąc zaspokoić najbardziej wyrafinowane i największe kaprysy.

W jaki sposób udało się sprytnemu dyrektorowi pozyskać do swego teatru najpiękniejsze gwiazdy rewjowe?

Zwierzył się z tem pewnemu dziennikarzowi, mówiąc co następuje: „Sieć agentów obejmująca niemal cały świat, pracowała ustawicznie nad tem, ażeby wszelkiemi środkami reklamy, a zwłaszcza przez prasę i radjo zainteresować piękny świat kobiecy moim teatrem. Tak bardzo dużo jednak reklamy znowu nie było potrzeba, gdyż proponowana

gaża tygodniowa od 1.000 dolarów wzwyż,

oraz dalsze możliwości zrobienia wspaniałej karjery były same w sobie dostateczną atrakcją. Były czasami tygodnie, gdzie należało dokonać przeglądu ofert 10 tysięcy kobiet. Większość z nich jednak odpadła, tak, że do ścisłego wyboru dopuszczono najwyżej 20 kandydatek, przeważnie zaś pozostały istotnie najpiękniejsze trzy lub cztery.

Przy wyborze decydowała waga, wzrost i proporcjonalność, przyczem miara itp. zgadzać się musiała w myśl obowiązujących prawideł piękności co do gramów i milimetrów. Tego wymaga formalna strona piękności, poza czysto osobistą, indywidualnością którą trudno było określić.

Jest to owe „coś" i czar, jaki roztacza kobieta.

Ażeby uchwycić owe tak bardzo trudne do scharakteryzowania właściwości, ułożyłem sobie schemat, zawierający następujące punkty: rysy twarzy, płeć, oczy, skóra, zęby, włosy, ręce, nogi, wiek i indywidualność. W każdej z tych wspomnianych kategoryj osiągnąć można było do 100 punktów.

Wymagane minimum wynosiło 70 punktów. Jeżeli próba, jaką przechodziła młoda kobieta wypadła dobrze, wówczas uchodzić mogła za piękność bez skazy i — jeszcze nie została zaangażowana. Musiała bowiem jeszcze

wykazać się zdolnościami tanecznemi, wokalnemi i scenicznemi.

A gdy dalsza próba wypadła pomyślnie, wówczas dopiero liczyć mogła na zaangażowanie. Zazwyczaj jednak naprawdę piękna kobieta różny posiada talent.

Przyjęcie do zespołu rewjowego Carollsa było równoznaczne z najwyższem odznaczeniem, jakie spotkać może młodą i piękną kobietę. Carolls opłacał swoje girlsy jak najlepiej.

Wszystkie piękności wysoko były ubezpieczone i chronione przez detektywów,

aby nie dokonano na nie zamachów lub je uprowadzono. Najwięcej kłopotu sprawiała mu konkurencja. Ogromną też było dla Carollsa stratą, gdy jedna z girlasek złamała kontrakt, aby występować w przedsiębiorstwie konkurencyjnem, w którem uzyskała wyższą gażę tygodniową o kilkaset dolarów.

Tak dobrany zespół rewjowy i ogromny przepych z jakim wystawiano rewje były pierwszorzędną atrakcją. Nic dziwnego, że

za bilet na premjerę płacono po sto dolarów i więcej.

Ostatecznie ceny musiały być bardzo wysokie, skoro wystawienie rewji pochłonęło blisko pół miljona dolarów. Zachodziły także wypadki, że policja zakazała nagle wystawienia rewji, ze względu na moralność publiczną, a wówczas dyrektor musiał nie tylko na pewien czas powędrować do więzienia, lecz ogromne poniósł straty.

Z braku środków pieniężnych na dalsze prowadzenie teatru, Carolls zmuszony był ogłosić niewypłacalność. Długi jego wynoszą 1.000.000 dolarów. Teatr został zamknięty. Prosperuje natomiast

blisko 50 innych teatrów rewjowych na Broadway'u,

których dyrektorzy poszli śladem Carollsa, angażując najpiękniejsze kobiety. Jak to często w życiu bywa, uczniowie prześcignęli swego mistrza...

Subskrybujmy grafiki artystów poznańskich

22 dzieła do wyboru

PARYŻ W NOCY

Plac „de la Concordia" w Paryżu, będzie miał specjalne oświetlenie podczas przyszłorocznej wystawy. Zdjęcie nasze przedstawia próbne oświetlenie.

VIVE LE ROI!

Heroldowie ponownie kroczą po ulicach Londynu, obwieszczając dzień koronacji królewskiej, tym razem króla Jerzego VI.

Sztokholm otrzymuje wspaniały gmach szpitalny

W Sztokholmie wybudowany ma być w niedługim czasie szpital o najbardziej nowoczesnych urządzeniach. Szpital posiadać będzie 1.542 łóżek i 14 klinik. Koszt samej tylko budowy wyniesie ponad 25 miljonów koron, zaś instalacje wewnętrzne obliczone są na 4 miljony kor. Władze miejskie dokładają starań, by nowy budynek szpitalny posiadał wszelkie ulepszenia, jakie dotąd wynaleziono w dziedzinie szpitalnictwa. Rozmieszczenie chorych pomyślane jest w ten sposób, że na salach szpitalnych znajdować się będą tylko 4 łóżka. Plany budowy nowego szpitala zakreślone są na szeroką skalę, jednakże nie będzie on wykończony odrazu w całości. Szereg pawilonów dobudowywanych będzie stopniowo w miarę potrzeb sanitarnych miasta.

Międzynarodowy autobus na szynach

Niebawem na linji Paryż — Bruksela oraz Paryż Leodjum zacznie kursować pierwszy międzynarodowy autobus na szynach. Na kolejach francuskich kursuje już dziś około 500 takich autobusów, lecz żaden z nich nie opuścił jeszcze granic republiki francuskiej. To też pierwsza jazda na trasie międzynarodowej odbędzie się w okolicznościach bardzo uroczystych przy udziale władz i wybitnych gości. Dyrekcja kolei francuskich uruchomi poza tem w przyszłym roku kilka połączeń z Europą Wschodnią. Amortyzacja tych autobusów na szynach kalkuluje się dzięki poważnej frekwencji bardzo korzystnie. W szybkiem tempie nowoczesnego życia autobusy o pięknych linjach opływowych są jeszcze jednym czynnikiem, zbliżającym stolice państw ku sobie.

Śmierć nie wkracza przez serce

Śmierć człowieka jest procesem bardzo skomplikowanym, na który składa się

kolejne zamieranie poszczególnych tkanek.

Proces zamierania, trwający różnie długo, zaczyna się najczęściej od ustania czynności serca i oddychania, skutkiem czego tkanki organizmu tracą możność zaopatrywania się w tlen i soki odżywcze. Mimo to wielu lekarzy jest zdania, że śmierć nie wkracza do organizmu przez serce. W wielu bowiem wypadkach, mimo stwierdzonej z wszelką pewnością śmierci człowieka, serce wykazuje przez dłuższy, względnie krótszy okres czasu prawidłową działalność. Stąd wśród badaczy zrodziło się powiedzenie, że „wrota śmierci nie mieszczą się w sercu", i skłoniło ich do żmudnych poszukiwań, mających za cel znalezienie tych wrót, okrytych, jak wiele zjawisk w przyrodzie, mrokiem tajemnicy.

Poszukiwania te w wielu wypadkach nie dały jeszcze rezultatów. Tymczasem na potwierdzenie zdania, że „wrota śmierci nie mieszczą się w sercu", dysponuje medycyna szeregiem niezwykle interesujących przykładów. M. in., przed kilkunastu laty udało się dr. Armstrongowi

ożywić 38-letnią kobietę, u której serce nie biło już 27 minut.

Dr. Armstrong przy pomocy masażu serca, sztucznego oddychania, oraz zastrzyków dożylnych przywrócił zmarłej akcję serca i oddychanie oraz ruchy ciała. Bardziej przekonywującym przykładem jest przypadek dr. Henlego, który jako lekarz sądowy był obecny w r. 1880 przy wykonaniu wyroku śmierci przez ścięcie. Dr. Henle obserwował skazanego ruchy serca przez 15 min. od chwili wykonania wyroku.

Wprost niewiarygodnie wygląda wypadek, opisany przez Francuza dr. Richelet. Opisał on w prasie fachowej

przypadek utrzymania się skurczów serca w zwłokach kobiety ściętej na gilotynie, jeszcze w 24 godziny po egzekucji!

Spostrzeżenia te dowodzą niezbicie, że mimo rzeczywistej śmierci człowieka, spowodowanej np. ścięciem głowy, serce może przez pewien czas kurczyć się rytmicznie, na dowód, że ogarniająca ludzki organizm śmierć wniknęła do niego inną drogą. Co innego, gdy ktoś posiada dwa serca... Ale takie curiosum obserwowali lekarze u człowieka żywego tylko w jednym wypadku, a to u niejakiego Lipperta, należącego do słynnego zespołu cyrku Barnuma.

Lippert posiadał dwa serca,

jedno w lewej połowie klatki piersiowej, a drugie w prawej. Gdy umierał, najpierw przestało u niego bić lewe serce, a dopiero w piętnaście dni później serce prawe.

Kto był twórcą kina?

Dziesiąta Muza liczy sobie już około czterdziestu wiosen, a jeszcze nie wiemy dokładnie i pewnie, kto właściwie był twórcą kina.

Przyzwyczajeni wynalazek kinematografu dzielić między Lumière'a i Edisona, dowiadujemy się co pewien czas o nowym pretendencie do ojcostwa kinematografji. Niemcy ostatnio twierdzą, że Lumière nie był ojcem filmu, że nie Francja była jego kolebką, lecz że film powstał w Niemczech, że obywatel Niemiec Skladanowsky (co za „dziwnie niemieckie" nazwisko!) był jego wynalazcą, który coprawda, podobnie zresztą jak Lumière w początkach filmu, nie potrafił ze swego wynalazku wyciągnąć należytych korzyści, odstępując go osobom trzecim.

Ten Skladanowsky jest jednak niepewny. To też Niemcy, licząc się napewno z tem, że jego słowiańskie pochodzenie nie ulega niemal wątpliwości, przestali o niego kruszyć kopje, rzekomo właśnie z tego tytułu, że wynalazek swój odstąpił, ale wynaleźli zarazem nowego człowieka, którego germańskiego pochodzenia nikt nie zaprzeczy i teraz „Niemieckie Towarzystwo Kinematograficzne" domaga się, aby uznano Oskara Jestera za ojca kinematografji.

Na czem budują Niemcy swoje pretensje? Otóż twierdzą, że w roku 1896 Oskar Messter dostarczył całkowite urządzenia do wyświetlania filmów 57 osobom, zamieszkałym na całym świecie — między innemi i w Niemczech. Trzeba przyznać, że kinematografja dużo zawdzięcza Messterowi. Stworzył on środki do przewożenia filmów, ulepszył kamerę do zdjęć kinematograficznych, wynalazł sposób maszynowego wywoływania i kopjowania filmów, oraz maszyn do ich automatycznej perforacji. Messter robił też próby uzgodnienia obrazów z dźwiękiem, a więc myślał i o filmie dźwiękowym.

Prasa filmowa niemiecka uznaje jednogłośnie za fakt niezbity, że Messter położył podwaliny pod nowoczesną technikę filmową i pod gospodarczy rozwój przemysłu filmowego. Niemieccy publicyści filmowi twierdzą dalej, że tylko dzięki Messterowi rozwój przemysłu filmowego mógł pójść naprzód tak pewnemi krokami.

Wszystko byłoby bardzo pięknie i ładnie. Wiemy już, jakie były zasługi Messtera, ale nie przekonano nas o jednym kardynalnym warunku „ojcostwa" — czy mianowicie Messter wynalazł film.

Otóż okazuje się, że on przyczynił się tylko do ulepszenia wynalazku Lumière'a i Edisona. Czy może być wobec tego „ojcem kinematografji"? To jest problem, nad którego rozwiązaniem niech biedzi się świat filmowy, niech ustali wreszcie, kto stworzył „Dziesiątą Muzę". Niech wybierze jednego z trzech pretendujących do ojcostwa.

A kto wie, czy w rozwiązaniu problemu nie znajdzie się jakaś czwarta osoba? A może jeszcze lepiej byłoby najmłodszą z Muz uznać za „dzieło wspólnego wysiłku"?... (henry)

Ze szkoły

Ignaś ma zrobić zadanie domowe na temat: Opis klasy szkolnej.

Przy końcu wypracowania pozwolił sobie na takie zdanie: — Tuż obok tablicy znajdują się na ścianie trzy haki do powieszenia dla panów profesorów.

U lekarza

— Pański puls idzie bardzo powoli.
— To nic nie szkodzi, ja mam czas.

Łamanie w kościach i ból w stawach

oto znamienne objawy artretyzmu, który powstaje głównie wskutek przesycenia organizmu kwasem moczowym. Zioła magistra Wolskiego ze znak. ochron. „Reumosa", zawierające niezmiernie rzadką roślinę chińską Schin-Schen usuwają kwas moczowy, łagodzą bóle, regulują przemianę materji, dlatego też stosuje się je w cierpieniach artretycznych, reumatycznych i bólach ischiasu.

Wytwórnia: MAGISTER WOLSKI, Warszawa, Złota 14.

ng 21 120

Dwa słowa: „Arnold Fibiger"
a każdy wie, że to polski Bechstein i polski Blüthner
Centralny Magazyn Pianin
Poznań, ul. Pierackiego 11
Niskie ceny. Dogodne spłaty.
Ng 20809,10

Głos Ojca św. na falach eteru

Transmisja z Watykanu w dniu wigilijnym.

W dniu wczorajszym w godzinach południowych Polskie Radjo otrzymało z Watykanu oficjalne zawiadomienie o orędziu pontyfikalnem Ojca św. Piusa XI, które zostanie wygłoszone przez radjo w wigilję, tj. 24 bm. około godz. 12.30.

W Watykanie poczyniono już wszystkie przygotowania do urządzenia transmisji radjowej orędzia papieskiego, które w pierwszym rzędzie nadane będzie za pośrednictwem papieskiej stacji krótkofalowej na fali 19.84 metrów.

„Polskie Radjo", jak i inne radjofonje katolickie, transmitować będzie orędzie papieskie drogą telefoniczną, aby zapewnić wszystkim swoim radjosłuchaczom odbiór słów Ojca św. czysto i wyraźnie.

Po przemówieniu Papieża zostanie nadane polskie tłumaczenie orędzia Ojca św., dokonane przez jednego z polskich kapłanów, znajdujących się w otoczeniu Ojca św.

W godzinach wieczornych, mianowicie o godz. 18.15 Polskie Radjo transmitować będzie z Poznania przemówienie J. E. Prymasa Polski ks. doktora Hlonda, skierowane również do radjosłuchaczy z okazji świąt Bożego Narodzenia.

Komunista przed sądem

Jarocin (jp). W dniu 19 bm. w firmie „Porcelana", własność p. W. Myślińskiego, bezrobotny, znany ze swej działalności wywrotowej, Michał Dalke wyraził się: „Przyjdzie wiosna, to będziemy wieszać żółtych gzubów".

Dalkego natychmiast aresztowano i w poniedziałek, w trybie przyśpieszonym przed miejscowym sądem grodzkim zasądzono na pół roku więzienia. Wyrok ten będzie przestrogą dla miejscowych awanturników komunistycznych. Społeczeństwo przyjęło wyrok na prowodyra komunistycznego z wielką ulgą.

Nieszczęśliwy wypadek kolejarza

Jarocin (jp). Słomiński, urzędnik kolejowy w Cielczy, zatrudniony jako zwrotniczy na stacji kolejowej w Jarocinie, w czasie wykonywania swych obowiązków służbowych dostał się pod koła pociągu towarowego. Koła pociągu odcięły mu obydwie nogi powyżej kolana.

Kolejowe pogotowie odstawiło Słomińskiego w stanie groźnym do szpitala powiatowego w Jarocinie, gdzie walczy ze śmiercią.

Wypadek przy pracy

Swarzędz (sd). Przy budowie nowego parkanu przy domu zawiadowcy drogowego na ul. Dworcowej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Na pochylonego przy pracy pracownika kolejowego, p. Tądrowskiego z Nekli, spadł gruby łom żelazny, który swym ciężarem przygniótł nieszczęśliwego. Przeniesiono go natychmiast do miejscowego ośrodka zdrowia, gdzie lekarz dr. Piekarski udzielił pierwszej pomocy i stwierdził pęknięcie czaszki oraz ciężkie obrażenia na piersiach. Tądrowskiego przewiozło pogotowie do szpitala miejskiego w Poznaniu.

Postrzelony przez leśnika

Szamotuły (sc). W czasie codziennego patrolu w lasach majoratu Raczyńskich, napotkali leśnicy Kurt Sieske z Adamczewa i Fritz Bressel z Sycyna, 7 osobników, zajętych łamaniem gałęzi. Na wezwanie leśników osobnicy nie zaprzestali niszczenia drzew, przeciwnie zajęli groźną postawę. Leśnik Sieske, w obronie własnej, oddał w stronę napastników dwa strzały z rewolweru, które ugodziły w prawą nogę 16-letniego Alfreda Schulza. Rannego oddano pod opiekę lekarską. Policja spisała protokół.

*

Gniezno (br). W lasach czerniejewskich postrzeleni zostali przez leśnika Stanisława Bilskiego, Ludwik Kamiński i Teodor Kuliński z Czerniejewa. Kuliński otrzymał postrzał śrutem w palce prawej ręki i lewą nogę powyżej kolana, zaś Kamiński zraniony został w lewe oko tak, że okazała się konieczność odstawienia go do kliniki uniwersyteckiej w Poznaniu. Bilski tłumaczy się, że uczynił to nieumyślnie.

Zjednoczone Składy Techniczne
DELTA
APARATY RADJOWE
MASZYNY DO SZYCIA
ROWERY
Centrala w Warszawie, Waliców 6
wysyła: najnowszych konstrukcyj APARATY RADJOWE z 2-letnią gwarancją, precyzyjne MASZYNY DO SZYCIA i ROWERY światowych marek. Na pełne pokrycie tych towarów przyjmujemy
WSZELKIE POŻYCZKI PAŃSTWOWE
płacąc całkowitą ich wartość 100 za 100. Prospekty wysyłamy bezpłatnie na żądanie.
ng 21 279

Zmiana rozkładu jazdy kolejowej

Od 15 grudnia rb. wszedł w życie zimowy rozkład jazdy pociągów pasażerskich z ważnością do 21 maja 1937 r. W rozkładzie tym ilość pociągów została ustalona stosownie do potrzeb tego okresu z uwzględnieniem nakazów oszczędnościowych.

Co do sezonu zimowego górskiego, to przewidziana została większa ilość pociągów sezonowych i weekendowych, uwzględniających potrzeby turystyki zimowej. Stworzone zostało między innemi nowe bezpośrednie połączenie weekendowym pociągiem między Bytomiem a Wisłą. Układ pociągów powrotnych z Zakopanego uległ korzystniejszej zmianie przez dogodniejsze ich rozłożenie w godzinach popołudniowych i wieczorowych. Stworzona została również dogodniejsza komunikacja sezonowa z Worochtą, Siankami, Sławskiem i Ławocznem i ulepszona została komunikacja między Lwowem i Drohobyczem a Sławskiem i Ławocznem.

Pociąg t. zw. „Podhalański" Lwów (Stanisławów—Krynica) Zakopane będzie kursował przez całą zimę codziennie, a w okresie przedwiośnia jako weekendowy. Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie uzyskają dogodniejsze połączenie z Beskidami Zachodniemi.

Zaprowadzony będzie nowy kurs wagonu motorowego Warszawa—Radom—Kielce i skomunikowany z niemi w Skarżysku nowy kurs Skarżysko—Koluszki, a po ukończeniu naprawy wiaduktu w Gałkówku kurs Skarżysko—Łódź. Wprowadzony będzie równocześnie kurs Warszawa—Katowice i odwrotnie codziennie z wyjątkiem dni świątecznych. Wprowadzony będzie również kurs weekendowy narciarski wagonem motorowym między Lwowem a Sławskiem i Ławocznem, oraz między Borysławiem a Sławskiem i Ławocznem.

Wszystkie te zmiany są podane w nowym urzędowym rozkładzie jazdy, ważnym od 15 grudnia rb.

Na okres przedświąteczny i poświąteczny Bożego Narodzenia przewidziano znaczną ilość pociągów dodatkowych, przedewszystkiem z Warszawy, poczynając od 19 grudnia rb. W tym okresie ruch masowy będzie regulowany wzorem lat ubiegłych za pośrednictwem kuponów na miejsca.

Rozkład jazdy pociągów dodatkowych na okres świąteczny został opublikowany w oddzielnym plakacie ściennym oraz w oddzielnym zeszycie na papierze koloru różowego. Zeszyt ten jest bezpłatnym załącznikiem do Urzędowego Rozkładu Jazdy na okres od 15 grudnia 1936 r.

SPORT

Pięściarstwo

W Bydgoszczy inowrocławska Goplanja pokonała Astorję w stosunku 9:7. Z ciekawszych walk notujemy: w muszej — Łada (G) wypunktował Wypijewskiego, w półśredniej — Pierard znokautował Radomskiego (A), w półciężkiej — Zieliński (G) zremisował z Urbaniakiem.

ODZNAKI emaliowane - metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 36-83
Ng 19 539

Różne

Z Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. W Lozannie odbyło się posiedzenie wydziałowe Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, na którem prezes komitetu hr. Bailet-Latour zdawał sprawozdanie ze swej podróży do Japonji.

Na tem samem zebraniu omawiano przygotowania do najbliższego kongresu olimpijskiego, który ma się odbyć w Warszawie.

Decyzja rozegrania igrzysk olimpijskich 1940 r. w Tokjo jest definitywna, natomiast co do miejsca igrzysk zimowych nie zapadła dotąd uchwała, postanowiono jedynie sprawę warunków zimowych w Japonji raz jeszcze przestudjować.

Omawiano również sprawę udziału zawodowych instruktorów w igrzyskach olimpijskich. Utrzymano zakaz startu płatnych instruktorów narciarskich, a prawdopodobnie podobny zakaz wprowadzony zostanie w odniesieniu do wszystkich konkurencyj olimpijskich letnich. Zakaz ten objąłby wszystkich instruktorów, nauczających jakiegokolwiek sportu w szkołach za opłatą. Wyjątek stanowiliby jedynie nauczyciele gimnastyki, którzy byliby dopuszczeni do turnieju olimpijskiego w gimnastyce przyrządowej.

Przedstawiciel japońskiego komitetu olimpijskiego oświadczył, że stadjon olimpijski w Tokjo obliczony będzie najwyżej na 100 tys. widzów. Członkowie M. K. Ol. zwrócili się do przedstawiciela Japonji z prośbą, aby organizatorzy igrzysk w Tokjo do minimum ograniczyli liczbę przyjęć i uroczystości.

Doroczny walny zjazd prasy sportowej odbędzie się w dniach 7 i 8 maja w Poznaniu w czasie trwania Targów Poznańskich.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś i jutro teatr nieczynny. W piątek 25 bm. o godz. 20 jedna z najpiękniejszych naszych oper „Goplana", Wł. Żeleńskiego w znakomitem wykonaniu pp.: H. Dudicz-Latoszewskiej, Z. Fedyczkowskiej, M. Janowskiej, M. Kisielewskiej, J. Musielewskiej, Stan. Drabika, E. Maja, R. Petera i in. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Z. Latoszewski, reżyserja K. Urbanowicz. Ceny biletów zniżone od 0,75 — 3.50 zł.

W sobotę 26 bm. o godz. 15 na ogólne żądanie przemiła operetka „Rose-Marie", w pierwszorzędnej obsadzie z pp.: J. Musielewską, Z. Grabowską, H. Majchrzakówną, W. Trojanowską, R. Peterem, R. Cirinem, J. Sendeckim, B. Horskim, St. Winczewskim i in. Kier. muz. kapelm. W. Buchwald, reż. J. Sendecki. Ceny popularne od 0,80 — 2.50 zł.

Wieczorem o godz. 20 „Kwiat Hawaju".

W niedzielę dnia 27 bm. w pamiętnym dla wszystkich dniu Rocznicy Powstania Wielkopolskiego odbędzie się uroczysta premjera pięknej opery Romana Statkowskiego „Marja", w wykonaniu czołowych artystów pp.: Z. Fedyczkowskiej, St. Drabika, R. Wragi, E. Maja i in. Kier. muz. kapelm. St. Barański, reż. K. Urbanowicz.

Z Teatru Polskiego

Dziś w środę ostatnie przedstawienie przedświąteczne, odegrana będzie komedja muzyczna „Podwójna buchalterja". W wigilję teatr zamknięty. W pierwszy dzień świąt o godz. 12 i o godz. 16 przedstawienie dla dzieci „Teatr Marjonetek", wieczorem komedja muzyczna „Podwójna buchalterja". W sobotę o godz. 12 przedstawienie dla dzieci, o godz. 16 po cenach do połowy zniżonych „Wieczór trzech króli", wieczorem „Wielka miłość". W niedzielę o godz. 12 przedstawienie dla dzieci, o godz. 16 „Wieczór trzech króli", wieczorem „Wielka miłość".

Z Teatru Nowego

Dziś w środę teatr nieczynny z powodu generalnej próby przepięknego widowiska świątecznego pióra B. Pepłowskiego „Wśród nocnej ciszy", z udziałem pp. Kwiatkowskiej, Winiarzówny, Kamienieckiej, oraz pp. Dowmunta, Piotrowskiego oraz zespołu dziecięcego w reżyserji dyr. Młodziejowskiej, w nowej oprawie dekoracyjnej pomysłu St. Grabczyka.

Jutro — jako w wigilję świąt Bożego Narodzenia — teatr zamknięty.

Repertuar świąteczny wypełnią ostatnie nowości repertuarowe t. j. „Serca za drutem kolczastym", „Ludzie na krze" oraz feeria świąteczna „Wśród nocnej ciszy".

Jak już donosiliśmy w przygotowaniu nowość komedjowa „Tempo 120".

Teatrzyk „Kuku"

Niezwykłe zainteresowanie wzbudziło otwarcie teatrzyku kukiełek, który zainstalował się w Pałacu Działyńskich i od drugiego święta Bożego Narodzenia dawać będzie przedstawienia codziennie. Na początek pójdą staropolskie Jasełka w inscenizacji i reżyserji Stanisława Fiszera, do których napisał Stefan Drewicz i prof. Henryk Szczerbowski aktualne, pełne dowcipu i satyry, intermedja. Teksty wykonają artyści scen poznańskich, a do części wokalnej pozyskano specjalne siły śpiewacze. Efektowne kugielki i dekoracje, piękno naszych kolend, i dobry dowcip, wszystko to razem złoży się na widowisko, które nietylko zainteresuje dziatwę, ale osoby dorosłe. W dni świąteczne dwa przedstawienia o godz. 3 i 5½. — Bilety wcześniej nabywać można w firmie Szrejbrowski, przy ul. Pierackiego.

NAJWIĘKSI KOMICY ŚWIATA
FLIP i FLAP, BUSTER KEATON, CHARLIE CHASE oraz słynna MICKEY MOUSE podali sobie wspólnie ręce i rozśmieszać oraz rozweselać będą WSZYSTKICH w trzech wielkich i arcyucieszych komediach które ukażą się na
Specjalnych seansach popołudniowych
w nadchodzące Święta Bożego Narodzenia o godzinie 3-ej w kinie METROPOLIS, mianowicie: W PIĄTEK, 25, W SOBOTĘ, 26 i W NIEDZIELĘ, 27. bm.
A zatem elita wesołków amerykańskich o nieprzebranych zasobach humoru i wesołości, zabawią widzów jak nigdy dotąd. Bilety od 25 gr.
n 21 047

Wieczór 3 Gwiazd

LODA HALAMA — Aleksander Żabczyński Romuald Gierasieński

Wielka artystyczna atrakcja oczekuje nasze miasto!

W sobotę, dnia 26 grudnia (Drugie Święto Bożego Narodzenia) o godz. 11 wiecz. odbędzie się w kinoteatrze „Słońce" z niebywałem zainteresowaniem oczekiwany jedyny, wielki atrakcyjny **Wieczór 3 Gwiazd,** w którym udział przyjmą najwybitniejsi artyści stolicy:

LODA HALAMA, najsłynniejsza polska tancerka, głośna gwiazda filmowa, która przedstawi naszej publiczności swe najnowsze i najlepsze kreacje, **Aleksander Żabczyński,** głośny amant filmowy i wybitny piosenkarz w swym popisowym repertuarze!

Beztroski humor reprezentować będzie najznakomitszy i najpopularniejszy komik polski **ROMUALD GIERASIEŃSKI,** który do łez, rozśmieszy wszystkich swemi przepysznemi kawałami i dowcipami.

W programie same największe przeboje!

Zainteresowanie sobotnim Wieczorem 3 Gwiazd w „Słońcu" ogromne! Kto nie ma jeszcze biletów, niech śpieszy do kasy! Bilety po cenach b. przystępnych od 1—4 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Pierackiego 20 Tel. 56-38.

zg 14 968

NOWY POMYSŁ PODARKU GWIAZDKOWEGO

NAJWIĘKSZĄ RADOŚĆ SPRAWISZ SWOIM BLISKIM DARUJĄC IM NA GWIAZDKĘ OZDOBNĄ KARTĘ ABONAMENTOWĄ „JLUSTRACJI POLSKIEJ"

Kartę taką, która może równocześnie posłużyć jako pocztówka świąteczna, nabywać można w naszej Administracji, (Poznań, św. Marcin 70) w agenturach lub na piśmienne zlecenie —za normalną opłatą abonamentu „Jlustracji Polskiej" na kwartał pół roku lub na cały rok.

RADJO

Dzień wigilijny w programach muzycznych

Bogaty i urozmaicony program muzyczny w czasie świąt Bożego Narodzenia rozpoczyna Polskie Radjo już w południe czwartkowe. Po audycji szkolnej „Śpiewajmy kolendy" o godz. 11,30 transmitują polskie rozgłośnie z Berlina audycję „Kolend różnych narodów" o godz. 14,58, złożoną z kolend belgijskich, jugosłowiańskich, italskich, szwedzkich północnoamerykańskich i polskich, nadawanych z Warszawy. O godz. 17,45 nadaje Lwów na fali ogólnopolskiej kolendy Adama Sołtysa w opracowaniu na kwartet smyczkowy w wykonaniu kwartetu Polskiego Tow. Muzycznego.

Właściwy jednak koncert wigilijny „Pójdźmy wszyscy do Betleem" odbędzie się o godz. 18,55. Koncert ten zapowiada się tak pod względem programowym jak i wykonawczym wspaniale. Rozpocznie go „Preludjum" na orkiestrę symfoniczną M. Rudnickiego. Następnie chór I Miejskiego Koła Śpiewaczego pod dyr. T. Czudowskiego odśpiewa bardzo piękne i ciekawe starodawne kolendy polskie i łacińskie, poczem po krótkim organowym fragmencie nastąpi Suita preludjów organowych na tematy kolend polskich M. Surzyńskiego w opracowaniu F. Rybickiego, w wykonaniu orkiestry symfonicznej Polskiego RRadja. Po części symfonicznej pianista J. Smidowicz odegra „Preludjum i Fugę" „Boże Narodzenie" F. Brzezińskiego. — Audycję zakończy piękna suita kolendowa „Pójdźmy do Betleem" Świerzyńskiego w wyk. orkiestry symfonicznej i chóru Polskiego Radja pod dyr. Straszyńskiego. Wieczorem o godzinie 21,30 usłyszą radjosłuchacze poemat pastoralny W. Kowalczuka i Z. Lipczyńskiego pt. „Legenda wigilijna o białym młodzieńcu i grzecznej pannie" w wykonaniu artystów lwowskiego Teatru Miejskiego i chóru męskiego.

Punktem kulminacyjnym programu czwartkowego będzie wykonanie największego dzieła religijnej muzyki bożenarodzeniowej „Oratorjum Boże Narodzenie" J. S. Bacha. Jest to właściwie połączenie 6 kantat, o głęboko wzruszających arjach solowych, potężnych chórach z odpowiednim udziałem orkiestry. Dzieło to o dziwnej słodyczy, np. we wzruszającej kołysance altowej — pełne prostoty i żarliwości religijnej wykonają w skróconej formie o godz. 22,50 połączone wileńskie chóry „Echa" i Konserwatorjum Muzycznego pod kierownictwem prof. W. Kalinowskiego, orkiestra smyczkowa pod dyr. C. Lewickiego oraz soliści: Wanda Hendrich i Helena Dal.

„Nowe Krakowiaki" Karola Kurpińskiego

Zadanie, które postawiło sobie Polskie Radjo — zaznajamiania swych słuchaczy w wartościowemi dziełami muzyki polskiej, zwłaszcza oper niewystawianych jeszcze na deskach scenicznych — przybiera coraz realniejsze kształty. Do szeregu tego rodzaju audycyj przybywa obecnie adaptacja radjowa opery Karola Kurpińskiego „Nowe Krakowiaki". Opera ta napisana w roku 1816, a więc w czasie, kiedy Kurpiński był już kapelmistrzem w teatrze Bogusławskiego w Warszawie, cieszyła się w swoim czasie znacznem powodzeniem. W przeciągu mniejwięcej 25 lat wystawiono ją w operze warszawskiej 25 razy. Skomponowana do słów Jana Nepomucena Kamińskiego, była niejako przeróbką opery Stefaniego do tekstu Bogusławskiego „Krakowiacy i górale".

Kurpiński w swej wierszowanej przedmowie, skierowanej do Stefaniego, tak skromnie usprawiedliwia się z tego faktu: „Ałem chciał tylko na ojczyzny nowie, gdzieś pięknie zasiał i zebrał szczęśliwie, choć drobne ziarno uronić z mej strony, któreby mogło w jakieś strzelić plony".

Kurpińskiemu chodziło bowiem o rozbudowanie narodowego repertuaru operowego, wówczas przeładowanego twórczością obcą, przedewszystkiem włoską. „Nowe Krakowiaki" posiadają wartość nietylko historyczną, dużo w nich bowiem tkwi specyficznego wdzięku i talentu kompozytora, objawiającego się może najlepiej w tańcach i rytmach polskich.

Operę tę nadaje rozgłośnia krakowska na fali ogólnopolskiej dn. 26. XII o godz. 19.45 w opracowaniu literackiem Z. Nowakowskiego, muzycznem Meyerholda.

Ulgę w ciężkiej doli bezrobotnych przyniesie każdy grosz, złożony na Pomoc Zimową!

---

†

We wtorek, dnia 22 grudnia 1936 r. o godzinie 15, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy syn, nasz kochany brat, siostrzeniec i szwagier, ś. p.

Edmund Andrzejewski

przeżywszy lat 23

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

Katowice, Kicin, Poznań

Pogrzeb odbędzie się w Katowicach, dnia 24. bm. o godzinie 11-tej. zg 14 964

†

W środę, dnia 23 grudnia 1936 r. o godz. 2,30 rano, zasnęła w Bogu, nasza najukochańsza córeczka, najdroższa siostrzyczka, ś. p.

Danuta Marja

w 11 wiośnie życia. Eksportacja zwłok z domu żałoby w Gulczewku w pierwsze święto Bożego Narodzenia o godz. 4 po poł. na cmentarz we Wrześni i złożenie zwłok w grobowcu rodzinnym.

W ciężkim smutku pogrążeni

dg 4032 **Józefowie Trawińscy z rodziną.**

Gulczewko, powiat Września.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Piękna książka

piękny upominek na gwiazdkę

Polska w krajobrazie i zabytkach

w pięknym druku rotograwiurowym, Wydawnictwa Dzieł Ilustrowanych w Warszawie, **dwa tomy w ozdobnej oprawie płóciennej,** okazyjnie za 50 zł sprzeda DRUKARNIA POLSKA, Poznań, św. Marcin 70. zg 817

Dywany z linoleum, pluszu, boucle
Ceraty obrusy i z metra
Chodniki różnego rodzaju
Linoleum podłogowe
Tapety w wielkim wyborze

ZB. WALIGÓRSKI

Wielkopolska Centrala Tapet

Poznań, Pocztowa 31 Bydgoszcz, Gdańska 12

Przyjmuje się asygnaty „Kredyt" Pg 8997-50,209

DROPSY ANYŻOWE NA SEZON ZIMOWY poleca
FABRYKA CUKROW St. Marecki, Poznań
ng 19 418/19 św. Wojciech 28.

Szanownej Publiczności do łaskawej wiadomości, że **z dniem 24 grudnia br. uruchamiamy** na odcinku

Poznań — Murowana Goślina

dodatkowe kursy:

z Poznania do Murowanej Gośliny
we wtorki i czwartki o godz. 21,15
w niedziele i święta o godz. 23,30
z Murowanej Gośliny do Poznania
we wtorki i czwartki o godz. 22,00
w niedziele i święta o godz. 0.15

WIELKOPOLSKIE LINJE SAMOCHODOWE, Sp. z o. o. Poznań, ul. Stroma 20 m. 11. Telefon: 46-59.
zg 14 967

NAJPIĘKNIEJSZY UPOMINEK GWIAZDKOWY!

otrzymać można jedynie w firmie

S. ZYGADLEWICZ

POZNAŃ, ulica 27 Grudnia 6,
WARSZAWA, Nowy Świat 59

Od rewelacyjnie niskich cen odlicza się **rabat** świąteczny **w wysokości 10%.** Ng 20 819

Prawdziwy CHLEB LITEWSKI tylko ze znakiem ochronnym firmy **Dr A. WANDER S. A.** DR A. WANDER SPÓŁKA AKC. KRAKÓW

Używany

mały samochód

nowszego typu, możliwie „Fiat 501" **poszukiwany celem kupna.** Oferty z podaniem ceny, marki i dotychczas odbytych kilometrów pod nr. 1484 do Biura Ogłoszeń „Kosmos", Poznań, M. Piłsudskiego 25. ng 22 061

Koszule

smokingowe 2,90; 4,50; kalesony 1,90; rękawiczki 0,90; skarpety 0,25; swetry, pończochy. Poznań, Wielkie Garbary 10. zd 50 716

FORVIL PARIS **ULUBIONY PUDER PANI**

ng 21 686

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025. d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

---

1. KAMIENICE

Rogoźno
kupie willę lub dom nad jeziorem. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdg 50 038

Kamienicę
komfortową wpłaty 90 000,— sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 261

Na sprzedaż
dom nowy II piętrowy, 6 mieszkań, powiatowe miasto, cena podług ugody. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 767

Dom
w Kórniku nowy z ogrodem nadający się na każdy interes na sprzedaż. Zgłoszenia Bank Ludowy, Kórnik. zdg 50 663/4

Kupię
komfortowy dom za cenę około 120 000,— Oferty Kurjer Poznański zdg 50 770

Tanie
parcele z dobrze zaprowadzonym ogrodem. Informacje ul. Tęczowa 32. zdg 50 784

2. PIENIĄDZ

10.000,—
12% rok zgóry, I hipotekę wypożycze lub wstąpię jako wspólnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 59 596

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Święta nad Morzem.
Polski Pensjonat „Wanda" — Sopot, Ernststrasse 7, telefon Gdańsk 511-15. Cały rok otwarty Pokoje z pełnym utrzymaniem. Centralne ogrzewanie. Woda bieżąca ciepła i zimna w pokojach. Ceny umiarkowane. ng 21 211

Wisła
willa „Gościejówka" Zofji Dziorobkówny poleca słoneczne pokoje z dobrym utrzymaniem. Ceny przystępne. Garaż. zdg 50 417

Rabka.
Pierwszorzędny pensjonat
„Opatrzność"
zupełnie odnowiony. Ceny niskie poleca M. Andraszowa. zdg 40 858

4. OSOBISTE

Zaginione
indeksy nr. 16 964 unieważniamy. zdg 50 382

6. OŻENKI

Nauczycielka
lat 30, przystojna blondynka, pozna pana na wyższem stanowisku chętnie wdowca. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 775

7. SPRZEDAŻE

Płachty
nieprzemakalne impregnacja przeciwgnilna sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Torebki
damskie, parasolki i walizy, — najtaniej — u Czarnoty, ul. Pierackiego 8. ng 21 784

Na
Kryształy
udzielam
20%
rabatu. Jezuicka 10 (Świętosławska) zdg 49 659
Dom Okazyjnego Kupna.

Lampy
najtaniej Kaczmarek. Wrocławska 14, tel. 36-37. zdg 49 619

Modne
Kapelusze
Koszule
Krawaty
poleca korzystnie. M. Paszek, Wrocławska 30. zdg 50 227

Aparat
lustrzany, szczelinowy 9×12, tessar 4,5 korzystnie do nabycia. Informacje: Ratajczaka 3 „Camera". zdg 50 263

Płaszcz
zimowy w dobrym stanie, Bóżnicza 15, m. 4. zdg 50 813

Prasy
do dachówek i do płyt chodnikowych okazyjnie. Unia, sp. akc., Brodnica. Pg 9031-52,33

Traktory
Bulldog 16 i 22 konne tanio. — „Unia" sp. akc., Brodnica. Pg 9030-52,34

Lokomobile
młocarnie, elewatory i bukowniki do koniczyny używane wyremontowane. Unia, sp. akc., Brodnica. Pg 9029-52,35

Radio
nowe używane, raty, pożyczki. — wpłata używane aparaty, Radiopol, Marcin 52. zdg 50 824

Obrazy - Dewocjonalia
w wielkim wyborze bardzo korzystnie poleca
Tomaszewska
Poznań, Półwiejska 34. Pg 7975-46,88

Mutoscop
(aparat żywych obrazków) tanio sprzedam, Bukowska 5 — 5. zdg 50 722

Lampy
elektryczne najnowsze modele — najtaniej wprost z wytwórni. — Masztalarska 7. zdg 50 721

Dwie
maszyny do pisania. Przemysłowa 28 a — 3. zdg 50 701

Forteca
chuśtawka tanio. Mostowa 24, m. 17. zdg 50 692

Koń
biegunach tanio. Długa 11 — 10 zdg 50 803

Pianino
Sommerfelda czarne prawie nowe Szamarzewskiego 34 — 4, telefon 61-77. zdg 50 785

Sprzedaż — Naprawa

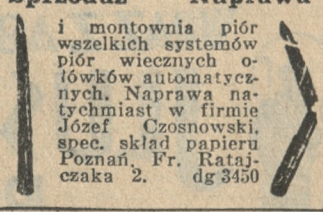

i montownia piór wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 3450

Meble
najtaniej u Palacza, ul. Ślusarska 4, pomiędzy Wielką a Wożną. dg 3864

Meble
najtaniej
fabryczny skład mebli
Wrocławska 19. dg 3736

Maszyny do pisania
i liczenia nowe, używane (z gwarancją) walizkowe „Rheinmetali" na dogodnych warunkach spłaty do nabycia w firmie Antoni Rose, plac Wolności 2 i Nowa 8. ng 21 435

300 skrzypiec
mandolin, gitar nadeszły, gramofony, płyty wielkim wyborze. — Dom Muzyczny „Lira". Podgórna 14. zdg 50 570

Pianina

znanej fabryki „Arnold Fibiger" oraz instrumenty okazyjne w każdej cenie poleca Centralny Magazyn Pianin. Poznań, Pierackiego 11. Zamiana instrumentów używanych. Ng 19 533

Fortepiany - Pianina
Fabryki Bettinga korzystnie. — Informacje Fr. Ratajczaka 20, I piętro, m. 4, od 16—18. ng 17 792

Tanio i solidnie
wykonuje wszelkie prace Fotoamatorskie tylko
Labor. Foto - Chemiczne,
Fredry 2. Błony, Klisze, Papiery stale na składzie. dg 4003

Pianino
krzyżowe 390,— Grobla 6. zdg 50 569

Kaloryfery (grzejniki)
do centralnego ogrzewania po cenach bardzo korzystnych. Informacje Ratajczaka 18, m. 7. zdg 49 030

Radjoodbiornik
„Majestic" prąd zmienny zamienię na uniwersalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 357

Sprzedam
srebrne marki niemieckie przedwojenne. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 301

4 tysiące
posiadającemu sprzedam skład zaprowadzony, pewna egzystencja. Marcinkowskiego 24 — 3. zdg 50 636

Blüthner
krótkie skrzydło
pianina
„Seiler", „Ibach"
fisharmonje
okazyjnie. Marcina 22, podwórze zdg 50 673

Skład
spożywczy, centrum, 2 pokoje sprzedam, objęcie 1 500,— Sowiński, Garncarska 2, telefon 18-21. zdg 50 643

Motory
elektryczne dynama, tanio sprzeda. Zakład naprawy maszyn elektrycznych Franciszek Kloza, Poznań, ul. Dąbrowskiego 32, telefon 73-56. zdg 42 882

Sprzedam
mało używany sztucer (8,5 m/m) i otwartą powózkę (karjolkę). Z. Perkowski, budowniczy, Wolsztyn ng 22 022

Pianino
350,— zł. Marcina 22, podwórze. zdg 50 668

Parasole
Torebki
damskie. Czysz. Poznań. Szkolna 11. Pg 8769-51 119

1 000 samochodów
rozebranych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład. Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 3159/60

Manicury - Nesesery
Torebki damskie, Parasole. — Czysz Poznań, Szkolna 11 Pg 87 68-51,115

Serce
wybranej uradujesz gwiazdką od Chwiłkowskiego, Nowa 8, Bazar. Zegarki, pierścionki, ślubne o... bracki od 15,— zdg 50 652/3

FUTRA

Gotowe i na Miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem

EDMUND RYCHTER
POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 2
WROCŁAWSKA 15 — WROCŁAWSKA 14
OSTRÓW (Wlkp.)

Fortepian
korzystnie sprzedam 300.— Górna Wilda 109. m 4. zdg 50 506/7

Parasole
Torebki
damskie. Manicury. Czysz. Poznań, ulica Szkolna 11.
Pg 8767-51.118

Gitara
i mandolina jak nowa tanio. — Rynek Łazarski 19, m. 11. zdg 50 681/2

Ratusz Poznański
sprzedam artyst. model w drzewie. Młyńska 12 a — 6. zdg 50 781

Gwiazdorki
mieszanki
Choinkowe,
czekoladowe. owocowe i inne wyroby pierwszorzędnej jakości poleca
„Fabiola"
Fabryka Cukrów i Czekolady. — Poznań Al. Marcinkowskiego 5, tel. 17-32. P 8764-51.87

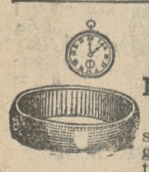

Al. Benenowski
Półwiejska 3
Reprezentacyjny skład obrączek. Zegarki budziki najtaniej. dg 2974/5

Bilard
automatyczny mało używany. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 809

11. KUPNA

Srebro
złoto brylanty, kwity lombardowe, wszelkie starożytności kupuje „Lamus" Strzelecka 1. Pg 8756-58.224

Radjo
3 lampowe bateryjne kupię. Oferty opis, cena Kurjer Poznański zdg 50 578

Kupię
okazyjnie meble mahoniowe, salonowe, stare, biedermajer — wzgl. inne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdrg 50 502

Złoto
stare kupuje. Chwiłkowski, Nowa 8, Bazar. zdg 50 651

Pianino
używane kupię. Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 50 670

12. DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe
komfort garażem bez. wolne. — Mikołajczak, Ratajczaka 33, telefon 54-67. zdg 50 008

8 pokojowe mieszkanie
komfortowe słoneczne z obszernemi przynależnościami nadające się na biura i mieszkanie wolne zaraz.
4-pokojowe
komfortowe dom ogrodowy, parter wolne zaraz. — Zgłoszenia Loga, Słowackiego 18, tel. 66-89. Pg 7429-18.89

Komfortowe
pokój kuchnia, miesięcznie 40,—. Dobrzyńska 8, telef. 53-25. zdg 50 504

Dwupokojowe
suterena. Knapowskiego 13 (Górczyn). zdg 50 764

Sześciopokojowe
ogrzewaniem III. tanio. Józefa 5. zdg 50 812

3 pokoje
III. ustawowo, rok zgóry. Młyńska 5, portjer. zdg 50 817

Kawalerskie
2 pokoje, łazienka I. Przecznica. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 749

Przecznica
6 pokoi komfortowych, ogród. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 748

Trzypokojowe
czyste, słoneczne I. Staszica zaraz, zwrot kosztów 300,— zł. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 791

2 × 6-pokojowe
ulica Młyńska 13, zgłoszenia dozorca. zdg 50 788

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne wolne. — Radosna 8, telefon 61-77. zdg 50 786

15. POKOJE UMEBL.

Przyjezdnym
najtaniej. Nowy Rynek (Kolegjacki) 5 — 3. (Dzwonek nocny) dg 4011

Przyjezdnym
Młyńska 12 — 7. zdg 50 385

Jasna
4 — 4 panu. zdg 50 599

Przyjezdnym
Długa 3, m. 2. zdg 50 572

Niekrępujący
balkonowy, wygodami. Śniadeckich 30 — 6. zdg 50 610

Pokoje
biura, ul. Jasna umeblowane. — Szymańskiego 8 — 9. zdg 50 821

Skarbowa
1 — 5, intelig. utrzymaniem. zdg 50 656

Małżeństwu
bezdzietnym. Łąkowa 9 — 9. zdg 50 659

Urzędniczce
(dwom) słoneczny. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 50 795

Słowackiego
39 — 9, także przyjezdnym. zdg 50 790

Dziś 32 stronic oraz dodatek artystyczny „Gwiazdka 1918 r."

16 GRUDNIA 1936 ROCZNIK IX NUMER 52

ILUSTRACJA POLSKA

45 GROSZY

Pierwsza Gwiazdka

Pod polską choinką
„Ilustracja Polska"

Gwiazdkowy numer tego najciekawszego tygodnika zawiera moc bogato ilustrowanych artykułów, wierszy, feljetonów, reportaży, nowel, a mianowicie:

Pierwsza Gwiazdka — Ger.,
Wspomnienia z podróży po Kanadzie — A. Fiedlera, laureata nagrody lit. m. Poznania,
Życie osadników na Wołyniu — J. Gerżabka,
Hawaje, kraj ananasów i dolara,
Zwyczaje wigilijne w Polsce — z rysunkami Wit. Gawęckiego,
Wigilja na polskich statkach transatlantyckich,
Nieznana melodja kolendy z roku 1843,
Ród Konarzewskich na obrazie Trzech Króli w kościele w Skoraszewicach,
Pod choinką dla naszych pań domu — Ewa,
Wigilijni goście — bajka J. Tumidajskiego,
Choinka — J. Baranowskiego,
O polskich ozdobach na choinkę,
Niespodziewany gość — nowela T. Kraszewskiego z rysunkami K. Grussa,
Humor Mirskiego na drzewku gwiazdkowym,

Pozatem

Jak reporterzy oblężyli willę p. Simpson?
Obchód dnia wdzięczności w Nowym Jorku,
Polski śpiewak reklamą dla angielskich papierosów,
Z poznańskiej wystawy fotografji artystycznej,
Pociąg elektryczny na warszawskim węźle

a przedewszystkiem

piękny dodatek artystyczny art.-mal. Prauzińskiego p. t.

„Gwiazdka 1918 roku"

Przypominamy uprzejmie o dobrym podarku gwiazdkowym dla swoich najbliższych w postaci abonamentu

„Ilustracji Polskiej"

Elegancki
kulturalnemu, wyższem stanowisku. Obejrzeć do 11 rano. Łąkowa 14 — 22. zdg 50 815

Niekrępujący
inteligentnemu panu — pani. — Strzelecka 31 — 10. zdg 50 704

Jednoosobowy
frontowy, osobne wejście ,czysty ciepły, elektryczność, niedrogi. — Małe Garbary 8, m. 8. zdg 50 798

Urzędniczce
skromny pokoik. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 50 806

Działyńskich
10 — 8. zdg 50 759

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój z kuchnią na stróżostwo. ul. Dolina 1, m. 11, Wilda. zdg 50 655

17. LOKALE

Lokale
nadające się na cukiernię, kawiarnię przy pierwszorzędnej ulicy Poznania dobremu fachowcowi odda gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 127/8

Garaż
do wynajęcia. Matejki 47. Pg 9023-52.29

Ubikację
fabr. wyrob. metalowych poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 50 686

18 DZIERŻAWY

Kiosk
lub miejsce dobre położenie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 566

Restauracja
sala blisko Poznania do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 50 204

PODZIĘKOWANIE

Podziękowanie
Wszystkim firmom, które nadesłały nam tak hojną gwiazdkę składamy staropolskie Bóg zapłać! Chorzy Szpitala Miejskiego dla płucno-chorych, Szamarzewskiego 62, pokój 16. zdg 50 699/700

22. ZGUBY

Zgubiono
srebrną broszkę - szpilkę w drodze ul. Marsz. Focha 27 do kościoła św. Michała, Park Wilsona. Biedna wdowa z intelig. prosi szlachetnego znalazcę o zwrot, ponieważ droga pamiątka. Biedna panienka zgubiła zegarek srebrny w końcu listopada, prosi o zwrot, ponieważ droga pamiątka do Kurjera Poznańskiego pod zdg 50 306/7 lub Marsz. Focha 27 m. 28.

Zginął
pies fokterrier. czarne plamy 21. Oddać wynagrodzeniem. Rybaki 7. m. 9. zdg 50 574

Wilk
zaginął — za wynagrodzeniem oddać. Fentzl, Plac Spiski 1. zdg 50 805

23. ROZMAITE

Prośba
Wdowa z intelig. w b. przykrem położeniu prosi o zbędną bieliznę osobistą, pościelową, firanki i trzewiki 38—39 w. na niskich obcasach. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 304

Koncesję
wyszynk wódek, kawiarnia Poznań poszukuje. Adres Kurjer Poznański zdg 50 226

Zabawki
poleca J. Musiałkiewicz, właśc.: T. Gilewski, Szkolna 11, Asygnaty Kredyt. zdg 43 961

24 NAUKA

Absolwentka
Szkoły Zdobniczej, była kierowniczka malarni w fabr. porcelany w Ćmielowie (woj. kieleckie), udziela lekcji malowania na porcelanie oraz wykonuje wszelkie malatury tego rodzaju ,również maluję łoduszki itp. Poznań, ul. Marsz. Focha 27, m. 28, lub Kurjer Poznański zdg 50 305

Kto
dopomoże bardzo pilnemu uczniowi do ukończenia pół roku gimnazjum, który wskutek niemożności dalszego opłacenia czesnego przez ojca emeryt P. P. był zmuszony naukę przerwać, przez udzielenie zapomogi lub pożyczkę pod zastaw pożyczki państwowej. Adres Kurjer Pozn. zdg 48 901

Stenografji,
książkowości udziela Kromczyńska, Ogrodowa 16, II. zdg 50 644

Kursy Handlowe
Skrzypczak. Plac Wolności 2. Kurs 4 stycznia. zdg 50 735

25. MUZYKA

Fortepian
do ćwiczeń poleca wdowa z intel. znajdująca się w b. przykrem położeniu, instrument b. dobry. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 302

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 24 grudnia.

6.30 audycje poranne: **11.30** „Śpiewajmy kolędy" — audycje poprowadzi prof. Tadeusz Mayzner: **11.57** sygnał czasu: **12.40** dziennik południowy: **14.58** „Kolędy różnych narodów". Transmisja z Berlina. W programie kolędy: belgijskie, italskie, jugosłowiańskie, polskie, szwedzkie i Ameryki Północnej: **17.00** Teatr Wyobraźni dla dzieci: „Jodłowa kolęda" — słuchowisko: **17.30** „Przed wigilją" — reportaż Jerzego Tepy (ze Lwowa): **17.45** „Kolędy Adama Sołtysa na kwartet smyczkowy w wykonaniu Kwartetu Polskiego Towarzystwa Muzycznego (ze Lwowa): **18.00** „Ta noc jest dla nas świętą" — modlitwa Konrada z „Wyzwolenia" — Stanisława Wyspiańskiego wypowie Juljusz Osterwa: **18.15** „Wigilja w kraju i na obczyźnie" — audycja zbiorowa z Warszawy, Lwowa, Katowic, Torunia i Łodzi: **18.55** „Pójdźmy do Betlejem" — audycja wigilijna. Wykon.: orkiestra symfoniczna chór P. R. pod dyr. Olg. Straszyńskiego i Warszawskie Koło Śpiewacze pod dyr. Tadeusza Czudowskiego, soliści wokalni.: Józef Śmidowicz (fort.) i Józef Chwedczuk (organy): **20.00** „Opłatek speakerów" — audycja zbiorowa ze wszystkich rozgłośni P. R.: **20.10** koncert solistów. Wyk.: Stan. Zawadzka (śpiew), akomp. Wład. Raczkowski (z Poznania) Aleksander Brachocki (fort. — z Katowic). Zdz. Roesner (skrzypce — z Warszawy): **21.30** „Legenda wigilijna o białym młodzieńcu i grzecznej pannie" — poemat pastoralny Władysława Kowalczuka i Zbigniewa Lipczyńskiego w wykonaniu artystów teatru i chóru męskiego (ze Lwowa): **22.10** Jan Seb. Bach: „Weinachtsoratorium" (Oratorj. „Boże Narodzenie") (z Wilna) w wyk. połączon. chórów Echo i Konserwatorjum Muz. pod kier. prof. Władysława Kalinowskiego. Wandy Hendrich — sopran. Heleny Dalolt i orkiestry smyczkowej pod dyr. Czesława Lewickiego: **23.10** „Wigilja wieszczów" — audycja w oprac. Stanisława Wasylewskiego (z Poznania): **23.50** pasterka z bazyliki gnieźnieńskiej (przez Poznań). Nabożeństwo celebrować będzie ks. biskup Antoni Laubitz.

Piątek, 25 grudnia.

8.03 Kolendy śląskie w opracowaniu Henryka Niczego w wykonaniu chóru mieszanego kolejarzy śląskich z tow. ork. (z Katowic): **8.35** „1000 taktów muzyki" — odegra zwiększony zespół Stefana Rachonia: **10.10** transmisja nabożeństwa z Kościoła Metropolitalnego w Poznaniu. Kazanie na uroczystość Bożego Narodzenia wygłosi ks. prof. Henryk Weryński. Chór Katedralny pod dyr. ks. dr. Wacława Gieburowskiego: **11.57** sygnał czasu: **12.03** „Zapraszamy dzieci na ciasto z rodzynkami" rewja dla dzieci (z Poznania): — **12.35** koncert rozrywkowy (z Wilna). Wykonawcy: Janina Plawska (sopran), A. Jakutis (tenor) Zwzkszona orkiestra pod dyr. Władysława Szczepańskiego. — **14.00** „Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło. Słuchowisko wiejskie: **14.30** Polska Kapela Ludowa Feliksa Dzierżanowskiego: **16.30** rozmowa z chorymi ks. kapela Michała Rekasa (ze Lwowa): **16.45** „Misterjum o Narodzeniu Pańskim" z muzyka Kaz. Meyerholda (z Krakowa): **17.15** — „Przyjecie u Chrabelskich" wesoła audycja świąteczna: **17.45** Mała Orkiestra Polskiego Radja przygrywa do tańca: **19.00** „Wesołe pastoralki" nadadzą wszystkie Rozgłośnie P. R.: **19.35** koncert solistów. Wykonawcy: Lucyna Szczepańska — śpiew (Warszawa), Dezydorjusz Danczowski — wiolonczela (Poznań): **20.35** kurant staroświecki: „Szkoda wasów" — komedio-opera Ludwika Adama Dmuszewskiego, osnuta na Motywach piosenek z XVIII i początku XIX wieku, w opracowaniu i reżyserji Leona Schillera **22.00** „Pieczone gołąbki" — audycja muzyczna w opracowaniu Stanisława Wasylewskiego (z Poznania).

WARSZAWA

Czwartek, 24 grudnia.

Warszawa — 12.03 muz. salon. (płyty): **12.50** „Rolnikom na święta" — feljeton: **16.00** skrzynka ogólna: **16.10** „Obrazki ze stolicy" — reportaż **16.30** koncert w wykonaniu małej orkiestry P. R. Zdzisława Górzyńskiego.

Piątek, 25 grudnia.

Warszawa — 9.35 kompozycje Franciszka Liszta (płyty): **15.35** koncert chóru Dana i orkiestry Boulanger'a (płyty): **21.15** „płyta za płytą" W programie muzyka lekka i taneczna **22.45** „Taniec za tańcem" (płyty).

POZNAŃ

Czwartek, 24 grudnia.

Poznań — 12.03 „Soliści na płytach" płyty: **12.50** skrzynka rolnicza: **13.00** VIII koncert z cyklu „Muzyka Narodów" — Muzyka polska (płyty): **16.00** życie kulturalne i społeczne Poznania: **16.05** muzyka Franciszka Liszta: Płyty: **16.30** koncert życzeń.

Piątek, 25 grudnia.

Poznań — 9.35 muzyka z płyt: **15.30** pogadanka muzyka klasyczna (płyty): **16.00** polskie marsze: płyty: **21.15** rozmaitości muzyczne płyty: **22.45** „Melodja za melodją" płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na czwartek

12.00 Königswust. Koncert. **Wiedeń.** Koncert ork. symfonicznej. **12.15 Budapeszt.** Koncert bezrobotnych muzyków.
13.40 Budapeszt. Muzyka cygańska.
14.00 Königswust. Koncert.
15.00 Königswust. Muzyka wigilijna. **Berlin.** Kolędy z całego świata. **Praga.** Koncert chóru dziecięcego **Sztokholm.** Muzyka lekka.
15.45 Praga. Pastorałki.
16.00 Königswust. Koncert chóru i orkiestry. **Berlin.** „Jaś i Małgosia" op. Humperdincka. **16.25 Droitwich.** Kolędy. **16.30 Kowno.** Utwory Józefa i Jana Straussów.
17.00 Radio Romania. Symfoniczna muzyka religijna. **Sztokholm.** Nabożeństwo. **Wiedeń.** Muzyka dworska. **17.15 Medjolan i Rzym.** Muzyka wigilijna. **17.30 Praga.** „Dzwony kraju rodzinnego".
18.00 Königswust. i Berlin. Audycja wigilijna. **Kowno.** Utwory Schuberta. **Leningrad.** „Dziewczę z Monte Carlo" opt. Weissa. **Luksemburg.** Muzyka lekka. **Wiedeń.** „Boże narodzenie w Tyrolu. **18.15 Droitwich.** Muzyka taneczna. **18.50 Beromuenster.** Muzyka wigilijna.
19.00 Medjolan. Muzyka lekka. **Wiedeń.** Koncert symfoniczny. **19.10 Praga.** Wieczór wigilijny. **19.15 Luksemberg.** Muzyka lekka. **19.30 Kowno.** Wieczór wigilijny.
20.00 Beograd. Koncert chóru **Berlin.** Wielki wieczór muzyczny. **Beromuenster.** Koncert solistów. **Budapeszt.** Muzyka wigilijna. **Königswust.** Koncert wigilijny.
21.00 Droitwich. Muzyka tan. **Wiedeń.** „Zew ojczyzny" koncert zesp. Wiener Sängerknaben.
22 Medjolan. Koncert orkiestry z organami. **22.30 Budapeszt.** Symfonja nr. 9 Beethovena z płyt **Lipsk.** „Boże Narodzenie" orat. J. S. Bacha.
23.30 Kolonja. Symfonja niedokończona Schuberta. **23.55 Rzym.** Pasterka z kościoła Ara Coeli w Rzymie.
01 Sztutgart. „Jaś i Małgosia" op. Humperdincka.

na piątek:

6.00 Koenigswust. Koncert z Hamburga.
8.00 Wiedeń. — Muzyka poranna.
9.00 Budapeszt. Nabożeństwo. — **Koenigswust.** Poranek muzyczny. **Sztutgart.** Msza św. **Praga.** Koncert kwartetu salonowego.
11.45 Wiedeń. Koncert ork. symf.
12.00 Koenigswust. Koncert ork. dętej z Bremy.
14.00 Koenigswust. Muzyka lekka.
15.00 Budapeszt. „Jaś i Małgosia" op. Humperdincka. **Koenigswusterhausen.** Koncert kwartetu.
16.00 Koenigswust. Mistrzowskie opery. **16.30 Sztokholm.** Koncert chóru.
17.15 Rzym. Koncert orkiestry. **17.45 Wiedeń.** Koncert ork. wojskowej
18.00 Beograd. Pieśni ludowe. — **Berlin.** Wesołe pieśni. **Budapeszt.** Muzyka cygańska. **Koenigswust.** Melodje z północy i południa. **Kopenhaga.** Muzyka kościelna. **18.30 Ryga.** „Lohengrin" op. Wagnera.
19.10 Wiedeń. Recital śpiew. Elżbiety Schumanna. **19.45 Wiedeń.** „Wesoła wdówka" opt. Lehara.
20.00 Berlin. Wielki koncert świąteczny. **Koenigswust.** Muzyka świąteczna **Sottens.** „Boże Narodzenie" oratorjum Bacha. —
20.20 Beograd. „Paganini" opt. Lehara. **Londyn Reg.** Koncert ork. symf.
21.00 Radio Paris. Wieczór baletów, transm. z opery. **24.00 do 2.00 Sztutgart.** „Wolny strzelec" op. Webera.

Ogłoszenia do wydania świątecznego „Kurjera Poznańskiego" przyjmujemy do dziś środy, 23 bm., godz. 18,30, a ogłoszenia pilne (żałobne itd.), wyłącznie do wydania na miasto Poznań, do czwartku, 24 bm., godz. 11-tej.

FABRYKA BIELIZNY i DOM PŁÓCIEŃ
NOWA 10
STARY RYNEK 76
Pg 7 153-38,139

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa

Kwalifikowana
pokojowa, dobrze polecona przyjmie posadę od 1. 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 591

Zabawki
firmy
Aquila,
Św. Marcin 61 Pl. Wolności 9 są najmilszymi przyjaciółmi dzieci i środkiem wychowawczym. Najpiękniejsze
Lalki
Zabawki
mechaniczne — Zajęcia — Gry — Budownictwa — Niebywały wybór! — Hurt! — Detal!
ng 21 266

Panienka
do dzieci szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 601

Starsza
panna posiadająca pierwszorzędne referencje, poprowadzi dom samotnej osobie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 598

Młoda
sympatyczna dziewczyna, sierota zajmie się domem u samotnej osoby od pierwszego stycznia lub później. Adres P. Napierałówna, Dęborzyce, poczta Lubosina.
zdg 50 779

Szukam
posady do dwojga osób lub chorej. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 843

Poszukuję
posady od 1 do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 897

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem szuka posady od 1. 1. 37. najchętniej do 1. lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 839

Dziewczyna
samodzielna poszukuje posady do państwa, którzy oboje pracują lub do samotnej osoby od zaraz lub od 1. 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 963

Gospodyni
samodzielna 11-letnim świadectwem poszukuje posady od 1-go stycznia dobrym domu, Poznań. Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 893

Inteligentna
panna znająca dobrze kuchnię — zajmie się sumiennie gospodarstwem domowym jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 633

b) Inni

Córka
wdowy w b. przykrem położeniu poszukuje jakiejkolwiek posady jako pracownica umysłowa, biuralistka, kasjerka, lektorka itp. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 303

Ogrodnik
żonaty, 2 dzieci poszukuje stróżostwa przy wilce, przy skromnym wymaganiu, obeznany dokładnie w swym zawodzie. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 50 248

Wszelką
bieliznę do prania i naprawiania przyjmę. Adres Kurjer Poznański zdg 50 612

Przyjmę
bufet na rachunek, gwarancja kaucyjna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 760

Registrator adwokacki
z kilkoletnią praktyką, dobremi świadectwami, władający językiem niem. poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 776

Panienka
inteligentna poszukuje posady biurowej lub innej jako ekspedjentka z utrzymaniem za skromnem wynagrodzeniem najchętniej w Gdyni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 777

Nauczycielka
dłuższa praktyka języki, muzyka przygotowaniem niższych gimnazjalnych szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 045

Młynarz
młodszy obeznany z motorem Diesla kilkuletnią praktyką od zaraz poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 863

Gorzelnik
szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 447

Ogrodnik
lat 24, znający hodowlę warzywa pod szkłem i kwiaciarstwo przyjmie posadę od 1 stycznia, najchętniej na majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 415

Ekspedjentka
z dobrem poleceniem poszukuje posady do piekarni, cukierni wzgl. innej branży. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 383

Technik dentystyczny
pracujący w złocie i kauczuku poszukuje posady od zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 424

Uczeń
ukończoną szkołą handlową, dobremi świadectwami, szuka jakiejkolwiek nauki. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 50 135

Inwalida
woj. kowal - ślusarz poszukuje posady jako dozorca, palacz do centralnego ogrzewania za mieszkanie i cośkolwiek wynagrodzenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 389

Uczenica
do prasowania szuka posady od 1 lub 15-go stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 769

Stangret
kilkuletnia praktyka wysłużony kawalerzysta własnem zaciągiem poszukuje posady od 1. 4. 37 — Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 795

Maszynistka
rutynowana, 9 lat nieprzerwanej praktyki w biurze adwokackiem i notarjalnem zmieni posadę. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 49 182

Nauczycielka
dłuższa praktyka, języki, muzyka przygotowuje niższe gimnazjalne, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 414

Poszukuję
posady stróża, szofera, woźnego, gwarancją, język polski, franc., niem, Lubiński, Kościan, Osiedle ul. Żwirki Wigury 20.
ng 22 008

Zaprzysiężony rzeczoznawca
w dziedzinie rolnictwa przyjmie dojazdową administrację majątku. Kaucja gotówce, gwarancja, dowody dotychczasowej pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 335

27. WOLNE MIEJSCA

Młodego kupca
żelaźniaka poszukuję, który zna również pracę biurową korespondencyjno - buchalteryjną. Pożądana znajomość obrotu wapnem i cementem. Szczegółowe oferty wraz z życiorysem, odpisami świadectw i warunkami do Kurjera Poznańskiego zdg 50 397

Fryzjerski
pomocnik, posada stała. Wrocławska 20. zdg 50 654

Fryzjer
fryzjerka od zaraz potrzebni wypomóżka 50 proc. Gen. Kosińskiego 9. zdg 50 763

Przedstawicieli
do sprzedaży materjałów sukiennych oraz dywanów na raty poszukujemy. „Pomoc", Lwów 15, ul. Cerkiewna 18. ng 21 951-2

Dziewczyna
czysta, kochająca dzieci, znająca się na wszelkich pracach domowych, zechce się natychmiast zgłosić ul. Niegolewskich 24, — m. 6. zdg 50 745/6

Fryzjerka
fryzjer. Strzelecka 23/24.
zdg 50 674/5

Skrzypek
pianista akordeon, saksofon, alt, klarnet potrzebni zaraz. Oferty fotografją „Par", Toruń pod „Rutynowani". Pg 9028-64,195

Fryzjer
Klasztorna 22. zdg 50 823

Fryzjerka
potrzebna. Wodna 14. zdg 50 747

Portjer
szatnią lokalu nocnego gotówki 500,— Pawilon, Focha 15.
zdg 50 706

Bufetowa
gotówką 200,— Pawilon, Focha 15. zdg 50 705

Fryzjer
posada stała natychmiast. Karwowskiego 1. zdg 50 695

Potrzebna
służąca z gotowaniem na Górny Śląsk do lekarza. Zgłoszenia 1 i 2 święto. Poznań, Grunwaldzka 62, m. 4. zdg 50 687

Dziewczyna
samodzielna, dobrem gotowaniem czysta, uczciwa, pracowita, potrzebna 1. 1. 1937 do bezdzietnego małżeństwa. Zgłoszenia Aleje Marcinkowskiego 21, kwiaciarnia Wiosna. zdg 50 796

Służący
od każdego czasu, kawaler, albo żonaty, z małą rodziną, wiek 40 do 50, wymagania skromne. — Świadectwa do Kurjera Poznańskiego dg 4028

Fryzjer
damsko - męski lub fryzjerka. Dąbrowskiego 79. zdg 50 804

Krawcowa
biegła w swoim zawodzie może się zaraz zgłosić na stałą pracę. „Elegancja Poznańska", Poznań-Stare Łąki, ul. Starołęcka 60.
Pg 9025-52,31

Gosposia
gotowaniem zaraz. Szewska 20 m. 2. zdg 50 792

Fryzjerka
potrzebna. Rolna 25. zdg 50 789

Radjoodbiorniki
najpoważniejszych fabryk, wszelkich typów, długoterminowe spłaty, gotówką taniej
sprzęt radjowy
wielkim wyborze stale na składzie
Kazimierz Matuszak,
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. ng 17 809

Kierownik

rutynowany ceramik z kilkunastoletnią praktyką, **potrzebny zaraz do wielkiej nowoczesnej cegielni.** Zgłoszenia z odpisami świadectw i referencjami do „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod **52.37.**
Pg 9032-52,37

Nauczycielka-wychowawczyni
języki obowiązkowo, na wieś (dwór) do dwojga dzieci jednastoletnich od 1 stycznia lub 15. 1. 1937. Nadsyłać kopję świadectw i życiorys pod adresem: Kalisz, skrzynka 9, Dom Zborów.
zdg 50 778

29. ROZRYWKA

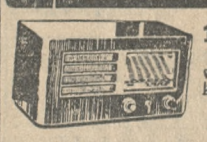

12 złotych
miesięcznie wystarczy na kupno u nas
radio-aparatu
Na wpłatę wystarczy już zł
15,—
lub Pożyczka Państwowa. Bateryjne odbiorniki najtaniej. Wymiana aparatów.
Radiomechanika
Poznań, św. Marcin 27 w podwórzu, prawo, telefon 12-38
Pg 9019-58,335

Prems Telefunken Radioaparaty

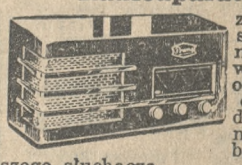

zasięgiem, selektywnością i wiernością oddanych tonów zadowolą — najwybredniejszego słuchacza.
Długoterminowe spłaty
Fachowa obsługa.
Radiolavox
Poznań, Ratajczaka 14. Tel. 32-15
dg 40 010/2

„Parada rezerwistów"
Nieodwołalnie do I święta
Huragany śmiechu
Kinoteatr zdg 50 076
„Sfinks"

Wieczór
wigilijny spędzisz Restauracja, Marsz. Focha 23. zdg 50 380/1

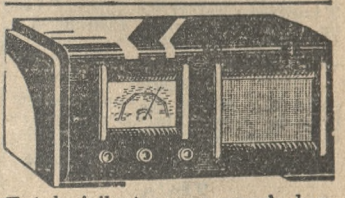

Katalogi ilustrowane wysyła bezpłatnie na Modele 1937 r.
Hurtownia - Wytwórnia Radjoświat
Poznań, Fr. Ratajczaka 10. Na raty. ng 20 666

„Kapelusz"
modnie przefasonowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich, 27-go Grudnia 2, podwórze. zdgr 44 482

TEATRY

Poznań, środa, 23. 12.

TEATR POLSKI: Środa, 23. 12. „Podwójna buchalterja".
Czwartek, 24. 12. Teatr nieczynny.

TEATR WIELKI (Opera): Środa, 23 i czwartek, 24. 12. Teatr nieczynny.
Piątek, 25. 12. „Goplana". **Ceny od 0,75—2,50 zł.**
Sobota, 26. 12. godz. 15: „Rose - Marie". **Ceny popularne 0,60—2,50.**
Sobota, 26. 12. godz. 20: „Kwiat Hawaju".
Niedziela, 27. 12. godz. 20: „Maria", **premiera.**

TEATRZYK „KUKU" w Pałacu Działyńskich: Sobota, 26 i dni następne: „Jasełka" o godz. 3,30 i 5,30 po poł.

KINA

Poznań, środa, 23. 12.

APOLLO: „Czardasz, Tokaj, Miłość".
CORSO: „Cygańska krew".
GLORIA: „Ekscentryczna Dama".
GWIAZDA: „Ada To Niewypada".
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Burza nad światem".
METROPOLIS: „Noc w Operze" i **„Film Plastyczny".**
RENAISSANCE: „Robin Hood z Eldorado".
SŁOŃCE: „Mały Lord".
SFINKS: „Parada Rezerwistów".
ŚWIT: „Nowe przygody Tarzana".
TĘCZA-Łazarz: „Mały marynarz".
TĘCZA-Wilda: „Wesoła Wdówka".
WILSONA: „Jaśnie Pan Szofer".

Powstanie Wielkopolskie

z roku 1918/19
na 12 kolorowych pocztówkach

według obrazów artysty malarza Prauzińskiego. Cena za komlet **zł 1,50.** Odsprzedawcom udzielamy rabat. Do nabycia w

Drukarni Polskiej Sp. Akc.
Poznań, św. Marcin 70

Wysyłkę uskuteczniamy po uprzedniem nadesłaniu gotówki 1,50 zł plus porto 0,45 zł, razem **1,95 zł.**
zg 756/7

Stolarz
poszukuje stróżostwa z mała rodzina. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 49 811

Panienka
4 klasy gimnazjum, znajomość niemieckiego, szuka posady uczennicy biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 966

Panienka
z prowincji, uczciwa, poszukuje posady jako uczenica do składu lub do pomocy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 993

Uczeń
piekarsko - cukierniczy, który ma 1½ roku nauki, szuka miejsca, dalszej nauki. Oferty Kurjer Poznań zdg 49 953

Asystent farmacji
przyjmuje zastępstwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 923

Fotograf
siła pierwszorzędna potrzebny. — Markiewicz, 27 Grudnia 5.
zdg 50 396

Nauczycielka
z prawem nauczania, praktyką franc. i muzyką ewentl. niemieckim potrzebna od II-go półrocza na wieś do dwóch dziewczynek V. i VI. kl. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 482

Rządca gospodarczy
kawaler na osobny folwark, 1 500 mórg od 15. 1. 1937, kandydaci, dobrą długoletnią praktyką, kaucja. Zgłoszenia z odpisami świadectw, podaniem referencji. Majętność Chocica Mała, per Września. dg 4026

Administrację
lub jako dozorca domu przyjmie emeryt policji. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 902

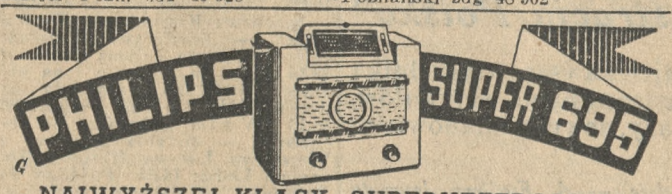

NAJWYŻSZEJ KLASY SUPERHETERODYNA
● ciche strojenie ● optyczne strojenie
● autokompensacja akustyczna
● szybkobieżne i mikrostrojenie
DEMONSTRACJE I SPRZEDAŻ W FIRMIE:
Idaszak i Walczak, Poznań, św. Marcin 18 (przy Ratajczaka)
ng 21 247

Biuralistka
kasjerka pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 962

Niemka
wychowawczyni, lat 26, władająca polskim, z dłuższą praktyką, la świadectwami poszukuje posady w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 298

Urzędnik gospodarski
kawaler lat 26, silny, energiczny obowiązkowy, ukończoną szkołą rolniczą, 4 lata praktyki na intensywnych majątkach, dobre polecenia i referencje, wymagania skromne, przyjmie posadę zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 106

Wychowawczyni
freblanka, język polsko - niemiecki, młoda z kilkuletnią praktyką, pierwszorzędnemi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. 1937. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 49 297

Borowy
polowy, dobry strzelec, energiczny potrzebny od 1. IV. Zgłoszenia Kopaszyce, pow. Środa.
zdg 50 514

Pielęgniarka
wyszkolona do dwojga dzieci, ½ i 2 lata potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 593

Elew
od 1. 1. 37, do intensyw. gospod.-gorzelnia, wymagana matura lub wyższe wykształcenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 107

Zaraz
potrzebna służąca. Kościelna 22, rzeźnictwo. zdg 50 616

Fryzjer
fryzjerka 50 proc. Kozia 19.
zdg 50 648

Fryzjerka
fryzjer. Wielka 17. zdg 50 647

Humor zagraniczny

Delikatne powonienie.

— Władziu, czy nie uważasz, że tu czuć coś tak, jakby się coś paliło?

— Eh, zdaje ci się, to zapach od mego papierosa, który wczoraj wieczorem paliłem... (x)

Co futro = to **Edmund Rychter** = co palto = to **Edmund Rychter** = co ubranie = to **Edmund Rychter,** Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45 większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk.) (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200.149.